

**Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic**

Výroční zpráva

2007

© Národní knihovna ČR, 2008

Photographs © Future Systems, Eva Hodíková, Tomáš Hrůza, Radek Janata,
Ivan Král, Naďa Kverková, Martin Zhouf, 2008

ISBN 978-80-7050-544-1

ISSN 1211-8699

ISBN 978-80-7050-545-8 (angl. vyd.)

Události roku

■ Oko nad Prahou

Vyhlášení výsledků mezinárodní otevřené architektonické soutěže, řídící se pravidly Mezinárodní unie architektů (UIA), bylo jednou z nejdůležitějších událostí roku 2007 nejen v životě Národní knihovny, ale, jak se později ukázalo, i pro celou českou společnost. Vítězný projekt ateliéru Future Systems britského architekta českého původu Jana Kaplického se po 2. březnu, kdy byly výsledky soutěže v Klementinu veřejně oznámeny, stal jedním z dominantních témat médií i diskusí v nejrůznějších vrstvách české společnosti.

Nebyla by to ale diskuse v Česku, kdyby kromě sporů určených jednoduchým a pochopitelným protikladem líbí/nelíbí nedošlo k vyhledávání nejrůznějších důvodů „hodnověrně“ popisujících, co všechno bylo špatné a dokonce i to, jak vítězný projekt vyhrál vlastně neprávem. O co více této části diskuse chyběly argumenty, tím více přibývaly emoce a nesmiřitelná tvrdost měnící diskusi v polemiku. Základní fakta jsou ale přitom zcela jasná: soutěž se řídila pravidly UIA a jakékoli případné protesty či námítky vůči její regulérnosti tak podle těchto pravidel nemohl řešit nikdo jiný, než právě UIA. Ta se k průběhu a výsledkům soutěže vyjádřila opakovaně, soutěž považuje za uzavřenou a její výsledky za platné. Pro Národní knihovnu je však ještě důležitější to, že vítězný projekt prakticky beze zbytku naplňuje původní zadání: je skvěle organizovanou knihovnou na dobrém místě s flexibilně řešeným prostorem. Zvláštní a pro řadu lidí možná i provokující plášť budovy, o kterém se paradoxně po celý rok 2007 diskutovalo nejvíce, je pro nás „pouze“ architektonickou, estetickou kategorií, která nijak neovlivňuje nejdůležitější parametr v obsahu předešlé věty.

Porota mezinárodní architektonické soutěže (Zleva: John Eisler, Tony McLaughlin, Bohdana Stoklasová, Jan Kněžinek, José Grinberg, Wolfgang Tochtermann, Irene Wiese-von Ofen, Petr F. Bílek, Zaha Hadid, Eva Jiříčná, Vlastimil Ježek)
Foto: Nad'a Kverková

Protože se diskuse kolem nové budovy Národní knihovny ČR a Parlamentní knihovny ČR (součástí projektu je umístění Parlamentní knihovny s jejím centrálním depozitářem a studovnou) poměrně často vracely i k otázkám spojeným s vhodným či nevhodným umístěním a částečně dokonce i k otázce, zda je vůbec stavba nové budovy nejlepším řešením naší svízelné prostorové situace, určitě nezaškodí si některá fakta znovu připomenout.

Rozhodnutí postavit pro Novodobé fondy a služby NK novou budovu padlo na konci roku 2004 a předcházela mu bohatá, i když časově nepřilíhající dlouhá diskuse (vzhledem k aktuální míře naplněnosti depozitářů totiž na dlouhé debaty nebyl opravdový čas). Poctivě jsme zkoumali různé možnosti a projekty a hledali přitom takový, který by současně (a v posledních sto letech opakovaně se vracějící) prostorové potřeby řešil na padesát let dopředu, který by byl co nejšetrnější k investičním zdrojům a zároveň co nejekonomičtější po stránce provozu. A v první řadě jsme zkoumali možnost rozšíření kapacit samotného Klementina.

*Model novostavby NK ČR ateliéru Future Systems
Foto: Radek Janata, Ivan Král*

Kapacitu současného Klementina lze podstatně zvětšit prakticky jen dvěma způsoby: zastřešením všech jeho nádvoří (a tím navzdory zcela popřít původní barokní dispozici této cenné národní kulturní památky) nebo jeho prohloubením, kde by mohla teoreticky vzniknout jakási podzemní sedmipatrová nová budova Národní knihovny (realizace takového plánu by byla velmi drahá a zároveň – vzhledem k blízkosti Vltavy a zkušenostem s povodněmi v roce 2002 – nesmírně riskantní). Další zvažovanou možností byla dostavba dnešního centrálního depozitáře v Praze-Hostivaři, která by ovšem neřešila nedostatek studijních míst v samotném Klementinu a navíc by na dlouhou dobu dopředu zakonzervovala dnešní rozdělení mezi místo, kde se poskytují služby (Klementinum), a místo (vzdálené 15 km), kde je v současnosti uložena většina našich fondů. Taková organizace vytváří trvale velký tlak na provozní náklady spojené s převážením knihovnických dokumentů, je neekologická, z hlediska poskytování služeb pomalá a nešetrná ke knihovnímu fondu.

Zkoumali jsme i možnost navrhnout stavbu nové Národní knihovny, která by pojala celý náš provoz. Takové řešení by ale bylo jednak mnohem dražší, a například z hlediska umístění historických fondů i nesmyslné (původní barokní knihovnický sál je nejen centrem zájmu turistických prohlídek, ale zároveň živým depozitářem historického fondu NK). Historické fondy jsou v Klementinu umístěny stovky let a jeho prostory, v nichž se teplotní podmínky v souvislosti se střídáním ročních období mění jen velmi pomalu, rukopisům i starým tiskům naprosto vyhovují, aniž by bylo potřebné depozitáře s vynakládáním nemalých finančních prostředků klimatizovat. Navíc jsme od začátku hledali spíše způsob rozšíření prostor Národní knihovny, než její úplné přemístění jinde.

Průřez novostavby umístěné v Praze na Letné (Vizualizace: Future Systems)

Proto ono rozhodnutí rozdělit Národní knihovnu na Novodobé fondy a služby a Historické a hudební fondy (a také Slovanskou knihovnu, Knihovnický institut a další části provozu NK) a pro Novodobé fondy a služby postavit novou, moderní budovu. Takové řešení není ostatně žádnou specificky českou cestou, jde o vyzkoušený způsob v řadě evropských i mimoevropských zemí.

Dalším důležitým rozhodnutím na cestě k nové budově Národní knihovny byla otázka jejího umístění. Hledali jsme pozemek v širším centru Prahy, v nezáplavové zóně a dobře dopravně dostupný. Všechny tyto podmínky západní okraj Letné bezesbýtku splňuje.

Celý proces rozhodování, projednávání a schvalování investičních záměrů spojený jak s novou budovou, tak s rekonstrukcí Klementina probíhal v souladu se zákony a dalšími předpisy. Na různých stupních jeho vývoje se na něm podílela řada institucí a jejich organizačních složek: především Ministerstvo kultury ČR a hlavní město Praha. Každé jednotlivé rozhodnutí, každý jednotlivý záměr jsme bez zbytečných odkladů zveřejňovali na webových stránkách Národní knihovny a prostřednictvím tiskových zpráv a tiskových konferencí také v médiích. V této souvislosti je zajímavé, že enormní nárůst zájmu o novou budovu Národní knihovny nastal až po vyhlášení výsledků architektonické soutěže, ačkoli záměry směřující k nové budově byly veřejně známé už od konce roku 2004.

Vyhlášení výsledků mezinárodní architektonické soutěže se 2. března 2007 zúčastnila téměř celá mezinárodní porota, která vítězství jednomyslně přičkla projektu „Oko nad Prahou“ ateliéru Future Systems Jana Kaplického. Porota byla přítom sestavena tak, abychom pokud možno (alespoň jsme si to původně mysleli) předešli veškerým možným problémům či komplikacím spojeným např. s umístěním nové budovy v blízkosti historické Prahy. Důležitou porotkyní byla proto Irene Wiese-von Ofen jmenovaná přímo organizací UNESCO. Dva porotce jmenovalo město Praha: řádným porotcem byl jmenován Pavel Bém, náhradním porotcem Jan Kněžínek. Vzhledem k zaneprázdněnosti Pavla Béma převzal roli řádného porotce právě Jan Kněžínek. Třetí institucí, která do poroty vyslala svého zástupce podle vlastního rozhodnutí, byla Mezinárodní unie architektů, kterou zastupoval José Grinberg. Zbylé členy poroty jsme vybírali z řad architektů, environmentálních expertů a urbanistů. Porotci tak (kromě již zmíněných) byli: John Eisler, Tony McLaughlin, Bohdana Stoklasová, Petr Bílek, Zaha Hadid a Eva Jiříčná. Na práci poroty navíc po celou dobu (od schválení zadávacích podmínek až po vyhlášení výsledků) dohlížel ředitel soutěžní komise UIA Wolfgang Tochtermann. Důležité je zdůraznit i to, že šlo o soutěž anonymní. Každý z porotců tak sice mohl odhadovat autorství toho či onoho projektu, jistotu však přineslo až rozlepení obálek se jmény po jednomyslném rozhodnutí poroty.

Pouze první týden po vyhlášení výsledků soutěže byl ve znamení převažujících pozitivních reakcí. Z nejrůznějších důvodů, jejichž kořeny se mi ani nechce hledat, se po sedmi dnech začaly objevovat různé názory na regulérnost soutěže, na předpojatost poroty, dokonce se znovu otevřela otázka vhodného umístění...

Novostavba NK ČR na Letné (Vizualizace: Future Systems)

Vzhledem k bohaté přítomnosti tohoto tématu prakticky ve všech českých médiích by asi nemělo valného smyslu dlouze rekapitulovat, o co v těchto debatách šlo, ani hledat motivy postojů různých účastníků do této diskuse. Základním faktem zůstává, že UIA výsledky soutěže potvrdila a že Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) opakovaně zamítl stížnost jednoho ze soutěžících, který se domáhal vyloučení návrhu Future Systems ze soutěže kvůli nedodržení části zadávacích podmínek. Tento spor však nemá podle mého soudu jen právní rozměr. Za důležitější považuji fakt, že se porota jednomyslně a svobodně rozhodla nevyřadit ze soutěže žádný z projektů, který dílčím způsobem některé z parametrů zadávací dokumentace opravdu nedodržel. Nevyřadila tak ani soutěžní projekt ateliéru HŠH, architekti, s. r. o., který beze všech pochyb porušil nejméně dvě závazné podmínky původního stavebního programu, ani žádný jiný. Rozhodování poroty tak zcela odpovídalo principu rovného přístupu, podle kterého musí být rozhodnutí spravedlivé vůči všem. A tento princip zcela jistě dodržen byl.

Zatímco se uvnitř České republiky zuřivě diskutovalo o kráse či ošklivosti Kaplického návrhu a Oko nad Prahou přibývaly jako houby po dešti nejrůznější přezdívký (nejfrekventovanější se stala „chobotnice“), začal se o projekt zajímat i knihovnický a architektonický svět.

Z nejrůznějších mezinárodních knihovnických konferencí tak víme, že projekt „Oko nad Prahou“ je považován drtivou většinou světových knihovníků za unikátní; na poli světové architektury získal projekt dokonce první významné mezinárodní ocenění: ve Velké Británii získal jednu z hlavních cen (AJ/Bovis) na Letní výstavě Královské akademie umění v sekci Best in Show. „Jde o technicky excelentní řešení uložení knižního fondu, jakož i o výjimečný vzhled celé budovy ... Pokud bude stavba realizována, stane se cílem každého návštěvníka Prahy,“ prohlásil na adresu vítězného projektu Paul Finch, redaktor Architectural Review a jeden z porotců AJ/Bovis. Podle Finche nejde – stejně jako u ostatních Kaplického projektů – o náhodnou ikonu, ale o uvážlivě připravené dílo vytvořené s promyšleným záměrem.

Rozdělení české společnosti na příznivce a odpůrce Kaplického návrhu bylo v druhé polovině roku 2007 provázáno i různými peticemi a veřejnými shromážděními pro i proti, do veřejné debaty se zapojili i někteří čeští politici v čele s prezidentem Václavem Klausem. Zatímco se mezi výrazné podporo-

vatele „Oka“ zařadili například autor Francouzské národní knihovny Dominic Perrault nebo režisér Miloš Forman, nejvýraznějším mluvčím odpůrců se stal ředitel Národní galerie Milan Knížák. Zuřivé debaty se nakonec přenesly i na půdu Zastupitelstva hlavního města Prahy.

Částečné zklidnění emotivně vypjaté situace přineslo až přistoupení na návrh pražského primátora Pavla Béma zřídít k posouzení Kaplického projektu a možnosti jeho realizace na určeném místě pracovní Tým Národní knihovna se třemi expertními komisemi, který by měl svou činnost ukončit na přelomu února a března roku 2008.

Novostavba a její nejbližší okolí (Vizualizace: Future Systems)

Členy Týmu byli vedle Pavla Béma, který mu předsedal, Vlastimil Ježek, Jan Kaplický, Bohdana Stoklasová (ředitelka Novodobých fondů a služeb NK), František Mikeš (1. náměstek ministra kultury), Bořek Votava (ředitel Útvaru rozvoje hlavního města Prahy) a Jan Kněžínek (ředitel odboru kultury, cestovního ruchu a památkové péče Magistrátu). Práci expertní skupiny architektů řídil její předseda Martin Rajniš, expertní skupině památkářů předsedal Ivan Muchka z Ústavu dějin umění, expertní skupinu právníků řídil Aleš Pejchal (všechna jména uvádíme bez čestných titulů). Průběžné informace o jednání pracovních skupin i pracovního Týmu byly zveřejňovány jak na webových stránkách hlavního města (www.magistrat.praha-mesto.cz), tak na internetových stránkách Národní knihovny (www.nkp.cz). Výsledkem úsilí pracovního Týmu by mělo být doporučení, zda a za jakých podmínek je možné „Oko nad Prahou“ na původních pozemcích realizovat. I když Tým neměl žádnou právní možnost svá doporučení vymáhat, vzhledem k jeho sestavení (vrcholní představitelé MK ČR, hlavního města Prahy a Národní knihovny ČR) lze předpokládat, že se závěrečným doporučením budou následně všichni řídit.

Vedení Národní knihovny věří, že se přes téměř roční skluz podaří novou budovu Národní knihovny na západním okraji Letné do konce roku 2014 vybudovat. Stejně jako drtivá většina návštěvníků výstavy v Galerii Klementinum (bylo jich více než 30 000), na které jsme zpřístupnili všechny návrhy z architektonické soutěže, jsme totiž přesvědčeni, že „Oko nad Prahou“ je nejen dokonale navrženou knihovnou, ale zároveň i budovou, která po svém dokončení bude oprávněně přitahovat pozornost Pražanů i návštěvníků hlavního města.

*Mgr. Vlastimil Ježek
generální ředitel Národní knihovny ČR*

■ Pohled na vítězný návrh novostavby Národní knihovny ČR z hlediska provozu

Máme-li hodnotit, do jaké míry vítězný návrh naplnil naše představy o fungování nové budovy, musíme se alespoň stručně vrátit k hlavním požadavkům formulovaným v knihovnické části soutěžního programu.

Základní charakteristika využití stavby

Základní charakteristika vycházela z představy moderní, příjemné, víceúčelové budovy, která zdaleka nebude určena jen registrovaným čtenářům knihovny, ale i širší veřejnosti. Budovy, která bude lákat k návštěvě a bude žít i v době, kdy budou vlastní knihovní provozy uzavřeny. Proto jsme kladli velký důraz na oddělitelnost knihovních a neknihovních prostor. Funkční oddělitelnost ovšem neznamenala totální oddělení. Naopak. Chtěli jsme, aby i v neknihovních prostorách bylo zřejmé, že jde o knihovnu. Knihovna měla být „všudypřítomná“ – zda za sklem, formou volných průhledů mezi patry či jinou formou, jsme nechali na fantazii architektů.

Na Letnou se přestěhují fondy od roku 1801 až po současnost. Nová budova bude disponovat prostorem pro 10 000 000 knihovních jednotek, což je rezerva přibližně na padesát let. Ve volném výběru bude k dispozici 300 000 dokumentů s možností dalšího rozšíření, místo pro dalších 50 000 dokumentů bude v obsluhovaných příručích knihovnách. Uživatelé budou mít k dispozici 1250 studijních míst, dalších 700 míst nabídne budova ve společenských a odpočinkových prostorách. V knihovně bude pracovat cca 300 knihovníků a dalších pracovníků. Jedná se tedy o budovu, která musí pojmout velké množství dokumentů i lidí. Chtěli jsme se ale od počátku vyhnout budově, která bude působit jako monument. Představovali jsme si budovu příjemnou, moderní, otevřenou (využívající pro odstínění hluku spíše moderních materiálů než pevných zdí) a architektonicky po všech stránkách zajímavou.

Svoji představu o fungování nové budovy jsme vyjádřili ve formě kruhového schématu postaveného na principu semaforu:

Semafor služeb (Schéma: Bohdana Stoklasová, Martin Zhouf)

Podstatné jsou barvy a čáry. Stejně jako u semaforu znamená zelená barva volno a červená stůj. Místo setkávání a základní služby pro všechny umístěné v zelených prstencích neboli zónách jsou tedy otevřeny všem – jsou rozmístěny před přerušovanou čarou, která odděluje zónu studoven. Zde již je pro vstup vyžadována platná registrace. Ještě přísnější omezení platí pro vstup do studovny národních konzervačních fondů, což indikuje kromě červené barvy i plná čára oddělující tuto zónu od ostatních.

Vítězný návrh

Ve druhém kole vybrala jury jednomyslně jako vítězný návrh „Oko nad Prahou“ od Future Systems. Na vítězném návrhu jury ocenila především to, že jde o jedinečnou, vzrušující, moderní a přitažlivou architekturu. Budova nové knihovny využívá to nejlepší z moderních technologií, je flexibilní, otevřená a přátelská. Je zajímavá v kontrastu se stávající budovou NK. Jedná se o skutečnou budovu 21. století. Jury se shodla na tom, že vítězný návrh se nejlépe vyrovnal se vztahem k blízkému i vzdálenému okolí. Mimořádně dobře koresponduje s parkem v nejbližším okolí, citlivě je zasazen mezi ostatní stavby města. Budova vyjadřuje důležitost výhledu na město – svým „okem“ se obrací k historickému jádru Prahy a Pražskému hradu. Kompaktní objem předznamenává budovu vyhovujícího zasazení do širšího okolí a ergonomickou z hlediska budoucího provozu.

Exteriér novostavby NK ČR (Vizualizace: Future Systems)

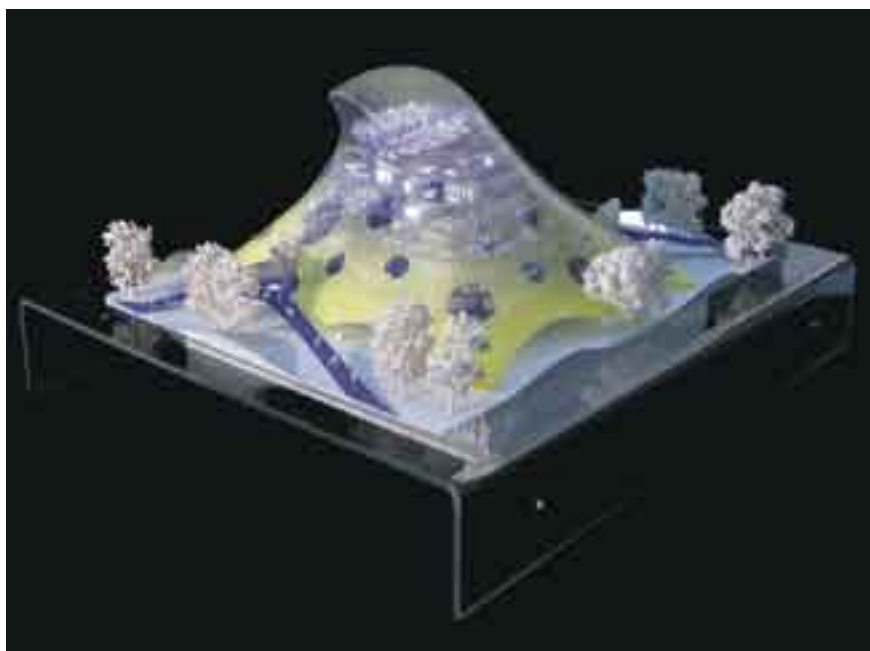
Přiblížení nové budovy začneme krátkým pohledem zvenku, dále se budeme věnovat převážně vnitřnímu uspořádání. Architektura budovy představuje trojrozměrný prostor, který se zdánlivě vznáší nad pódiem z neleštěného bílého mramoru. Okraje pódia jsou v některých místech vyvýšeny a šikmé plochy jsou pokryty zrcadlovou nerezovou ocelí, v níž se budova odráží. Budova se jakoby lehce dotýká země v osmi bodech. Je zasazena do okolní zeleně – již existující i nově vysazené. Jen minimální objem přesahuje nad úroveň stromů. Ze vzdálenějších pohledů citlivě obohacuje panorama Prahy, ale není dominantní, nesoutěží s okolními dominantami na horizontu.

Zakomponování novostavby do panoramatu Prahy (Vizualizace: Future Systems)

Následuje miniprohlídka interiéru nové budovy. Na základě upraveného stavebního programu vznikne v roce 2008 podrobná studie, která bude detailněji zpracována do projektu nezbytného pro stavební povolení. V rámci přípravy výše uvedených materiálů může ještě dojít k řadě změn, proto nelze tento příspěvek pokládat za finální a neměnný dokument.

Určitou představu o vnitřním uspořádání novostavby je možné získat při pohledu na průhledný model.

Model novostavby NK ČR s pohledem do interiéru (Future Systems)

Podstatně názornější je ale schematický řez budovou s vloženým semaforem služeb, z něhož je patrné přehledné, logické a jednoduché uspořádání všech provozů.

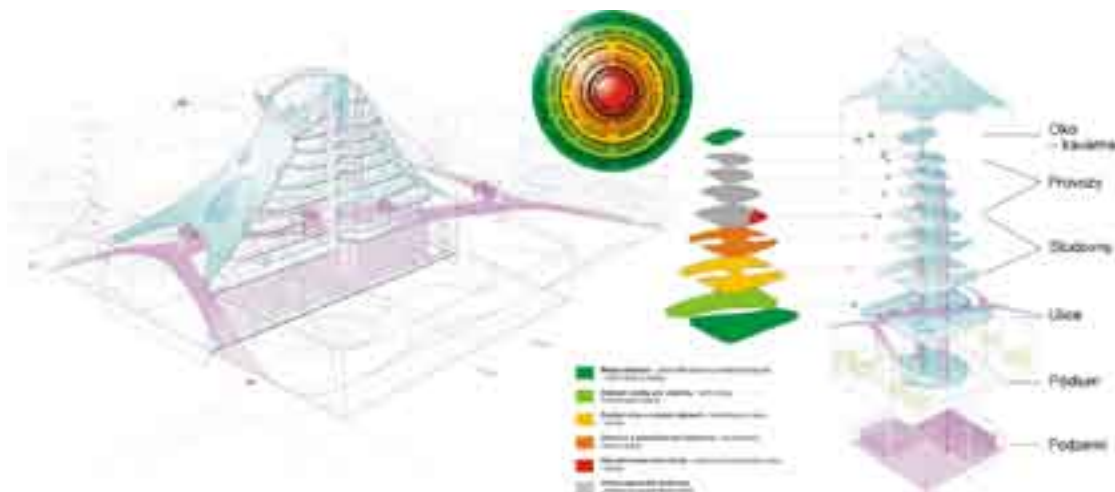

Schéma uspořádání provozů (Future Systems, NK, Martin Zhouf)

Při prohlídce novostavby budeme postupovat odspodu:

Podzemní skladiště

V podzemí budovy bude umístěna většina fondů NK. Podzemní sklad bude řešen s ohledem na maximální bezpečnost uložených fondů. Jeho obsluha robotickým systémem bez nutné přítomnosti lidí umožní zajistit pro uložené dokumenty optimální podmínky včetně zabezpečení. Nepřítomnost lidí dovoluje nižší koncentraci kyslíku, která sama o sobě výrazně snižuje pravděpodobnost vzniku požáru. Pokud by požár přece jen vznikl, je možné do prostoru okamžitě vpustit účinný plyn, který oheň uhasí a dokumentům neublíží. Výhodou je i možnost uzavření celého prostoru nebo jeho části v případě nenadálé potřeby.

Pódium

V prostoru pódia budou kromě parkoviště a místa pro nakládání, vykládání a skladování materiálu pro knihovny i neknižovní provozy umístěny přijímací prostory pro nově dodané dokumenty (jednorázové dodávky mimo běžné pravidelné toky dokumentů, které je třeba před uložením do skladiště prověřit a případně na místě ambulantně ošetřit), pracoviště automatizace, správa technologií, které musí být spravovány lokálně (pro většinu technologií počítáme v rámci provozu „inteligentní budovy“ s externí správou), a centrální datové úložiště Národní digitální knihovny.

Pódium bude mít povrch z neleštěného bílého mramoru. Jak již bylo uvedeno, v nadzvednutých okrajích pokrytých nerezovou ocelí se bude budova zrcadlit. Celá stavba se bude zdánlivě nad pódium vznášet. Skupiny borovic a břechťan na okrajích parkoviště vytvoří zelenou pohledovou hranici. Kolem stromů budou rozmístěny balvany. Budou zde místa k posezení a nerezové nádoby zasazené jako prameny do mramorového povrchu. Proudící voda (v zimě vyhříváná) vytvoří atmosféru celoročně příjemné zahrady.

Ulice

V prostoru ulice se návštěvníkům otevře **místo setkávání**, které bude vybízet všechny bez rozdílu a omezení ke vstupu. Každý sem může vstupovat a odcházet bez kontroly. Bude zde umístěn víceúčelový sál s navazující restaurací, prostory pro relaxaci kombinované s diskusními zónami, stánky

s informacemi o knihovně, knihkupectví a další obchody, šatny a sociální zázemí. Místo setkávání bude samostatně přístupné a oddělitelné od provozů knihovny v době jejího uzavření.

Dále zde budou umístěny **základní služby pro všechny** návštěvníky nevyžadující registraci. Zde se otevře vstup do vlastní knihovny a nabídne místo s informacemi o fondech a službách knihovny v centrální hale služeb, typickém prostoru knihoven minulosti, přítomnosti i budoucnosti. Kromě volně přístupného fondu referenční literatury zde budou k dispozici katalogy, báze dat, portály a celá Národní digitální knihovna včetně dokumentů v archívním režimu dostupných pouze lokálně. Přístup na internet umožní jak využití běžně dostupných volných zdrojů, tak i finančně nákladných placených služeb a zdrojů. Hala uživatelům nabídne základní informace, odborné konzultace, referenční a rešeršní služby i zvolená uživatelská školení. Návštěvník zde nalezne registraci čtenářů, výpůjční protokol, centrální pokladnu, příjem a výdej zakázek reprografických služeb, samoobslužné kopírování, prostor pro studium referenční literatury, školící a konzultační prostory. Návštěvníci budou do tohoto prostoru vstupovat bez registrace a kontroly, při odchodu však budou procházet běžnou kontrolou vynášených dokumentů. V této oblasti bude zpřístupněna s ohledem na trend zpřístupnění parlamentáří širší veřejnosti i Parlamentní knihovna.

Ulice bude veřejným prostorem vyklenutým nad pódiem, který bude přímo napojen na park prostřednictvím ramp a schodišť. Bude hlavním architektonickým prvkem budovy, který propojí vnější prostor s vnitřkem budovy. Ulice bude živá, plná lidí. Vykrojení prostoru přes několik pater a velká kulatá okna nad tímto prostorem umocní jeho výšku. Budou zde stromy, výstavy, knihkupectví a jiné obchody, kavárenské stoly a další místa pro posezení a relaxaci. Z ulice bude možný přímý vstup do místa setkávání i do oblasti základních služeb. Bude odsud výhled do studoven umístěných v dalších patrech, velkým kruhovým otvorem bude možné nahlédnout do skladiště obsluhovaného robotem. Výhled do knihovnických prostor a na ulici nabídnou i panoramatické výtahy, jež doplní a oživí prostor ulice. Požadavek vsudypřítomnosti knihovny byl ve vítězném návrhu splněn dokonale – hned několika nápaditými způsoby najednou. Atmosféru ilustruje následující schematický obrázek – finální uspořádání prostor je ve stadiu jednání.

Ulice (Vizualizace: Future Systems)

Strop i podlaha budou vyrobeny z materiálů tlumících hluk. Měkký nábytek bude doplněn elegantními lesklými sloupy a jednobarevnými slunečními clonami. Všude budou jasné, viditelné nápisy a názorná schémata umožňující v kombinaci s jednoduchým a přehledným uspořádáním celé budovy snadnou a rychlou orientaci.

Studijní zóna s volným výběrem

Tato zóna bude řešena jako otevřený prostor určený ke studiu na místě. Neobsluhovaná část poskytne v otevřených volných výběrech dostatek míst se základním vybavením pro studium na místě s vazbou na další služby – samoobslužné kopírování, přístup k výpočetní technice, základní konzultační a poradenské služby. S ohledem na relativně vysoký počet dokumentů ve volných výběrech (300 000 svazků) považujeme za cílový stav tzv. „chytré regály“, které díky využití RFID technologií identifikují chybně založené dokumenty a šetří knihovnické kapacity. Částečně i plně odstíněné klubovny poskytnou místo pro hlasitou komunikaci uživatelů a vzájemné konzultace. Obsluhovaná část nabídne celou škálu studijních míst pro zpřístupnění všech typů dokumentů z univerzálních fondů knihovny s vazbou na volný výběr a obsluhované příruční knihovny. Uživatelé budou moci využít konzultace a výpůjční služby s možností dlouhodobé rezervace dokumentů uložených v uzavřených skladištních knihovny. Robotický systém zajistí jejich expedici v řádu minut. Žlutá barva v barevném spektru v kombinaci s přerušovanou čarou indikují, že vstup do této zóny předpokládá povinnost podrobit se kontrole platné čtenářské registrace, identifikaci vnášených dokumentů a odložení objemnějších zavazadel a svrchního oděvu v šatně. Při odchodu návštěvníci této zóny projdou běžnou kontrolou vynášených dokumentů.

Specializované studovny

Půjde o klasicky uspořádanou soustavu studoven se studijními místy pro zpřístupnění všech typů dokumentů (multimedialita) z univerzálních fondů knihovny, s volně přístupnými i obsluhovanými příručními knihovnami s možností dlouhodobého rezervování dokumentů uložených ve skladištích. Uživatelům zde budou k dispozici konzultační a výpůjční služby (výdej/příjem objednaných a rezervovaných dokumentů ze skladišť a z obsluhovaných příručních fondů), prostor pro studium fondů z příručních knihoven a další návazné služby. Milovníci většího soukromí zde budou mít k dispozici tzv. tichou studovnu s nadstandardními místy pro dlouhodobou vědeckou/badatelskou práci. Vstup do této zóny předpokládá povinnost podrobit se kontrole platné čtenářské registrace, identifikaci vnášených dokumentů a odložení objemnějších zavazadel a svrchního oděvu v šatně. Při odchodu návštěvníci této zóny projdou běžnou kontrolou vynášených dokumentů. V jednotlivých studovněch a oborových zónách může být vstup a výstup ještě dále regulován.

Studovny budou dalším významným architektonickým prvkem knihovny. Podlahy i stropy budou pokryty měkkými materiály tlumícími zvuk. Snaze o maximální klid v této oblasti bude podřízena i volba nábytku. Intenzita světla bude optimalizována s ohledem na potřeby studia primárních dokumentů a/nebo práce s počítačem. I zde budou ožивovat prostor lesklé sloupy, bude zde aplikován viditelný a srozumitelný navigační systém. Půjde o místo příjemné pro četbu, studium, meditaci i přemýšlení.

Národní konzervační fondy

Národní konzervační fondy obsahují publikace vydané na území České republiky nebo Československa od roku 1801 do současnosti. Jedná se o archivní sbírky, které jsou určeny budoucím generacím a tvoří tak „srdce“ Národní knihovny. Červená barva v kombinaci se silnou nepřerušovanou čarou neznámá zcela kategorické a nepřekročitelné „stůj“, ale upozorňuje, že tato část knihovny neposkytuje běžné služby. Dokumenty uchovávané v národních konzervačních fondech jsou zpřístupňovány jen tehdy, pokud na území ČR není žádný jiný dostupný exemplář. Významu a účelu konzervačních fondů odpovídá i způsob uložení a zpřístupnění s mimořádnými nároky na ochranu. Ztráty z těchto fondů většinou nelze nahradit – jde o nenávratnou ztrátu národního kulturního dědictví. Vstup do této zóny, která bude kromě studovny a pracovišť národních konzervačních fondů obsahovat i část uložených dokumentů (s nejvyšší pravděpodobností dokumenty nadměrných formátů – mapy, velké plakáty a další grafiku – a jiné dokumenty specifického charakteru a významu), i výstup z ní budou podléhat vysokým bezpečnostním opatřením.

Vnitřní pracoviště knihovny

Vnitřní pracoviště knihovny budou obsahovat komplex kanceláří, zasedacích místností, míst pro uložení dokumentů procházejících provozními linkami a zázemí pro pracovníky. Pracoviště budou rozdělena v souvislosti s organizačními celky a v návaznosti na hmotnou odpovědnost a budou uspo-

řádána s ohledem na vzájemné vazby a optimalizaci toků dokumentů i dalších návazností knihovnických procesů.

Podlahy i stropy budou pokryty měkkými materiály tlumícími zvuk, snaze o maximální klid v této oblasti bude podřízena i volba nábytku. Nábytek, osvětlení i dispozice pracovišť budou odpovídat podmínkám práce s PC a samozřejmě normám BOZP pro režim pracovišť s celodenním pobytem pracovníků. Pracovní prostředí bude moderní a příjemné.

Kavárna OKO

Multifunkční prostor bude zároveň kavárnou, čítárnou a rozhlednou. Kromě kávy a dalšího občerstvení, nově vydaných dokumentů a různých kulturních pořadů nabídne tento prostor nádherný výhled na Prahu – katedrálu sv. Víta, Staroměstské náměstí, Klementinum, Vltavu, horizont i oblaka. Nabídne jedinečný pohled na krásu Prahy ve všech ročních obdobích, ve dne i v noci. Kavárna bude magnetem, vyhledávaným místem schůzek uživatelů knihovny i dalších návštěvníků. I zde budou měkké podlahy, strop i nábytek. Budou zde skleněné stoly nerušící výhled, nevtíravé světlo, maximální pohodlí.

Kavárna OKO (Vizualizace: Future Systems)

Vítězný návrh nejen splnil, ale v mnoha směrech předčil naše očekávání vtělená do soutěžního programu. Představuje mimořádně dobře organizovanou moderní a multifunkční budovu. Budovu, která ve svém konceptu nečiní rozdíl mezi prostory pro uživatele a pracovníky – na rozdíl od mnoha jiných došlých návrhů neumisťuje provoz knihovny do míst, která zbyla po vyřešení honosných studoven a obřích atrií. Kompaktní charakter budovy i použité technologie umožní optimalizovat návaznost knihovnických procesů a zajistí ergonomický, ekologický a levný provoz. Ohlasy nejvýznamnějších světových architektů svědčí o tom, že novostavba Národní knihovny ČR má reálnou šanci stát se ikonou moderní architektury nejen pražské, ale i světové.

*PhDr. Bohdana Stoklasová
ředitelka Úseku novodobých fondů a služeb NK ČR*

■ Revitalizace Klementina: Národní knihovna své historické sídlo neopustí

Vzhledem k mýtům, které jsou v poslední době – ať už záměrně či omylem – šířeny o budoucím využití Klementina po dostavbě nové budovy Národní knihovny, cítím jako potřebné věnovat se tomuto tématu na tomto místě v rozsahu překračujícím běžnou výroční zprávu. Mimo jiné i proto, že revitalizace Klementina představuje mnohaletý proces rozdělený do třech základních fází a informovat o dílčím plnění jedné jediné části pokrývající minulý rok by mohlo znovu svádět k nepravdivým interpretacím. V první řadě je třeba znovu důrazně uvést: Národní knihovna své historické sídlo v Klementinu opustit nehodlá a nikdy to ani neměla v úmyslu.

Při hledání optimálního řešení letitých prostorových problémů jsme se zaměřili na rozšíření kapacit dnešní Národní knihovny, nikoli na její přemístění na jiné místo (věcné důvody uvádíme v části této výroční zprávy věnované „Oku nad Prahou“). I poté, kdy Klementinum opustí Novodobé fondy a služby, zaberou více než tři čtvrtiny rozlohy Klementina knihovnické provozy. Rozšířit chceme i současnou barokní prohlídkovou trasu, a to o historicky velmi cenné prostory dvou matematických sálů, rádi bychom rehabilitovali nejstarší mozartovskou sbírku na světě (starší než Salzburské Mozarteum), jež byla v minulých desetiletích uchovávaná v několika nevzhledných plechových skříních. Procentuálně zcela nevýznamnou část Klementina zaberou neziskové instituce, jejichž činnost s knihovními dokumenty (respektive s jejich autory) přímo souvisí: jde zejména o české centrum PEN klubu a Svaz českých knihkupců a nakladatelů, možná i o Knihovnu Václava Havla.

Kromě již zprovozněné a s úspěchem provozované Galerie Klementinum, jejíž existence nám umožňuje vystavovat ty nejcennější rukopisy a staré tisky (podobné prostory jsme v Klementinu do otevření Galerie neměli) a kterou jsme vybudovali v místech veřejnosti po desítky let z větší části zcela nepřístupných, chceme v úzké spolupráci s Univerzitou Karlovou a jejími fakultami připravit zčásti stálou a zčásti měnící se expozici rámovanou klíčovými pojmy věda – vzdělanost – psané slovo. V rámci této expozice chceme přiblížit široké veřejnosti jezuitskou vědu a vzdělanost, jejichž stopy jsou v Klementinu viditelné na každém kroku, alespoň ve zkratce seznámit s jeho stavebním vývojem, připomenout významné osobnosti s Klementinem úzce spojené i historicky proměnlivé vztahy mezi ním a Karolinem. V neposlední řadě je též cílem interaktivní formou přiblížit vývoj psaného slova zejména dětem a mladé generaci.

Revitalizace Klementina je úzce spojena s rozhodnutím o výstavbě nové budovy a související investiční záměr byl řádně projednán spolu s investičním záměrem na stavbu nové NK.

Revitalizace Klementina je rozdělena do tří fází, z nichž první probíhá již od roku 2005 (a v roce 2007 jsme v jejím rámci zejména dokončili rekonstrukci kvůli havarijnímu stavu léta nepoužívaného traktu do Karlovy ulice, zprovoznili nové bistro a kavárnu, dokončili opravy vnitřních fasád včetně repase a oprav oken a v Galerii Klementinum vybudovali unikátní trezorovou výstavní místnost). Počátek

Interiér Oddělení rukopisů a starých tisků NK
Foto: Ivan Král

druhé fáze je vázán na odstěhování dnešní Státní technické knihovny (STK) do nového sídla v Praze-Dejvicích (stěhování předpokládáme v polovině roku 2009). Křídlo, které STK opustí, pak bude rekonstruováno pro potřeby Slovanské knihovny. Počátek třetí fáze je stoprocentně svázán s přestěhováním Novodobých fondů a služeb do nové budovy.

V roce 2008 se zaměříme zejména na důkladnou přípravu dalších revitalizačních fází: zahájíme stavebně-historický průzkum Klementina a archeologický průzkum Divadelního nádvoří (dříve hospodářského dvora). Prioritou těchto přípravných a následně rekonstrukčních prací je podstatné zlepšení podmínek zaměstnanců a uživatelů Národní knihovny v těch jejích částech, které v Klementinu zůstanou po odstěhování Novodobých fondů a služeb. Jde především o Historické a hudební fondy vytvářené postupně v minulých staletích. Rukopisy, staré tisky, mapy a hudebniny tvoří nedílnou součást nejen našeho, ale i světového kulturního dědictví.

Revoluční změnu ve zpřístupňování těchto dokumentů umožňuje digitalizace, které se Národní knihovna systematicky věnuje od počátku 90. let minulého století. Brána do světa rukopisů a starých tisků Manuscriptorium (www.manuscriptorium.com) se ve spolupráci s Evropskou komisí stane v příštích dvou letech základem Evropské digitální knihovny (projekt ENRICH). Národní knihovna ČR patří v oblasti digitalizace rukopisů a starých tisků bez přehánění ke světové špičce. Adolf Knoll, ředitel pro vědu, výzkum a mezinárodní vztahy Národní knihovny, je jediným českým zástupcem v úzké expertní skupině Evropské komise pro digitalizaci, za přínos k digitalizaci Evropských fondů získala NK už v roce 2005 jako první na světě cenu UNESCO Jikji. Historické a hudební fondy nejsou jenom knihovnou, ale i špičkovým vědeckým pracovištěm s prokazatelnými úspěchy na mezinárodním poli.

V Klementinu zůstane také cenná Slovanská knihovna, největší a nevýznamnější středoevropská knihovna pro oblast slavistiky, dále Knihovnický institut s bohatou specializovanou knihovnou sloužící vzdělávání knihovníků z celé České republiky. Knihovna Institutu plní zároveň funkci ústředního informačního, dokumentačního a referenčního střediska ČR v oboru knihovnictví a vědeckých informací. Shromažďuje a zpřístupňuje největší sbírku literatury z oborů knihovnictví a informační vědy na našem území.

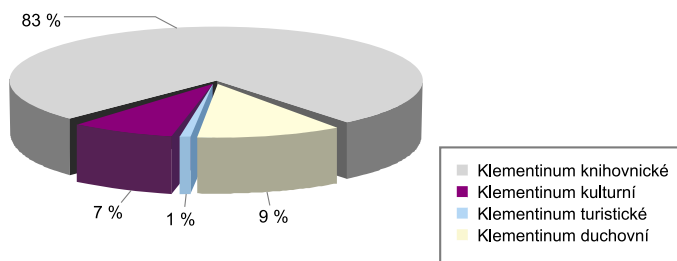
Historická budova Klementina je kromě hlavního sídla Národní knihovny také národní kulturní památkou a jednou z perel barokní architektury s nádherně zdobenými interiéry. Dnešní prohlídková trasa pro veřejnost zahrnuje pouze velký Barokní knihovnický sál, Astronomickou věž a Zrcadlovou kapli, které jsou bezpochyby jedinečnými prostory s unikátními exponáty, zároveň však reprezentují pouze zlomek klementinského baroka. Naší snahou je

– v souladu s požadavky a ve spolupráci s Národním památkovým ústavem a dalšími odborníky – zpřístupnit v budoucnu objekt v širší míře. Veřejnosti tak otevřeme památkově chráněné interiéry, které jsou vzhledem k fatálnímu nedostatku místa zatím nepřístupné (slouží v převážné míře jako kanceláře, depozitáře a zázemí studoven).

Revitalizace zasáhne pozitivně i klementinská nádvoří. V současné době jsou zatížena automobilovou dopravou, nezbytnou k zásobování a provozu areálu. Tu chceme z areálu zcela vyloučit a pod Divadelním nádvořím vybudovat v podzemí garáž, sloužící výhradně pro zajištění provozu Národní knihovny. Samotné Divadelní nádvoří, které ještě donedávna sloužilo pouze jako sklad nejrůznějšího odpadu, chceme využít jako letní divadelní scénu, a navázat tak na tradici klementinských jezuitů, kteří v areálu (byť na jiném místě) divadlo provozovali. Všechna nádvoří pak budou ve spolupráci s odborníky z Národního památkového ústavu upravena do parkové podoby.

Základním cílem procesu revitalizace Klementina je podstatné zlepšení podmínek pro zaměstnance a uživatele Národní knihovny a celkové zklidnění areálu. Samozřejmějím prioritou je zachování Klementina vědě a studiu.

Rozdělení ploch podle účelu

Mgr. Vlastimil Ježek
generální ředitel Národní knihovny ČR

Letecký pohled na budovu Klementina. Foto: Radek Janata

Sbírka rukopisů z klášterní knihovny premonstrátů v Teplé

Knihovna kláštera premonstrátů v Teplé u Mariánských Lázní patří k vůbec nejvýznamnějším klášterním knihovnám, dochovaným dnes na území našeho státu. Dokladem její ojedinělosti je skutečnost, že jádro knihovny – sbírka rukopisů a sbírka inkunábulí a paleotypů – bylo v roce 2005 prohlášeno kulturní památkou.

Vzhledem k nesmírně tíživé finanční situaci kláštera byl tento výjimečný fond nabídnut Národní knihovně k odkoupení. První část koupě – soubor prvotisků, paleotypů a sbírka zlomků z tisků – se uskutečnila v roce 2006. Na ni navázala v roce 2007 druhá část, kdy Národní knihovna zakoupila část sbírky rukopisů. V případě tepelské sbírky rukopisů, kterou tvoří přibližně 800 rukopisů a 400 rukopisných zlomků, se v českém měřítku jedná o druhou největší klášterní sbírku po sbírce strahovského kláštera. Ze středověkých rukopisů obsahuje zejména ty, které tvořily normu klášterního života (premonstrátská statuta) či rukopisy právní a liturgické. Nejstarší kodex, *Poenitentiale*, pochází z 2. čtvrtiny 9. století a je jedním z nejstarších rukopisů na našem území. Důležitý je také rukopis s legendou o zakladateli tepelského kláštera blahoslaveném Hroznatovi z poloviny 13. století. Právní rukopisy zastupuje bohatě iluminovaná sbírka církevního práva *Decretum Gratiani* italského původu

Iniciála V-erba
s modlitbám se králem Ladislavem.
Orationale Ladislai regis, pol. 15. stol.
Teplá MS. c 87, pag. 93

Iniciála N-unc se sv. Petrem, vlevo tepelský znak, 1491
Teplá MS. E 46, fol. 66v.

ze 14. století. Germanisté mají stále velký zájem o překlad *Nového zákona* do němčiny z přelomu 14. a 15. století. Tradičně je ceněna bohatě iluminovaná modlitební kniha malého formátu, určená pro českého krále Ladislava Pohrobka, tzv. *Orationale Ladislai regis* (polovina 15. století). Vedle dalších středověkých rukopisů teologického a filozofického obsahu patří do knihovny soubor bohatě vypravených kodexů liturgických, které na přelomu 15. a 16. století nechal pro tepelské premonstráty pořídit jejich opat Zikmund Hausman (1458–1506). *Sulkův misál*, který byl do roku 1950 také v klášteře, byl bohužel po zrušení kláštera ukraden, stejně jako další dva cenné kodexy. Z novověkých rukopisů je možno jmenovat tepelské anály ve 24 velkých svazcích s mnoha vyobrazeními k historii kláštera a také rukopisy spjaté s kulturním a osvětovým působením řádu, resp. jeho představených. Součástí sbírky je také množství cenných rukopisných zlomků, většinou středověkých. Sbírkou rukopisů je zpřístupněna v nedávno vydaném kvalitním tištěném katalogu.

Předpokládá se, že v roce 2008 Národní knihovna dokoupí zbytek sbírky rukopisů. Jádrem tepelské klášterní knihovny organicky budované po řadu staletí tak vstoupí do dalšího tisíciletí ve své celistvosti, která je vedle jednotlivých unikátních rukopisů jeho další mimořádnou hodnotou.

Nákup historických fondů

Za cenu 215 000 Kč byl ze soukromého majetku zakoupen nejprve soubor patnácti povětšinou vzácných a málo dochovaných bohemiálních tisků. Dva z nich dosud nebyly vůbec popsány v Knihopisu českých a slovenských tisků. Snad nejcenějším kusem však byl exemplář jednodílného vydání *Kralické bible* z roku 1596, které patří k symbolům typografického mistrovství předbělohorského období. Tzv. Kralická jednodílka se na antikvářském trhu objevuje vzácně. V tomto případě se jednalo o její takřka unikátní verzi, tištěnou na velmi tenkém biblovém papíře a opatřenou původní luxusní vazbou kralické tiskárny. Mistrovské dílo knihtisku, v němž se podařilo neobyčejným způsobem komprimovat text bible do knihy se zrcadlem sazby pouhých 164x107 mm, již mohli zhlédnout návštěvníci v rámci doprovodné výstavy o *Codexu gigantu*.

V září byl z jiné soukromé sbírky zakoupen soubor šesti velmi vzácných starých tisků, které Národní knihovna povětšinou zatím neměla ve svých fondech. Sjedená cena 290 000 Kč byla zhruba o jednu třetinu nižší, než kdyby byly knihy kupovány na antikvářském trhu. Šlo o tituly, které se navíc na domácím trhu objevují dosti zřídka. Je mezi nimi mj. 1. vydání A. Pascolioho významné a

uznávané anatomické učebnice v italštině, vytištěné roku 1750 s dvaceti mědirytovými tabulemi, či jedno z vydání cenné francouzské příručky na přípravu kompotů, džemů, dražé, sirupů, džusů s připojenými recepty na různé užití ovoce v kuchyni. Nejcennějším kusem je sběratelsky vyhledávané vzácné 1. vydání jezdecké příručky barona Eisenberga, vydané ve Florencii roku 1753 v typograficky skvostné úpravě s paralelním francouzsko-italským textem a ilustrované 23 velkoformátovými mědirytovými tabulemi s celkem 119 vyobrazeními koní, jejich postojů a detailů těl. Velmi cenné je i 1. vydání významného cestopisu o Jižní Americe. Sepsali ho Juan Jorge a Antonio de Ulloa, španělští důstojníci, kteří doprovázeli francouzskou vědeckou výpravu vedenou v rozmezí let 1735 až 1743 La Condaminem, jež měla mj. změřit poledník v oblasti Jižní Ameriky a shromáždila velké přírodovědné a etnografické sbírky. Ve svém španělsky psaném cestopisu pojednali o topografii, zoologii, botanice a etnologii rovníkové Ameriky (Ekvádor, Peru aj.). Kniha je ilustrována velkými rozkládacími mědirytovými mapami, plánky jednotlivých lokalit a vyobrazeními staveb domorodců a jejich pracovního náčiní.

Eisenberg, Friedrich Wilhelm von:
La perfezione e i difetti del cavallo
 Florencie, stamperia imperiale 1753
 sign. Sa 242

Za finanční dar ze zahraničí (1000 USD) byl fond rozšířen o menší soubor jazykově českých starých tisků, z nichž jeden pochází ze 17. století a dalších šest ze století osmnáctého. Jedná se o exempláře vesměs náboženského obsahu, jež dosud v našich fondech chyběly a nemají bohaté zastoupení ani v jiných českých knihovnách. U tří z nich byl dokonce zjištěn pouze jediný existující exemplář, který nyní vlastní Národní knihovna (*Agenda, tj. pořádek křtění, přísluhování Večeří Páně...*, Rossenmüllerovi dědici 1783; *Pastýřské psaní Nejdůstojnějšího a Vysoce Urozeného Knížete a Pána Antonína Petra ... arcibiskupa pražského...*, Praha, František A. Höchenberger, 1775; *Poznamenání Pánů Bratrů a Sester velebného Bratrstva pod titulem Narození Blahoslavené Rodičky Boží Panny Marie za šťastné skonání*, 1676).

Sbírka tzv. České reformace v „Paměti světa“ UNESCO

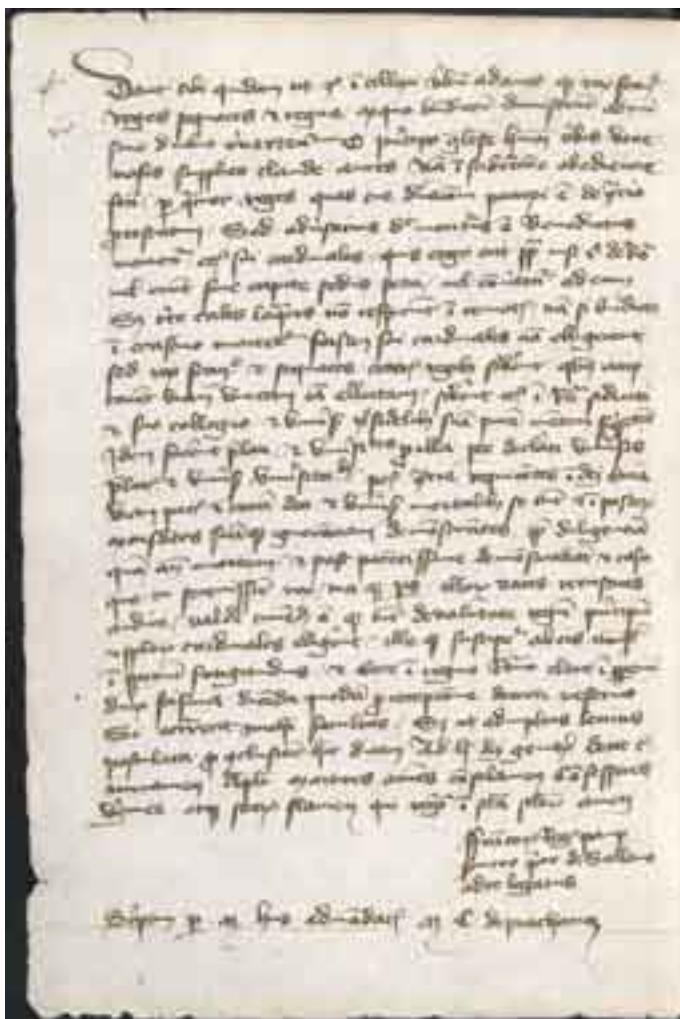
Zařazení na seznam UNESCO v kategorii Memory of the World (Paměť světa) patří k prvořadým oceněním, které Národní knihovna získala. Jeho význam zesiluje i fakt, že na tento seznam byly zapsány hned dvě sbírky z pokladů Národní knihovny ČR. Jednou z nich byla sbírka rukopisů tzv. České reformace. Dnes je tato sbírka „spravována“ Oddělením rukopisů a starých tisků, které také podalo návrh na její zařazení do seznamu UNESCO.

Sbírka obsahuje celkem 321 středověkých a raně novověkých rukopisů, které se přímo vztahují k české fázi evropské reformace. Tato uměle vytvořená sbírka se skládá převážně z husitských rukopisů a rukopisů Jednoty bratrské. Rukopisy pocházejí z období od druhé poloviny 14. století až do 16. století, s těžištěm hlavně v 15. století. Obsahují traktáty a sermone (kázání) s hlavními tématy reformačního hnutí (například opisy děl Johna Wycliffa, texty Mistra Jana Husa, Jana Rokycany ad.). Za zmínku jistě stojí také rukopisy Jednoty bratrské.

Všechny rukopisy z prezentovaného souboru jsou více méně spjaty s bohatým myšlenkovým prostředím středověkých univerzit. Jejich výjimečnost spočívá v myšlenkové a tematické „jednotnosti“ umožňující jedinečným způsobem mapovat tento významný historický mezník. Sbírka má drobnou řadu svých vlastních „nej“. Žádná světová knihovna nemá větší počet rukopisů spojených s osobností Mistra Jana Husa. Žádná jiná sbírka nemá větší počet děl spojených s ranými reformátory 14. století ruku v ruce s opisy děl Johna Wycliffa. A také v žádné jiné knihovně není možné nalézt větší počet rukopisů spjatých s touto dějinnou epochou.

Málokterá světová knihovna se může pochlubit sbírkou středověkých rukopisů s tematikou reformace, které by vznikly, byly užívány a uchovávané přímo nebo v blízkosti svého současného místa uložení (viz dějiny rukopisného fondu Národní knihovny ČR).

Prezentovaná sbírka je unikátním svědkem světového dědictví hlavně díky výpovědi o jednom z největších milníků evropské společnosti – reformaci. Velký zájem o sbírku je dán jedinečností tohoto souboru, který se v tomto množství nenachází v žádné jiné světové knihovně. Rukopisy jsou zčásti přístupné v Manuscriptoriu (www.manuscriptorium.cz), virtuálním badatelském prostředí, vzniklém a provozovaném Oddělením rukopisů a starých tisků Národní knihovny ČR.

Autograf Mistra Jana Husa
NK ČR XIII.F.16, fol. 107v.

Periodika ruské, ukrajinské a běloruské emigrace jsou součástí „Paměti světa“

Jednou z památek zapsaných v roce 2007 na prestižní seznam UNESCO Memory of the World (Paměť světa) je unikátní sbírka periodik vydávaných v letech 1918–1945 po celém světě příslušníky ruské, ukrajinské a běloruské emigrace, která je spravována Slovanskou knihovnou.

Původci jednotlivých titulů byli příslušníci tzv. první vlny ruské emigrace rozptýlení po svém odchodu z bolševického Ruska na všech kontinentech. Velký záběr aktivit a početnost této emigrace daly vzniknout široce pojímanému kulturnímu fenoménu nazývanému „Rusko mimo Rusko“. Vytvořila se zcela nová exilová kultura odtržená od původních kořenů na území ruské říše, současně však dlouhá léta udržující předchozí národní tradice a kulturní hodnoty.

Ačkoliv ne všechny noviny a časopisy jsou zastoupeny v úplnosti, celkový, jinde nevidaný počet titulů a jejich soustředění na jednom místě dodává kolekci jedinečného významu. Sběrka čítající cca 5000 titulů je z hlediska geografické lokalizace i tematického obsahu nesmírně pestrá. Lze v ní nalézt nejen množství periodik vydávaných v hlavních a všeobecně známých centrech působení emigrace (zejména Praha, Berlín, Paříž) a v četných dalších evropských metropolích, ale velmi bohatě je zastoupena i produkce z USA, Kanady a Dálného východu (Charbin, Šanghaj). Nechybějí ani tituly z Brazílie, Argentiny a dokonce z Japonska, Egypta či Austrálie. Základ sbírky tvoří společensko-politické deníky a další novinový tisk a literárně-umělecké časopisy. Významná úloha v životě emigrace příslušela jednak velmi frekventované vojenské žurnalistice (včetně kozáckých periodik), jednak tisku s náboženským obsahem. Zajímavou kapitolu představuje tisk profesních a zájmových organizací a spolků. Takřka v úplnosti se ve fondu Slovanské knihovny dochovala periodika vydávaná příslušníky emigrace na území meziválečného Československa. V průběhu daného období zde vycházelo více než 400 titulů periodik.

Za vznik sbírky vděčíme především činnosti Ruského zahraničního historického archivu, existujícího v letech 1923–1945 v Praze, a ovšem československému státu, který jeho činnost financoval. Po zrušení archivu v roce 1945 byla sbírka periodik (oceňovaná kolekce tvoří jen její menší část) spolu s rozsáhlou knihovnou převedena do vlastnictví Slovanské knihovny.

Slovanská knihovna si význam oceněné sbírky trvale uvědomuje a formou mikrofilmování a digitalizace se snaží zachovat ohrožené dokumenty pro příští generace badatelů.

Na čužbiny – graficky poutavá obálka emigrantského časopisu vydávaného v Egyptě (1921, č. 4 – červen)

■ Codex gigas – Ďáblova bible (Tajemství největší knihy světa)

Švédská Královská knihovna ve Stockholmu zapůjčila Národní knihovně v době od 20. září 2007 do 9. března 2008 největší středověkou knihu světa známou jako *Codex gigas* či *Ďáblova bible* jako součást výstavy *Codex gigas – Ďáblova bible (Tajemství největší knihy světa)*. Tento jedinečný exponát byl vystaven v Galerii Klementinum ve speciální trezorové místnosti, která byla za tímto účelem vybudována.

Legendami opředená kniha se poprvé po několika staletích vrátila do Čech, aby zde vypověděla svůj spletitý příběh, jehož začátek je kladen na samý úsvit 13. století. Právě tehdy vzniklo v Čechách pozoruhodné literární dílo, které minulé věky právem pojmenovaly jako *Ďáblova bible*, *Codex gigas*, *Liber pergrandis* či *Gigas librorum*. První zmínky o *Ďáblově bibli* pocházejí z roku 1295, ale předpokládá se, že rukopis je asi o půl století starší. Kniha vznikla v prostředí malého benediktinského kláštera v Podlažicích u Chrudimi nejspíš kolem roku 1229. O jejím vzniku, autorovi či důvodu sepsání se však nedochovaly žádné zmínky.

Jak tomu bylo ve skutečnosti? Ze šera dávnověku vystupuje kniha někdy počátkem 13. století v chudém podlažickém klášteře. Benediktini knihu v nouzi zastavili cisterciáckému klášteři v Sedlci u Kutné Hory. Kodex pak zpět vykoupili benediktini z Břevnova. Začátkem druhé poloviny 14. století se stopy *Codexu gigantu* ztrácejí a objevují se až v roce 1477 v broumovském klášteře. Pravděpodobně zde byla kniha ukryta na začátku husitských bouří, tedy kolem roku 1420, kdy došlo ke zničení mnoha klášterů. Když se o existenci knihy dozvěděl Rudolf II., zatoužil knihu získat pro svoji „Kunst- und Wunderkammer“. V době třicetileté války, roku 1648, byla kniha z rudolfínských sbírek uloupena a odvezena Švédy do Stockholmu. Dnes je možné *Codex gigas* spatřit pouze v Královské knihovně ve Stockholmu.

Pro Čechy má velký význam jak původ, tak i obsah *Codexu gigantu*. Do knihy je latinsky vepsána nejen celá bible, ale i Kosmova *Kronika česká*, řada různých traktátů (spisků), kalendář s nekrologiem, seznam podlažického bratrstva, zaklínadla a všelijaké dobové záznamy. Opis Kosmovy kroniky v *Ďáblově bibli* patří zřejmě k nejstarším a nejlepším. Za Rudolfa II. se stal podkladem k prvnímu veřejnému vydání *Kroniky*.

Také její velikost je obdivuhodná. Rukopis měří 92x50 centimetrů a obsahuje 312 pergamenových folií, což je 624 stran. Soudí se, že na získání materiálu pro tak velkou knihu bylo zapotřebí kůží asi 160 zvířat. Kniha byla přirovnávána k sedmi divům světa a její zvláštnost ještě podtrhovala tajuplná spojitost s ďáblem zobrazeným uvnitř knihy, jež vyústila v legendu o původu této knihy.

Navzdory ostatním „ďábelským dílům“ *Codex gigas* přežil staletí a dokonce byl v závěru roku 2006 ve Švédsku zdigitalizován. Národní knihovna získala jeho digitální podobu darem od Královské knihovny ve Stockholmu a okamžitě ji zpřístupnila veřejnosti prostřednictvím své digitální knihovny Manuscriptorium.

Codex gigas v trezorové místnosti Galerie Klementinum
Foto: Eva Hodíková

Manuscriptorium do škol

Manuscriptorium do škol, které je specializovaným portálem spojeným s elektronickou knihovnou historických dokumentů Manuscriptorium, obhájilo svůj další školní rok. Jedním ze základních kamenů tohoto projektu zůstala dohoda Národní knihovny ČR s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR, na jejímž základě byl umožněn a poskytnut volný přístup do tohoto portálu pro všechny školy, které o přistoupení projeví zájem. Na konci minulého roku bylo do projektu zapojeno celkem 299 škol.

Na přípravě celého projektu se vedle Národní knihovny ČR, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR podílejí i pedagogové různých typů škol (tj. od základních po vysoké). V tomto směru stojí určitě za to zmínit nově navázanou úzkou spolupráci s Pedagogickou fakultou Univerzity Karlovy (katedrou dějin a didaktiky dějepisu).

Na webových stránkách Manuscriptoria do škol je prezentován výběr historických písemných dokumentů, které hrály významnou roli v kulturně-historickém vývoji Čech i celé Evropy (nově například digitální kopie rukopisu *Pasionálu abatyše Kunhuty*, *Kodexu vyšehradského* nebo *Codexu gigantu*). Dále přibýly i dva výukové plány (*Příběhy z Kostnice* a *Jednota bratrská a náboženská situace v Čechách 16. století*).

Stále více se ukazuje, že tento specializovaný projekt se již dávno vymanil ze stínu Manuscriptoria a sám o sobě se stal samostatným portálem, nebo možná ještě lépe alternativní branou. Zůstává však celá řada cílů, kterých by projekt zasluhoval dosáhnout, a mnohé z nich přesahují týdenní či měsíční horizont. V současnosti se především snažíme oslovit co největší počet škol a pomyslně je vtáhnout do našeho virtuálního prostředí. Dále usilujeme o rozšíření počtu významných dokumentů (v tomto směru jsou velmi očekávány především názory a reflexe učitelů, jejich žáků a studentů). Dalším z významných bodů následného rozvoje zůstává náročná tvorba dalších výukových plánů.

Během minulého roku byl projekt prezentován především na schůzích představitelů krajských školských odborů. Naším cílem je rozšířit povědomí o projektu zejména na úrovni krajů a pak přímo v jednotlivých školách všech typů. Široké publikum mohla oslovit i série článků věnovaná projektu v různých odborných časopisech.

Úvodní strana
výukového plánu
Příběhy z Kostnice

■ ENRICH

European Networking Resources and Information concerning Cultural Heritage (Propojení evropských zdrojů a informací z oblasti kulturního dědictví) (prosinec 2007–listopad 2009)

Národní knihovna České republiky spolu s AiP Beroun s. r. o. postupně od roku 1992 rozvíjely technologie digitálního zpřístupnění rukopisů a vzácných historických dokumentů na vysoké úrovni, která nemá v Evropě obdoby. Například již v roce 1996 uplatnily princip složeného digitálního dokumentu (compound document), o kterém se v souvislosti s Evropskou digitální knihovnou mluví až nyní. Bylo celkem přirozené, že se na podzim roku 2006 zúčastnily soutěže o projekty evropského programu eContentPlus. A úspěšně.

Dne 3. 12. 2007 byl v Praze úvodní schůzkou zahájen mezinárodní projekt ENRICH spolufinancovaný právě z evropského programu eContentPlus. Jeho cílem je poskytnout jednotný přístup k roztroušeným digitalizovaným sbírkám historických dokumentů ze sbírek evropských kulturních institucí, respektovat místní zvyklosti a zároveň vytvořit sdílené virtuální badatelské prostředí, zejména pro studium rukopisů, ale i prvotisků, vzácných tisků a dalších historických dokumentů. Řešení projektu je založeno na existující digitální knihovně Manuscriptorium (<http://www.manuscriptorium.eu>), která v současné době sdružuje data ze 46 sbírek pocházejících z České republiky i ze zahraničí.

Partneři projektu ENRICH vlastní téměř 85 % existujících digitalizovaných rukopisů evropských národních knihoven. Tyto sbírky budou doplněny o významné množství dat z univerzitních knihoven a dalších institucí. Konsorcium řešitelských institucí v průběhu projektu zpřístupní více než pět milionů stránek digitalizovaných dokumentů. ENRICH je historicky prvním projektem programu eContent s českým koordinátorem, kterým je právě Národní knihovna České republiky.

Samo Manuscriptorium je výsledkem patnácti let společného vývoje dvou českých partnerů projektu: AiP Beroun s. r. o. a Národní knihovny České republiky. Jedná se o nejrozsáhlejší kolekci digitalizovaných rukopisů v Evropě, která dosud zpřístupnila více než milion digitalizovaných stránek uložených v zabezpečeném digitálním archivu. Manuscriptorium vzniká se státní podporou digitalizace kulturního dědictví a je provozováno v českém a anglickém jazyce. Asi 50 % jeho uživatelů pochází ze zahraničí. Součástí Manuscriptoria je speciální modul pro podporu výuky na všech typech škol. Základ Manuscriptoria pochází z programu UNESCO Memory of the World – Národní knihovna ČR za něj v roce 2005 od UNESCO obdržela prestižní světovou cenu Jikji. Zkušenosti a znalosti související s digitalizací a zpřístupněním historických pramenů v rámci Manuscriptoria jsou předávány do mnoha zemí z celého světa.

Manuscriptorium je postaveno na XML schématu, jehož nejdůležitější součástí je evropský formát MASTER pro elektronický popis rukopisů založený na platformě TEI (Text Encoding Initiative). Základní datový korpus je zpřístupněn z digitálního úložiště a z www připojení provozovaného společností AiP Beroun s. r. o. Projekt ENRICH přidá další data ze vzdálených zahraničních digitálních knihoven. Metadata pro centrální databázi budou shromažďována pomocí protokolu OAI (Open Archives Initiative) a budou obsahovat odkazy na obrazy nebo jiné digitální objekty uložené ve vzdálených databankách. Pro každého poskytovatele dat budou vyvinuty nezbytné transformační nástroje a postupy. Rovněž budou vyvinuty speciální on-line nástroje umožňující strukturaci metadat a validaci výstupů pro partnery, kteří mají digitalizovaná data, avšak postrádají funkční nástroje pro jejich prezentaci.

Cílovými uživatelskými skupinami projektu jsou vlastníci a správci digitálního obsahu, knihovny, muzea a archivy, výzkumníci, studenti a zainteresovaná veřejnost. Výstupy projektu jim umožní přístup a prohledávání dokumentů, které by jinak byly velmi obtížně dostupné. Kromě digitálních obrazů budou rovněž zpřístupněny fulltexty historických dokumentů v TEI struktuře, výzkumné zdroje, další doplňkové typy dat (audio, video) a velké datové soubory historických map. Konsorcium projektu ENRICH bude úzce spolupracovat s TEL (The European Library) a obohacené Manuscriptorium se stane důležitou součástí budoucí Evropské digitální knihovny, která nově nese název Europeana.

Dokument zpřístupněný z Národní knihovny Moldávie v Kišiněvě

Uživatelům Manuscriptoria budou nabídnuty sofistikované nástroje pro vytváření vlastních digitálních dokumentů a osobních digitálních knihoven. Do Manuscriptoria budou rovněž zabudovány další jazykové mutace a nejmodernější jazykové ontologie pro vyhledávání v místních jazycích a získávání dat v původních jazycích.

Konsorcium projektu ENRICH se skládá z 18 partnerů, projekt je však podporován i řadou dalších institucí včetně řady majitelů rozsáhlých digitálních archivů.

Koordinátorem projektu je Národní knihovna ČR společně s dalšími dvěma českými partnery: AiP Beroun s. r. o. a Cross Czech a. s. První dvě instituce jsou zároveň vedoucími nejdůležitějších etap projektu společně s Oxford University Computing Services, Università degli Studi di Firenze – Centro per la comunicazione e l'integrazione dei media, Institute of mathematics and informatics in Vilnius, SYSTRAN Paris a Národní knihovnou Španělska. Dalšími partnery projektu jsou: Københavns Universitet – Nordisk Forskningsinstitut, Národní knihovna Itálie ve Florencii, Univerzitní knihovna Vilnius, Univerzitní knihovna Wrocław, Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum Reykjavíkk, Computer Science for the Humanities – Cologne University, St. Pölten Diocese Archive (Monasterium project, Austria), Národní knihovna Islandu, Budapest University of Technology and Economics a Poznań Supercomputing and Networking Centre.

Zájem o spolupráci vyjádřily také národní knihovny Maďarska, Kazachstánu, Moldávie, Polska, Rumunska, Srbska, Švédska a Turecka a rovněž univerzitní knihovny v Bratislavě, Bukurešti a Heidelbergu. Seznam tzv. asociovaných partnerů se bude v průběhu realizace projektu dále rozšiřovat.

Současné práce na Evropské digitální knihovně nepřímo prokazují vysokou úroveň Manuscriptoria a velké zkušenosti jeho tvůrců. Věříme, že se toto vše podaří proměnit v hodnotný výsledek, který směřuje k provozování evropské digitální knihovny rukopisů založené na bezešvém překlenutí distribuovaného heterogenního prostředí, tvořeného vzdálenými aplikacemi a daty zúčastněných institucí a vzájemnou automatizovanou komunikací.

■ Oborová brána pro knihovnictví a informační vědu

V roce 2007 se odborná veřejnost seznámila s oborovou informační branou pro obor knihovnictví a informační věda (KIV). Tato brána je určena pracovníkům, pedagogům a studentům tohoto oboru. Práce s oborovou branou má dvě základní stránky. První je paralelní prohledávání českých i zahraničních oborových databází a přidání služby SFX, které umožňují k vyhledaným záznamům zajistit plný text, abstrakt, informaci o dostupnosti apod. Druhou stránkou je vyhledávání v záznamech internetových zdrojů, které jsou vybírány podle určitých kritérií a katalogizovány v jedné z bibliografických databází. Oborová brána byla vytvořena v rámci projektu *1 N – Koordinovaná tvorba oborových informačních bran*

pro oblast výzkumu: koordinace, hudba, knihovnictví a informatika s podporou MŠMT. Národní knihovna též spolupracovala s Univerzitou Karlovou. Oborová brána KIV byla oceněna prestižní cenou mezinárodní konference Inforum 2007.

■ Sociologický průzkum *Četba a čtenáři v ČR v roce 2007*

Národní knihovna ČR a Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i., uskutečnily v roce 2007 průzkum mezi českými čtenáři. Průzkumu se zúčastnilo 1551 respondentů starších 15 let. Statistické šetření provedla agentura DEMA na přelomu května a června. Z průzkumu vyplynulo, že 83 % Čechů přečte za rok alespoň jednu knihu. Ženy jsou významně většími čtenářkami (88 %) než muži (77 %). V průměru Češi přečtou šestnáct knih za rok, jejich čtení se denně věnují 41 minut, za knihy utratí ročně 1303 Kč, ve svých domácích knihovnách mají průměrně 274 knih. Průzkum ukázal, že faktorem, který nejvýrazněji ovlivňuje čtení, je vzdělání, menší rozlišovací roli hraje velikost sídla a věk. Hlavním tématem letošního šetření byly knihovny. Ukázalo se, že 40 % Čechů navštívilo v minulém roce některou veřejnou knihovnu – výrazně více opět ženy (46 %) než muži (34 %). Nejvyhledávanější službou je půjčování knih (97 %), následuje půjčování časopisů (51 %) a využívání čítárny a studovny (36 %). U klientů knihoven převažuje spokojenost s nabídkou služeb (79 %). Průzkum i jeho výsledky byly prezentovány na tiskové konferenci a na celé řadě odborných akcí. Předpokládá se, že průzkum se bude opakovat každé tři roky.

■ Centrální digitální repozitář

Základním posláním národních knihoven je trvalá ochrana a zpřístupnění části národního kulturního dědictví. Jedná se nejen o analogové dokumenty, ale stále více i o dokumenty digitální. Digitální dokumenty mohou být v digitální podobě přímo publikovány nebo vznikají digitalizací dokumentů publikovaných původně v analogové formě. Z hlediska zpřístupnění je hranice mezi analogovými a digitálními dokumenty stále méně ostrá – některé dokumenty vytištěné na kyselém papíře se rozpadají a jedinou možností pro jejich zpřístupnění je ochranné reformátování a zpřístupnění v jiné, především digitální formě. Počet digitálních dokumentů prudce roste a navzdory různým prognózám není doprovázen poklesem, ale naopak nárůstem dokumentů publikovaných v analogové (stále převážně papírové) formě. Národním knihovnám tak k povinnosti trvalého uchování a zpřístupnění analogových dokumentů přibývá povinnost trvalé ochrany a zpřístupnění dokumentů digitálních. Základní procesy jsou pro obě skupiny dokumentů podobné – knihovna je musí získat, zpracovat, adekvátně uložit a zpřístupnit současným i budoucím uživatelům. Existuje zde však jeden podstatný rozdíl, který velmi dobře vystihl zástupce UNESCO Abdelaziz Abid: „Pro ochranu analogových dokumentů většinou stačí uložení v optimálních podmínkách, dostatečná kontrola fyzického stavu a minimální využívání. U digitálních dokumentů je situace podstatně složitější. Jejich ochranu lze přirovnat k udržování plamene – je nutné se mu věnovat neustále. Jinak zhasne a nenávratně zmizí.“

NK zprovoznila v roce 2007 v testovacím režimu centrální digitální repozitář, který by se měl stát srdcem Národní digitální knihovny a zajistit trvalou ochranu a zpřístupnění části národního kulturního dědictví v digitální podobě. Postupně by měl (podobně jako v okolních evropských zemích) umožnit trvalou ochranu a zpřístupnění i pro dokumenty, které mají velký význam pro určité instituce, regiony či obory, ale nespádají do jádra národního kulturního dědictví. Koncepti centrálního digitálního repozitáře znázorňuje jeho schéma na straně 28. V centru (červená barva) jsou umístěny digitální objekty a příslušná metadata pocházející především z národních projektů Manuscriptorium¹⁾, Kramerijs²⁾ a WebArchiv³⁾. Následující schéma na straně 29 znázorňuje modelovou situaci institucionálního digitálního repozitáře, který obsahuje množství digitálních dat i metadat, která budou uložena pouze v lokálních repozitáři. Instituce může vlastnit řadu digitálních objektů včetně doprovodných metadat spadajících do rámce národního kulturního dědictví, a proto mohou být „zdarma“ (tj. za prostředky Ministerstva kultury ČR) uloženy a zpřístupněny v rámci centrálního digitálního repozitáře. Pokud příslušná instituce vlastní ještě další digitální objekty, které jsou pro ni obzvláště cenné, ale z hlediska národního kulturního dědictví nemají zásadní význam, mohou být uloženy v rámci centrálního repozitáře za určitý dohodnutý poplatek.

Z uvedeného textu je zřejmé, že centrální digitální repozitář je mohutným systémem celonárodního významu, jehož provoz vyžaduje adekvátní finanční, technologické i personální zabezpečení.

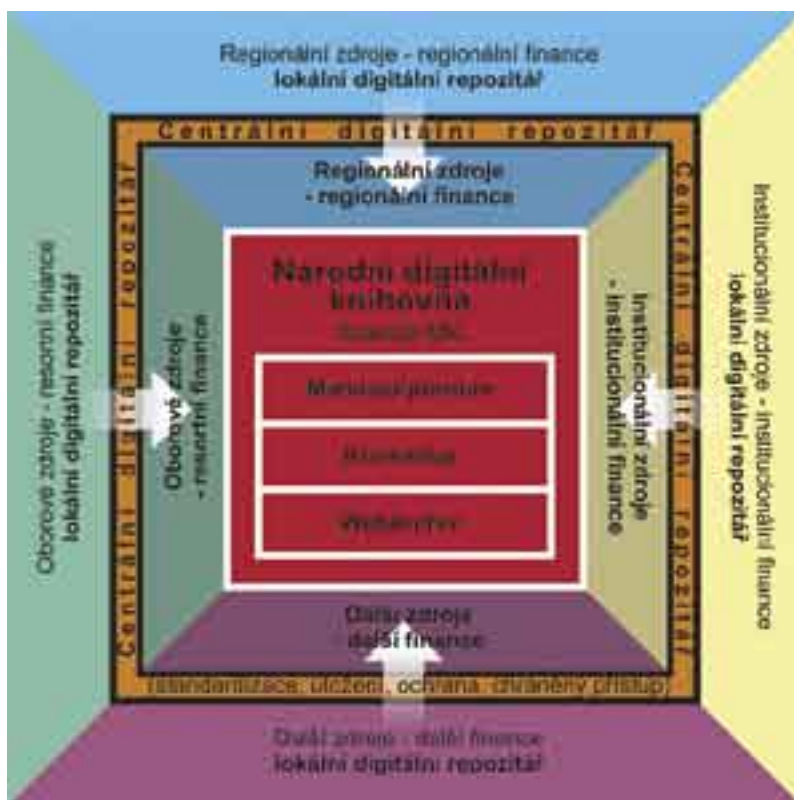

Schéma centrálního digitálního repozitáře

V první fázi bylo nutné zajistit možnost ukládat digitální objekty včetně příslušných metadat na bezpečné platformě s flexibilní kapacitou spolu se zajištěním základních služeb v oblasti replikace dat, zálohování a obnovy dat.

Stávající instalace je postavena na HW a SW produktech firmy IBM. Základ centrálního digitálního repozitáře je umístěn ve dvou lokalitách NK ČR (Hostivař a Klementinum) a tvoří ho následující části:

Diskový systém DS 4800 (2x) obsahuje boxy s rychlými optickými disky (FC) o celkové kapacitě 2,3 TB a boxy s velkokapacitními SATA disky o celkové kapacitě 68 TB. Po nakonfigurování je k dispozici pro ukládání dat celková disková kapacita 53 TB. Zálohovací a archivační infrastruktura je tvořena páskovou robotizovanou knihovnou IBM Systém Storage TS3310 a SW komponenty Tivoli Storage Manager. Kromě funkcionality zálohování jsou použity i technologie hierarchických migrací dat z rychlých úložišť (disky) na pomalá úložiště (pásky) tak, aby provoz datového úložiště byl co nejeekonomičtější. Přenosová infrastruktura je tvořena dvěma sítěmi – WAN/LAN a SAN (Storage Area Network) rozproštěnými mezi dvěma lokalitami pomocí páteřní optické technologie CWDM.

Budování a provoz centrálního digitálního repozitáře vyžadují pravidelné financování rozvoje i samotného provozu úložiště. Vysokou náročnost na dostupnost dat z repozitáře je potřebné podepřít komplexní technickou podporou nepřetržitého provozu s velmi krátkými termíny reakcí při odstraňování závad a nepřetržitým dohledem nad stavem provozu úložiště včetně kontroly konzistence dat.

Nedostatečný a nepravidelný přísun finančních prostředků nutí NK jako správce centrálního digitálního repozitáře uvažovat o tom, zda má zvyšovat kapacitu repozitáře na úkor bezpečnosti a s rizikem nedostupnosti dat, nebo volit opačné, neméně riskantní řešení. Tato situace se již projevila ztrátou digitálních dat při nedávné havárii úložiště a je nadále neúnosná.

Stále rostoucí celková kapacita diskového prostoru a množství uložených digitálních objektů zvyšují i riziko jejich ztráty nebo poškození. V roce 2007 proběhl v NK ČR audit centrálního digitálního repozitáře s využitím doporučené evropské metodiky DRAMBORA⁴⁾. Audit poukázal na více než šedesát vážných rizik, jeho výsledek je varovný – část českého národního kulturního dědictví je vážně ohrožena.

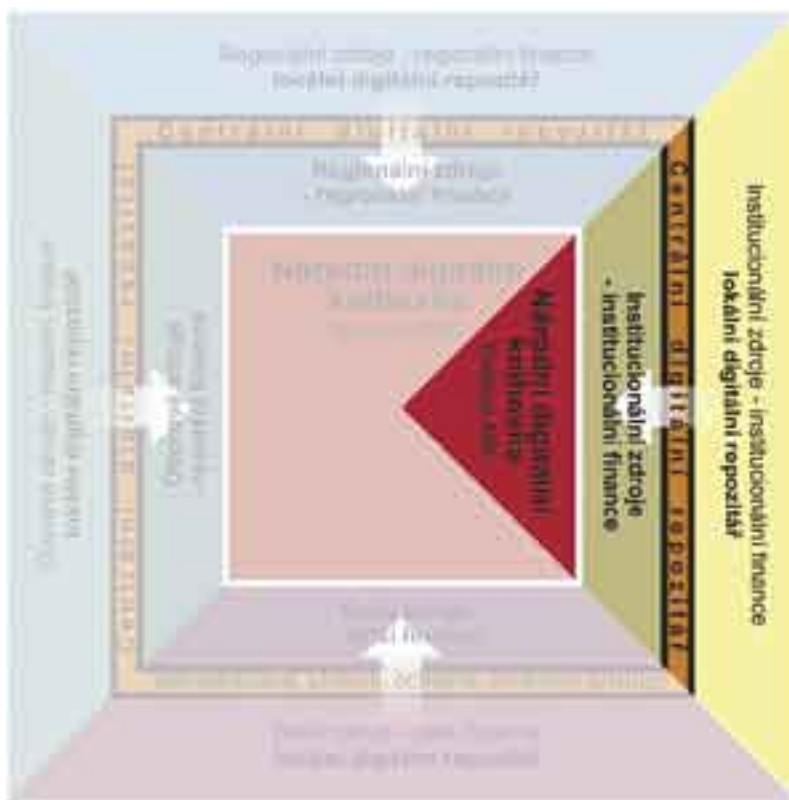

Schéma institucionálního digitálního repozitáře

Centrální digitální repozitář národního významu vyžaduje maximálně komplexní řešení a dostatečné a pravidelné financování. V tomto směru můžeme prozatím pouze závidět ostatním evropským zemím (včetně sousedního Slovenska), jejichž vlády si již uvědomily cenu i zranitelnost národního kulturního dědictví v digitální podobě a v rámci snahy o jeho uchování i respektování evropských doporučení^{5), 6)} schválily příslušné národní koncepce spolu s alokací potřebných finančních prostředků.

V ČR zůstávají koncepce, v jejichž rámci je centrální digitální repozitář zakotven^{7), 8)}, pouze na papíře. Důsledkem je nepravidelné a nedostatečné finanční i personální zabezpečení a permanentní hrozba ztráty části národního kulturního dědictví.

Odkazy:

- 1) Manuscriptorium. Dostupný z [www: http://www.manuscriptorium.com](http://www.manuscriptorium.com)
- 2) Kramerius. Dostupný z [www: http://kramerius.nkp.cz](http://kramerius.nkp.cz)
- 3) WebArchiv. Dostupný z [www: http://www.webarchiv.cz](http://www.webarchiv.cz)
- 4) Digital Repository Audit Method Based on Risk Assessment (DRAMBORA) Dostupný z [www: http://www.repositoryaudit.eu](http://www.repositoryaudit.eu)
- 5) i2010: Digitální knihovny. Dostupný z [www: http://knihovna.nkp.cz/knihovnaplus51/digitalni_knihovnyEU.htm](http://knihovna.nkp.cz/knihovnaplus51/digitalni_knihovnyEU.htm)
- 6) Commission Recommendation on the digitisation and online accessibility of cultural material and digital preservation. Dostupný z [www: http://europa.eu.int/information_society/newsroom/cf/itemlong-detail.cfm?item_id=2782](http://europa.eu.int/information_society/newsroom/cf/itemlong-detail.cfm?item_id=2782)
- 7) Koncepce trvalého uchování knihovních sbírek tradičních a elektronických dokumentů v knihovnách ČR. Etapa 1: do roku 2010. Dostupný z [www: http://www.ndk.cz/koncepce](http://www.ndk.cz/koncepce)
- 8) Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2004 až 2010 [Usnesení vlády ČR ze dne 7. července 2004 č. 679 o Koncepci rozvoje knihoven v České republice na léta 2004 až 2010]. Dostupný z [www: http://knihovnam.nkp.cz/docs/Koncepce04_10.doc](http://knihovnam.nkp.cz/docs/Koncepce04_10.doc)

■ Čeština není v největším světovém souborném katalogu WorldCat Popelkou

Na počátku devadesátých let jsme s nelibostí zaznamenali velmi stručné zpracování české knižní produkce v Kongresové knihovně. Příčina redukce byla velmi prostá – Kongresová knihovna zápasila v té době s obrovským množstvím nezpracovaných dokumentů a lhůta zpracování některých záznamů se vyšplhala na dobu delší než rok. V těchto situacích nastupuje prakticky ve všech světových knihovnách redukce záznamů, která se projevuje nejvýrazněji u originálního popisu dokumentů z geografických nebo jazykových oblastí s nižší prioritou, kam patřila v té době v Kongresové knihovně i česky psaná literatura. Na otázku, jak zajistit pro českou produkci adekvátní popis, jsme dostali následující odpověď: „Zpracujte svoji národní produkci kvalitně a podle mezinárodních standardů sami, předejte své záznamy do souborného katalogu OCLC (<http://www.oclc.org>) a my i ostatní světové knihovny je rádi využijeme.“

Cesta k naplnění této výzvy nebyla snadná, protože vedla přes nutnou změnu standardů, formátů a zažitých pracovních stereotypů. Mezinárodní katalogizační pravidla (AACR2R) a formát MARC byly v českých knihovnách využity již od roku 1994 a ve stejném roce začala jednání a testování záznamů pro předání do souborného katalogu OCLC. Tehdy jsme úspěšně předali první várku (jako první z posttotalitních zemí, v nichž nebyla po několik desetiletí svobodná mezinárodní výměna záznamů možná, a tudíž mezinárodní standardy byly velmi zanedbané). Od roku 1995 jsme začali pravidelně předávat záznamy nově vydávané produkce, za které jsme získali kredit, který naopak našim katalogizátorům umožnil využití cizích záznamů pro popis zahraniční produkce. Postupně jsme do katalogu OCLC předali i část starších záznamů vzniklých v rámci projektu *Zpřístupnění české knižní produkce 20. století*. S velmi pozitivním ohlasem zahraničních kolegů se setkalo obohacení záznamů české produkce o anglické ekvivalenty předmětových hesel.

Své záznamy jsme deset let dodávali ve formátu UNIMARC. Pro převod do katalogu OCLC (nyní je znám pod názvem WorldCat – <http://www.worldcat.org>) byla nutná konverze, která vždy znamená určitou ztrátu informace. Po našem přechodu na formát MARC 21 (2004) nastalo vyjednávání s OCLC o tom, v jaké podobě nadále zasílat nové záznamy a především další velkou dávku záznamů starších. Postupně jsme se společně shodli na variantě, že všechny české záznamy pošleme znovu ve formátu MARC 21 a v kódování utf-8. Následovalo náročné období testování vzorků, úpravy našich programů pro export dat atd. Naše původní záznamy musely být z katalogu vymazány a přepsány novými dávkami záznamů. Během let 2006 a 2007 byl celý náročný proces vyjednávání, ladění a opakovaných úprav úspěšně dokončen. Většina české knižní produkce 20. i 21. století je tak v největším světovém katalogu WorldCat, který již obsahuje více než 86 milionů záznamů, zastoupena. Postupně přibývají záznamy nové produkce knih i dalších druhů dokumentů tempem přibližně 1500 záznamů měsíčně.

Pohled do tabulky z poslední výroční zprávy OCLC (<http://www.oclc.org/news/publications/annualreports/2007.pdf>) dokazuje, že čeština není v největším světovém souborném katalogu v žádném případě Popelkou a že si naopak vede velmi dobře i mezi velkými světovými jazyky. Tento fakt má mimořádný význam z hlediska propagace české vydavatelské produkce v zahraničí.

Top 50 Languages Distribution June 30, 2007

Language	Records	Language	Records	Language	Records
English	45,310,454	Turkish	197,381	Catalan	45,070
German	9,831,129	Hungarian	146,601	Slovak	43,782
French	5,366,813	Greek (modern)	132,013	Greek (ancient)	36,443
Spanish	3,308,312	Polish	120,749	Azerbaijani	36,250
Dutch	2,521,857	Norwegian	120,918	Malay	36,020
Chinese	1,991,879	Ukrainian	118,469	Persian	29,733
Japanese	1,790,114	Tibet	111,111	Uzbekistani	29,020
Russian	1,402,567	Vietnamese	100,255	Serbian	27,834
Italian	1,433,212	Hebrew	100,170	Slovenian	27,695
Latin	871,870	Afrikaans	100,172	Lithuanian	27,304
Portuguese	826,176	Serbo-Croatian (Roman)	88,282		
Czech	736,138	Tamil	82,488		
Yiddish	694,676	Kazakh	81,219		
Finnish	603,831	Yiddish	81,437		
Arabic	458,128	Romanian	81,128		
Hebrew	456,472	Uzbek	81,257		
Swedish	344,257	Cantonese	81,283		
Danish	314,831	Bengali	80,187		
Korean	289,027	Serbo-Croatian (Cyril)	80,148		
Ukrainian	245,004	Wolof	80,043		

Hlavní činnosti

■ Doplnění knihovních fondů

Průběžné doplňování novodobých fondů bylo financováno z příspěvku na činnost instituce částkou ve výši 2 676,7 tis. Kč (tj. 1,27 % z celkového příspěvku na činnost) a z účelové neinvestiční dotace MK ČR ve výši 15 milionů Kč. Pro realizaci projektu české knihovny při Univerzitní knihovně v Bratislavě byla poskytnuta účelová neinvestiční dotace MK ČR ve výši 300 tis. Kč. Doplnkově byly použity další finanční prostředky z projektů, jejichž hlavním cílem bylo zkvalitnění informačního prostředí a poskytovaných služeb, a to především na zabezpečení přístupů do elektronických databází.

Oblast doplňování fondů je dlouhodobě poznamenána chronickým nedostatkem finančních prostředků. Nominální výše prostředků, které má akvizice k dispozici, se léta pohybuje zhruba na stejné úrovni, ovšem reálná hodnota je nepříznivě ovlivňována dalšími faktory, jako jsou stálý nárůst cen dokumentů a cen předplatného, platby DPH, inflační indexy, kurzovní pohyby, ceny poštovního apod. V daném finančním rámci je velmi složité koncipovat a realizovat systematickou a konzistentní akviziční politiku. V oblasti doplňování fondů proto i nadále zůstávají nenaplněny nejen konkrétní požadavky uživatelů, ale částečně také vlastní strategické cíle instituce.

Dokumenty jsou do knihovních fondů doplňovány povinným výtiskem, nákupem, mezinárodní výměnou, dary, příp. z interních zdrojů. Formou individuálních nebo konsorciálních licencí jsou zabezpečovány zejména on-line přístupy k zahraničním elektronickým informačním zdrojům.

(Doplňování knihovních fondů včetně statistických analýz je podrobněji pojednáno v oddíle Ekonomické ukazatele, statistika, grafy.)

■ Zpracování knihovních fondů

E-learningové kurzy katalogizace

V únoru 2007 jsme pro knihovnickou veřejnost otevřeli e-learningové kurzy katalogizace zaměřené na katalogizaci tištěných monografií na úrovni minimálního záznamu pro Souborný katalog ČR. Tyto kurzy mají řešit průběžně narůstající zájem o vzdělávací akce v oblasti katalogizace zapříčiněný velkou obměnou pracovníků v knihovnách a zvyšujícími se nároky na standardizaci. Nastavení kurzů umožňuje

Obrazovka e-learningového kurzu katalogizace

jejich univerzální využití – studium se získáním závěrečného osvědčení, studium vybraných problémů i využití materiálů kurzu jako pomocných materiálů při prezenčních kurzech. Kurzy vznikly s podporou VISK 2. Ke konci roku 2007 bylo zaregistrováno 172 účastníků kurzu MARC 21 a 88 účastníků kurzu UNIMARC. Celkem 41 účastníků využilo možnost získat na základě vypracování povinných testů a úkolů osvědčení o absolvování kurzu.

Portál Národní autority ČR

V září 2007 zahájil provoz portál Národní autority ČR (*authority.nkp.cz*), který soustředí na jednom místě zatím mnohdy roztržštěné informace o problematice tvorby a využívání souborů národních autorit všech typů. Portál shromažďuje informace potřebné pro rozvoj kooperace českých knihoven na souborech národních autorit. Kooperace v současné době zahrnuje **jmenné autority** (vytvářené on-line v bázi AUT knihovnamí se systémem Aleph nebo s využitím Z39.50 knihovnamí s jinými systémy majícími Z39.50 klienta), **věcné autority** (geografické a formální autority vytvářené on-line v bázi AUT knihovnamí se systémem Aleph nebo s využitím Z39.50 serveru knihovnamí s jinými systémy majícími Z39.50 klienta či vytvářené pomocí www formuláře; tematické autority navrhované prostřednictvím zasílaných formulářů). Ve zkušebním provozu v rámci sdílené katalogizace tří knihoven (Národní knihovna, Moravská zemská knihovna v Brně a Vědecká knihovna v Olomouci) testujeme kooperaci na názvových autoritách.

Úvodní obrazovka portálu Národní autority ČR

Rozvoj Souborného katalogu ČR

Rok 2007 byl pro Souborný katalog ČR nejúspěšnějším rokem od doby jeho vzniku (v roce 1995), především z hlediska rekordního nárůstu počtu knihoven, které v tomto roce zahájily spolupráci na jeho budování.

Na konci roku 2007 obsahovala báze Souborného katalogu ČR **3 189 716** záznamů – z toho 137 476 záznamů seriálů a 113 244 záznamů speciálních druhů dokumentů.

V rámci zlepšování služeb uživatelům jsme upravili interaktivní formuláře pro on-line aktualizaci dat, statistiky k MVS a vytvořili jsme program, který umožňuje v reálném čase zohledňovat změny provedené v bázi NKC i v záznamech dříve dodaných do Souborného katalogu ČR, což významně přispívá ke zkvalitňování záznamů uchovávaných v Souborném katalogu ČR pro potřeby stahování. Knihovny běžně využívají možnost stahování záznamů z tohoto katalogu, jak prostřednictvím protokolu Z39.50, tak přes webové rozhraní Souborného katalogu ČR. V souladu s novou Konceptí rozvoje Souborného katalogu ČR do roku 2010 jsme věnovali velkou pozornost jeho propagaci, v jejímž rámci jsme vydali anglickou verzi informačního letáku pro uživatele a zpracovali jsme anglickou verzi webových stránek Souborného katalogu ČR (viz www.caslin.cz). Ve spolupráci s knihovnamí ve Zlíně, Ostravě, Náchodě, Vsetíně, Čes-

kém Krumlově a Hradci Králové jsme uspořádali školení o službách Souborného katalogu ČR pro 153 knihovníků z příslušných regionů. Další školení jsme uspořádali pro pracovníky Ústavu zemědělských a potravinářských informací (ÚZPI) a Národní pedagogické knihovny Komenského (NPKK) v Praze. Těchto školení se zúčastnilo dalších 44 knihovníků. Počet knihoven zasílajících do Souborného katalogu ČR data v elektronické podobě vzrostl v roce 2007 o dalších 50 knihoven. Pro využívání interaktivního formuláře, umožňujícího aktualizovat data v bázi katalogu on-line, jsme v roce 2007 proškoliili pracovníky dalších 44 českých knihoven. Celkový počet knihoven spolupracujících tímto způsobem se Souborným katalogem ČR v roce 2007 vzrostl na 188. Společně se vzrůstajícím počtem spolupracujících knihoven se zvýšila aktuálnost katalogu, počet objednávek MVS zasílaných z prostředí Souborného katalogu ČR i průměrný měsíční počet přístupů (oproti roku 2006 o zhruba 6 tisíc návštěv měsíčně).

Výše uvedená čísla svědčí o tom, že se v roce 2007 podařilo beze zbytku zúročit nejen práci investovanou do přípravy nové *Koncepce rozvoje Souborného katalogu ČR do roku 2010* a finance vložené do jeho propagace, ale i veškeré úsilí a čas vynakládané již řadu let správcem katalogu na činnost přímo v terénu mezi pracovníky jednotlivých knihoven.

■ Služby

Vzdálený přístup

V létě 2007 nabídla NK ČR svým uživatelům v testovacím režimu tzv. **vzdálený přístup**, který umožňuje registrovaným uživatelům využívat licencované zdroje i z počítačů mimo knihovnu. Pro tuto službu byl vybrán SW HAN/NetMan, který se zároveň stane i portálem ke zpřístupňování databází na CD-ROM ve studovnách knihovny. Zdroje, které jsou zapojené do systému vzdáleného přístupu, lze vybírat několika způsoby:

- abecedním seznamem zapojených zdrojů
- seznamem zdrojů podle oborů
- seznamem zdrojů podle typu databáze
- přímým přístupem k jednotlivým licencovaným on-line časopisům prostřednictvím Elektronické knihovny časopisů – EZB

Mimo tuto službu integrovala NK ČR do svého on-line katalogu i záznamy elektronických časopisů ze znalostní báze SFX portálu Jednotné informační brány. Nyní jsou pro uživatele společně s ostatními druhy dokumentů dostupné nejen ty záznamy periodik, které lze využívat v rámci jednotlivých licencí, ale také záznamy periodik volně dostupných na www. V praxi to pro uživatele znamená, že se ze záznamů v on-line katalogu (bázi NKC), které byly obohaceny o data pomocí SW nástroje MARCIt!, mohou prostřednictvím vzdáleného přístupu připojit přímo do on-line periodik, aniž by museli předem znát název konkrétního informačního zdroje (licence).

The screenshot shows the NKC web interface. At the top, it says 'NKC - Úplné zobrazení záznamu'. Below that, there are navigation links like 'Zadejte formát', 'Zadejte formát', 'Zadejte formát', 'Zadejte formát', 'Zadejte formát', 'Zadejte formát'. The main content area shows a search result for a journal. A red box highlights the 'Plný text' link, and a red arrow points to the 'Vzdálený přístup' button. The interface includes fields for search criteria, a list of search results, and a detailed view of a selected record.

Příklad – záznam časopisu Nature z báze NKC, který je dostupný v plném textu (v bázi EBSCO) prostřednictvím vzdáleného přístupu i mimo knihovnu

Na podzim roku 2007 byla kooperační služba českých knihoven *Ptejte se knihovny*, kterou provozuje NK ČR od roku 2003, převedena pod nové www rozhraní. Použitý systém Plone umožňuje rozvoj portálu v souladu se zásadami Web 2.0 a nabízí uživatelům i nové typy služeb, jako jsou RSS kanál, diskusní fórum a další. Zároveň byla změněna struktura portálu pro rychlejší a jednodušší orientaci a přístup k informacím.

Základním cílem služby je nabídnout uživatelům knihoven a nejširší veřejnosti standardizovaný systém pro kladení dotazů, který odpovídá současným možnostem, a to včetně jednotného přístupu k archivu odpovědí. Spolupracujícím knihovnám nabízí nové webové administrační rozhraní pro správu dotazů zodpovězených ve vlastní režii. Pomocí tohoto rozhraní je možné přidávat odpovědi na dotazy do databázového archivu a měnit či odstraňovat dotazy již neaktuální. Systém nabízí i nové druhy statistik (denní, měsíční, roční, podle knihoven, podle kategorií dotazů včetně grafického vyjádření), které jsou volně k dispozici.

■ Slovanská knihovna

Slovanská knihovna (SK) je veřejně přístupná, specializovaná vědecká knihovna pro oblast slavistiky a problematiky slovanských zemí. SK je odborem Národní knihovny, při plnění statutárních úkolů spolupracuje s jejími složkami.

Největší úspěch roku 2007 znamenal pro SK zápis její sbírky periodik vydávaných v letech 1918–1945 po celém světě příslušníky ruské, ukrajinské a běloruské emigrace na seznam Memory of the World (Paměť světa) organizace UNESCO. Ve vztahu k oceněné kolekci SK pokračovala v dlouhodobé snaze o ochranu ohrožených titulů novin i časopisů tvořících její základ. Ve spolupráci s Harvardskou univerzitou byl zahájen program mikrofilmování a digitalizace druhé části periodik vydávaných ukrajinskou emigrací na území meziválečného Československa. Díky finančnímu daru Richarda Kneeeleyho a jeho manželky Jean-Marie bylo dále zmikrofilmováno cca 25 000 stran emigrantských novin velkých formátů.

*Interiér
Slovanské
knihovny.
Foto: Tomáš Hrůza*

Na dlouhodobý výzkum činnosti meziválečné emigrace z území sovětského Ruska navázala SK (spolu se svými partnery) uspořádáním mezinárodní vědecké konference věnované životu a dílu Dmytra Antonovyče – čelného představitele ukrajinské emigrace v Československu i v Evropě.

Prvním rokem SK řešila grantový projekt podpořený Grantovou agenturou ČR, jehož výsledkem bude katalogizace, kvalitní uložení a zpřístupnění spisovny (provozního archivu) bývalého Ruského zahraničního historického archivu. Zpřístupnění této unikátní sbírky dokumentů umožní badatelům vůbec poprvé odborně zkoumat činnost této světově jedinečné instituce působící v letech 1923–1945 v Praze. Inventurní soupis bude volně přístupný v elektronické podobě prostřednictvím budovaného internetového *Průvodce fondem speciálních sbírek Slovanské knihovny*. Zde bude možné najít informace rovněž o dalších sbírkách dokumentů neknihovní povahy, které jsou v držení SK.

Pokračovala spolupráce SK a petrohradského odborného sdružení Informacionno-kulturnyj centr Russkaja emigracija zaměřená na mapování osobních knihoven ve fondu SK.

Akvizici fondu slovenské literatury pomohla opětovná realizace projektu NK a Univerzitní knihovny v Bratislavě *Slovenská knihovna – Česká knižnica*, který je garantován českým a slovenským ministerstvem kultury. Projekt, který pokračoval druhým rokem, umožňuje alespoň částečně snížit deficit finančních prostředků určených na akvizici knižních dokumentů, s nímž se potýká celá NK.

■ Knihovnický institut

S kolektivními správci autorských práv DILIA a OOA-S byla uzavřena dohoda o spolupráci při provádění úhrady odměn autorům za půjčování v knihovnách ČR. Za rok 2006 byla uhrazena částka ve výši 14,8 mil. Kč.

Projekt *Benchmarking knihoven* se dostal do realizační fáze, v závěru roku na něm spolupracovalo 57 veřejných knihoven. Ve spolupráci s Národním informačním a poradenským střediskem pro kulturu (NIPOS) byla v rámci projektu zprovozněna databáze pro srovnávání výkonu knihoven. Druhým společným projektem s NIPOS bylo zpracování webového kalkulátoru pro hodnocení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb na celostátní a regionální úrovni. V rámci *Března – měsíce internetu* se uskutečnil průzkum služeb knihoven zdravotně znevýhodněným uživatelům. Dotazník s více než 70 otázkami vyplnilo 137 knihoven.

Koordinace výkonu regionálních funkcí knihoven probíhala na bázi komise pro regionální funkce Sdružení knihoven. Byla zpracována zpráva o výkonu regionálních funkcí v roce 2006. Knihovnický institut zajišťoval koordinaci aktivit knihoven v souvislosti s realizací *Projektů internetizace knihoven a dotačního programu Veřejné informační služby knihoven*. Jednou z priorit byla příprava knihoven na využití strukturálních fondů EU v novém plánovacím období 2007–2013. V dubnu se uskutečnil v Masarykově veřejné knihovně ve Vsetíně seminář *Knihovny a strukturální fondy na začátku plánovacího období 2007–2013*. Díky dotaci Ministerstva kultury ČR proběhlo v závěru roku cyklické školení projektových manažerů krajských a dalších vybraných knihoven.

Průzkum spokojenosti uživatelů Národní knihovny ČR

V období dvou měsíců (prosinec 2006 a leden 2007) proběhl v Národní knihovně rozsáhlý průzkum spokojenosti uživatelů knihovny, kterého se zúčastnilo 2697 respondentů. Cílem bylo zjistit míru spokojenosti uživatelů se službami knihovny, jejich dostupností a kvalitou. Průzkum poskytl podrobné informace o struktuře uživatelů knihovny, jejich věkovém a oborovém složení i údaje o způsobu a intenzitě využívání jednotlivých služeb. Uživatelé se také vyjadřovali k úrovni technického vybavení prostor pro studium, odborné kvalifikaci pracovníků služeb i k sociálnímu zázemí. Přínos služeb knihovny pro své studium a odbornou práci vysoce hodnotilo 89 % respondentů. Velmi pozitivně byli rovněž hodnoceni pracovníci knihovny, jejich korektnost, důvěryhodnost a odborné znalosti. Vcelku pozitivně byla hodnocena provozní doba knihovny i celková kvalita služeb. Nejčastějším terčem kritiky bylo sociální zázemí knihovny, technické vybavení studoven, ale též nedostatečné doplňování knihovního fondu zahraniční literaturou. Podrobná analýza umožnila identifikovat silné i slabé stránky služeb. Zjištěné nedostatky jsou postupně odstraňovány a jejich řešení se stalo součástí priorit Národní knihovny. Získané podklady budou využity také pro plánování revitalizace Klementina a při přípravě novostavby knihovny.

Programy a projekty

■ Výzkumné záměry

Vytvoření virtuálního badatelského prostředí pro zpřístupnění a ochranu digitálních dokumentů

Doba řešení: 2004–2010

Hlavní řešitel: Adolf Knoll

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

URL: <http://digit.nkp.cz>

Existující digitální knihovny Manuscriptorium (<http://www.manuscriptorium.com>) a Kramerius (<http://kramerius.nkp.cz>) jsou rozvíjeny novými technologiemi za účelem dosažení co největšího komfortu uživatelů. Záměr se zabýval zdokonalením a vytvořením nových nástrojů pro spolupráci institucí přispívajících do Manuscriptoria, jako jsou uživatelsky přívětivý program pro přípravu validních XML dokumentů nebo tzv. Manuscriptorium kandidátů, umožňující on-line zavedení nových digitalizovaných rukopisů do digitální knihovny. Velké úsilí bylo věnováno mezinárodnímu rozšíření Manuscriptoria, pro ně byl vyvinut OAI harvester, připravena Databáze evidenčních záznamů a zaveden jako vnitřní formát tzv. formát Komplexního digitálního dokumentu, který je ve své podstatě aplikací METS. Byla připravena specifická dílčí DTD v TEI pro strukturaci historického textu ve verších a tabulkách. Výzkumný záměr vychází svými nástroji vstříc aplikačnímu projektu EU ENRICH.

Problematika archivace digitalizovaných novodobých dokumentů se řešila pořízením hardware části centrálního datového úložiště pro aplikace Manuscriptorium, WebArchiv a Kramerius. V oblasti digitalizace novodobých dokumentů byl vyvíjen nástroj pro řízení procesu digitalizace Relief, který bude k dispozici též dodavatelským firmám a dalším institucím, podílejícím se na digitalizaci. Byly zavedeny zkušební obrazce, které usnadní diagnostiku příčin nestandardní kvality obrazových souborů, byla zahájena migrace obsahu CD-ROM dokumentů na datové úložiště a byla optimalizována pravidla pro tvorbu metadat.

Budování vzájemně kompatibilních informačních systémů pro přístup k heterogenním informačním zdrojům a jejich zastřešení prostřednictvím Jednotné informační brány

Doba řešení: 2004–2010

Hlavní řešitel: Bohdana Stoklasová

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

URL: <http://www.jib.cz>

Informační systémy pro přístup k heterogenním informačním zdrojům jsou navzájem propojovány tak, aby bylo možné zastřešit je pomocí Jednotné informační brány a aby se navenek pro koncového uživatele chovaly jako systém jediný. V roce 2007 jsme dosáhli významných výsledků zejména v oblasti vícejazyčného vyhledávání v přirozeném jazyce (včetně vydání monografie), tvorby a hodnocení centrálního datového úložiště a strukturování zdrojů a služeb na úrovni univerzálních i oborových informačních bran.

Výzkum a vývoj nových postupů v ochraně a konzervaci vzácných písemných památek

Doba řešení: 2005–2011

Hlavní řešitel: Jiří Vnouček (do dubna 2005), Magda Součková (duben–prosinec 2005), Jerzy Stankiewicz (2006–2011)

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

Projekt je zaměřen na zkvalitnění ochrany písemných památek, zlepšení klimatických podmínek uložení sbírek včetně aplikace ochranných obalů. Současně je řešena problematika barevných vrstev iluminovaných rukopisů a problematika konzervačních činidel pro kolagenní historické materiály. Proběhly též další práce spojené s řešením problematiky kyselého papíru knižního bloku. Současně byla věnována pozornost problematice dlouhodobého ukládání novodobých fondů bez přístupu kyslíku. Na základě dobré zkušenosti s technologií vakuového balení z povodní v Praze v roce 2002 se Národní knihovna rozhodla prozkoumat možnosti a perspektivy vakuového balení jako jednoho ze způsobů bezpečného uložení knihovnických fondů. Dále pokračovaly průzkumy fondů a měření kontaminace prostor knihovnických depozitářů.

■ Programové projekty výzkumu a vývoje

Národní projekty

Optimalizace nástrojů pro digitalizaci tištěných dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru

Doba řešení: 2006–2010

Hlavní řešitel: Jiří Polišenský

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

V roce 2007 bylo zahájeno řešení druhého tematického bloku projektu, kterým je zvýšení úspěšnosti rozpoznávání OCR textů získaných digitalizací dokumentů, většinou postižených pokročilou degradací papíru. Lepší výsledky by měly být dosaženy vytvořením a využíváním znalostní báze výrazů starších vrstev českého jazyka 19. a 20. století, získané skenováním dokumentů, transformací OCR a opravou chybně rozpoznávaných slov. V roce 2007 byly vyvinuty příslušné SW nástroje, zpracována periodizace jazyka a jeho tematické členění, což umožní postupné budování znalostní báze vytvářením a slučovánímází tematicky a časově vymezených.

Ochrana a trvalé zpřístupnění webových zdrojů jako součásti národního kulturního dědictví

Doba řešení: 2006–2011

Hlavní řešitel: Ludmila Celbová (2006–2007), Libor Coufal (2008–2011)

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

URL: <http://webarchiv.cz/>

Rámcovým cílem projektu je hlouběji se zabývat aspekty ochrany a trvalého zpřístupnění webových zdrojů, a to jak z hlediska vývoje informačních technologií, tak i z hlediska legislativního. V roce 2007 pokračovala lokalizace a testování nových verzí použitých softwarových nástrojů – nástroje pro sklizení Heritrix a dvou nástrojů pro zpřístupnění archivovaných zdrojů, Wayback a WERA. Byl zahájen výzkum aplikace metody Konspektu pro vyhledávání zdrojů v archivu a možnosti sklizení bohemikálních zdrojů umístěných mimo doménu .cz. Dále se začala vyvíjet metodika automatizace tematických sklizní. V legislativní oblasti se projekt zaměřil na přípravu podkladů pro aktualizaci legislativy k povinnému výtisku – začlenění síťových (on-line) publikací.

Budování databáze rukopisných a tištěných hudebních pramenů uložených ve sbírkách na území Čech a Moravy

Doba řešení: 2006–2011

Hlavní řešitel: Zuzana Petrášková

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

Obě řešitelská pracoviště (Národní knihovna ČR a Moravské zemské muzeum v Brně) pracovala ve druhém roce řešení projektu na zpracování započatých provenienčních celků (Dlouhý Most a Dr. Lud. Hornov na pražském pracovišti; Bystré u Poličky, Hodonice-Tasovice, Načeratice, Pelhřimov a Nové Hvězdlice na brněnském pracovišti). Bylo ukončeno předávání záznamů ve stávajícím programu PIKaDo a provedly se přípravy pro možnost zpracování v systému Kallisto, užívaném redakcí mezinárodního soupisu hudebních pramenů RISM a dalšími národními redakcemi. Informace uložené v Souborném hudebním katalogu a následně v databázi RISM jsou využívány jak badatelsky, tak i k interpretačním záměrům.

Národní autority v prostředí muzeí a galerií – interoperabilita s NK ČR

Doba řešení: 2006–2011

Hlavní řešitel: Zdeněk Lenhart, CITeM Moravského zemského muzea v Brně

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Zdeněk Bartl

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

Vytvoření systému národních autorit paměťových institucí má za následek výraznou racionalizaci zpracování sbírek knihoven, muzeí a galerií a unifikaci selekčních údajů v bázích paměťových institucí.

Multilicence na vstup do Web of Knowledge (přístup do Web of Science a Journal Citation Index)

Doba řešení: 2004–2008

Hlavní řešitel: Ivana Kadlecová, Knihovna Akademie věd ČR

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Hana Nová

Finanční podpora: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Zajištění přístupu do citační databáze Web of Science a Journal Citation Index prostřednictvím portálu Web of Knowledge.

Elektronické databáze ke studiu a výzkumu řeckých a latinských autorů starověku, středověku a raného novověku

Doba řešení: 2004–2008

Hlavní řešitel: Jana Nechutová, Masarykova Univerzita, Brno

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Zdeněk Uhlíř

Finanční podpora: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

URL: <http://litterae.phil.muni.cz>

Cílem projektu je koordinovaný nákup licencí elektronických zdrojů (originálních textů a příruček) včetně aktualizací a jejich integrované zpřístupnění pro uživatele v České republice ve zdroji Litterae ante portas.

OCLC FirstSearch Service

Doba řešení: 2004–2008

Hlavní řešitel: Hanuš Hemola

Finanční podpora: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

URL: http://www.nkp.cz/pages/sluz_oclcfs.htm

Zpřístupnění služby OCLC FirstSearch s plnými texty v konsorciu sedmnácti nejvýznamnějších českých knihoven tak, aby uživatelé ze sféry výzkumu a vývoje získali rovnoměrný přístup k této službě ve všech regionech České republiky s přímou vazbou na meziknihovní služby.

Databáze EBSCO – zdroj vědeckých informací pro humanitní a společenské obory

Doba řešení: 2004–2008

Hlavní řešitel: Hana Nová

Finanční podpora: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

URL: <http://eifl.nkp.cz>

Pokračování multilicenčního přístupu a využívání databází EBSCO. Pro 49 knihoven zapojených do projektu je zajištěn přístup do dvou nejdůležitějších databází – Academic Search Premier a Business Source Premier. Kromě toho firma EBSCO zpřístupnila jako bonus některé další databáze.

Koordinovaná tvorba oborových informačních bran pro oblast výzkumu: koordinace, hudba, knihovnictví a informatika

Doba řešení: 2004–2008

Hlavní řešitel: Bohdana Stoklasová

Finanční podpora: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

URL: <http://kiv.jib.cz>; <http://mus.jib.cz>; <http://art.jib.cz>; <http://tech.jib.cz>

V oblasti koordinace a metodiky je významným výsledkem roku 2007 spuštění dvou nových oborových bran ART (Umění a architektura) a TECH (Technika) založených na jednotné metodice vytvořené v rámci projektu. Pokračoval rutinní provoz a optimalizace oborové brány KIV (Knihovnictví a informační věda) a byla zprovozněna oborová brána MUS (Musica).

Informační zdroje pro knihovnictví a informační vědu

Doba řešení: 2004–2008

Hlavní řešitel: Miroslav Ressler

Finanční podpora: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

URL: http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=09_Okn/EIzdroje.htm

Cílem projektu je zkvalitnění informačního zabezpečení řešení výzkumných úkolů na vysokých školách

a informačních institucích zajišťujících vzdělávání a výchovu informačních pracovníků s přístupem do databází LISA, ELIS, ISTA a Library Literature & Info Sciences Fulltext. Plné texty z časopisů licenční databáze Library Literature & Info Sciences Fulltext, EBSCO jsou přístupné v Elektronické knihovně časopisů (EZB) a oborově bráně knihovnictví a informační vědy (KIV). K databázím jsou na webových stránkách Národní knihovny ČR zpřístupněny příručky a pravidelně se konají školení pro odborné pracovníky a studenty.

Interní archiv Ruského zahraničního historického archivu. Zpracování, uložení, katalogizace a zpřístupnění unikátní sbírky dokumentů

Doba řešení: 2007–2009

Hlavní řešitel: Lukáš Babka

Finanční podpora: Grantová agentura ČR

Cílem projektu je rozřídění, katalogizace, uložení a zpřístupnění sbírky archivních materiálů (spisovny a interního archivu) mapujících činnost Ruského zahraničního historického archivu, která je uložena ve Slovanské knihovně. Díky zpřístupnění této kolekce bude možné vůbec poprvé odborně zkoumat činnost Ruského zahraničního historického archivu, jedinečné archivně-dokumentační instituce působící v letech 1923–1945 v Praze.

Mezinárodní projekty

Modular Extensions for Mediating Online Resources (TEL-ME-MOR)

Doba řešení: 2005–2007

Hlavní řešitel: Elizabeth Niggemann, Deutsche Bibliothek, Frankfurt am Main – Leipzig – Berlin

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Adolf Knoll

Finanční podpora: 6. rámcový program EU

URL: <http://www.theeuropeanlibrary.org/portal/organisation/cooperation/archive/telmemor/index.php>

Projekt se zabýval zapojením národních knihoven nových členských zemí EU do Evropské knihovny TEL (The European Library – <http://theeuropeanlibrary.org>) a zároveň provedl průzkum úrovně výzkumu a vývoje v těchto institucích a jejich technologické úrovně. Zaujaly především výsledky tohoto průzkumu ve všech evropských národních knihovnách CENL. Většina národních knihoven nových členských zemí EU se stala spolupřevodatelé TEL, zbývající se připojily počátkem roku 2007.

DPE (Digital Preservation Europe)

Doba řešení: 2006–2008

Hlavní řešitel: Seamus Ross, Humanities Advanced Technology and Information Institute (HATII), University of Glasgow, Skotsko, Velká Británie

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Bohdana Stoklasová a Adolf Knoll

Finanční podpora: 6. rámcový program EU

URL: <http://www.digitalpreservationeurope.eu>

DigitalPreservationEurope (DPE) podporuje spolupráci mezi mnoha existujícími národními iniciativami v Evropském výzkumném prostoru. DPE má za cíl zlepšit koordinaci a spolupráci stávajících aktivit za účelem efektivní ochrany digitálních dat. Jde především o zvýšení zájmu o ochranu digitálních dat, podněcení schopnosti členských zemí pracovat společně, a obohatit tak aktivity v této oblasti v Evropě. Dále jde o zavedení certifikačních standardů pro procesy ochrany digitálních dat a umožnění na nich založeného auditu, o rozvoj dovedností v oblasti prostřednictvím školení, umožnění koordinace výzkumu a výměny odborníků, o vypracování plánu dalšího výzkumu a jeho prosazování a o pomoc občanům i odborníkům v poznání ústřední role, kterou ochrana digitálních dat hraje v jejich životě a práci. V roce 2007 jsme provedli interní audit centrálního datového úložiště v rámci testování certifikačního nástroje DPE DRAMBORA a věnovali jsme se obsahové správě webové stránky DPE.

TELplus

Doba řešení: 2007–2009

Hlavní řešitel: Toomas Schvak, Národní knihovna Estonska, Tallinn, Estonsko

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Tomáš Foltýn

Finanční podpora: Program eContentPlus
 URL: <http://www.theeuropeanlibrary.org/telplus/>

TELplus si klade za cíl rozšířit a zkvalitnit obsah Evropské knihovny TEL prostřednictvím OCR více než 20 milionů digitalizovaných stran, zavedením protokolu OAI tam, kde knihovny dosud ještě komunikují prostřednictvím Z39.50, a zkvalitněním komunikace s uživateli. NK ČR přispěla v roce 2007 do projektu vytvořením zhruba 247 000 textových OCR souborů.

EDLnet

Doba řešení: 2007–2009

Hlavní řešitel: Jill Cousins, Národní knihovna Nizozemska, Haag, Nizozemsko

Řešitel za Národní knihovnu ČR: Renáta Modráková

Finanční podpora: Program eContentPlus

URL: <http://www.europeandigitallibrary.eu/edlnet/>

EDLnet je tematická síť partnerů, jejímž cílem je vytvořit předpoklady pro zřízení Evropské digitální knihovny (EDL). Prototyp EDL je očekáván během roku 2008.

ENRICH (European Networking Resources and Information concerning Cultural Heritage)

Doba řešení: 2007–2009

Hlavní řešitel: Zdeněk Uhlíř

Finanční podpora: Program eContentPlus

URL: <http://enrich.manuscriptorium.com>

Prostřednictvím projektu ENRICH se rozšíří digitální knihovna Manuscriptorium o více než pět milionů digitalizovaných stran z různých evropských institucí a zlepší se její funkčnost jak směrem k badatelům, tak i směrem k přispěvatelům. Manuscriptorium se tak stane významným segmentem budoucí Evropské digitální knihovny.

■ Ostatní projekty mimo oblast výzkumu a vývoje

Národní projekty

Program Veřejné informační služby knihoven (VISK)

Všechny projekty v jednotlivých podprogramech jsou jednoleté. Tyto projekty se týkají podpory konkrétních činností knihoven v oblasti vzdělávání, provozu digitálních knihoven, produkce digitálních dat (retrospektivní konverze katalogů, digitalizace sbírek), provozu informačních portálů, přístupu k digitálním zdrojům a provozu Souborného katalogu ČR. Národní knihovna ČR se pravidelně účastnila VISK za účelem podpory svých základních činností.

VISK 1

Koordinační centrum programu VISK

Odpovědný pracovník: Vít Richter

URL: <http://visk.nkp.cz>

Koordinační centrum programu VISK zajišťovalo v průběhu roku 2007 veškeré odborné, organizační a koordinační činnosti související s realizací celého programu VISK. V návaznosti na program VISK 3 byla zajištěna koordinace s *Projektem internetizace knihoven*, který realizuje Ministerstvo informatiky ČR.

VISK 2

Kurzy základní informační gramotnosti

Odpovědný pracovník: Eva Dostálková

URL: http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=04_Vzd/03_OV_Akce/01_kurzy.htm

V rámci kurzů získávají frekventanti znalosti a dovednosti v rozsahu European Computer Driving Licence jako minimálního standardu vzdělání v oblasti práce s informačními a komunikačními technologiemi.

Digitalizace v knihovnách aneb Co musí vědět knihovník o digitalizaci

Odpovědný pracovník: Zlata Houšková

URL: http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=04_Vzd/03_OV_Akce/02_pripstavovane.htm

Cyklos seminářů o digitalizaci byl věnován úvodu do problematiky pořizování, zpracování, strukturační, ochrany a zpřístupnění digitálních informací.

Informační zdroje knihoven aneb Jak využít volné informační zdroje ve službách knihovny

Odpovědný pracovník: Zlata Houšková

URL: http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=04_Vzd/03_OV_Akce/03_probekle.htm

Cyklický kurz poskytl pracovníkům veřejných knihoven především z oblasti služeb široký přehled o volně dostupných elektronických zdrojích, možných pracovních postupech a nástrojích, které nabízí současné webové prostředí, i dovednosti v této oblasti.

Inovace vybavení vzdělávacího centra NK ČR

Odpovědný pracovník: Zlata Houšková

V projektu byla počítačová učebna NK ČR vybavena novým hardwarem (počítače, datový projektor), doplněn byl výukový software a didaktická a prezentační technika. Pro nejbližší období tak byly vytvořeny podmínky pro efektivní provoz vzdělávacího centra s parametry odpovídajícími současným požadavkům a možnostem.

VISK 4

Digitální knihovna a archiv pro informační služby knihoven

Odpovědný pracovník: Jiří Polišenský

URL: <http://digit.nkp.cz> (technické standardy)

Cílem programu je zajištění archivace digitálních kopií dokumentů pořízených v programu Kramerius a zabezpečení širokopásmového přenosu digitálních dat. Díky finančním prostředkům na realizaci 2. kola programu bylo možné rozšířit centrální datové úložiště a zvýšit jeho bezpečnost. Současně byly implementovány unikátní persistentní identifikátory v Systému Kramerius a byla zahájena retrospektivní tvorba technických a administrativních metadat již v minulosti digitalizovaných dokumentů.

VISK 5

Retrospektivní konverze generálních katalogů Národní knihovny ČR

Odpovědný pracovník: Nataša Mikšovská

Byl proveden předvýběr a příprava 25 000 záznamů tisků pro další zpracování. Zpracováno bylo 14 000 záznamů z Generálního katalogu UKF I a 24 000 záznamů z Generálního katalogu Slovanské knihovny. Tím byla ukončena hlavní etapa retrokonverze Generálního katalogu SK.

Retrospektivní konverze katalogů historických fondů

Odpovědný pracovník: Zdeněk Uhlíř

Převedení 2319 katalogizačních záznamů ze svazkového katalogu J. Truhláře (latinské rukopisy) do formátu MASTER v rámci digitální knihovny Manuscriptorium (<http://www.manuscriptorium.eu>) s konverzí do formátu MARC 21 v rámci Jednotné informační brány (<http://www.jib.cz>).

Retrospektivní konverze notového incipitového katalogu, součásti Souborného hudebního katalogu Národní knihovny ČR

Odpovědný pracovník: Zuzana Petrášková

V třetím roce řešení projektu se podařilo převést a zpřístupnit zbývajících 280 890 záznamů. Notový incipitový katalog dosáhl počtu 361 630 záznamů a je ve své úplnosti vystaven na adrese <http://katif.nkp.cz>. Vyhledávání je umožněno ve stromové struktuře katalogu, dle jména autora, ale zejména umožňuje vyhledávání podle hudebních incipitů.

VISK 6**Digitalizace historických dokumentů Národní knihovny ČR 2007**

Odpovědný pracovník: Zdeněk Uhlíř

URL: <http://www.manuscriptorium.eu>; <http://digit.nkp.cz> (technické standardy)

V roce 2007 bylo v rámci VISK 6 zdigitalizováno 233 dokumentů (91 353 obrazů) ze všech institucí v programu. Celkem přibýlo v tomto roce do Manuscriptoria 676 dokumentů (cca 120 000 obrazů), z toho z fondu Národní knihovny ČR bylo zdigitalizováno 100 dokumentů (tj. 43 381 obrazů).

VISK 7**Národní program mikrofilmování a digitálního zpřístupňování dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru – Kramerius**

Odpovědný pracovník: Jiří Polišínský

URL: <http://kramerius.nkp.cz>; <http://digit.nkp.cz> (technické standardy)

V rámci programu VISK 7 bylo realizováno 23 projektů, v rámci nichž bylo zmikrofilmováno a zdigitalizováno 514 450 stran novodobých dokumentů ohrožených degradací papíru.

VISK 8**Zajištění provozu Jednotné informační brány v celonárodním měřítku, zpřístupnění informačních zdrojů Národní knihovny ČR a českých webových zdrojů**

Odpovědný pracovník: Bohdana Stoklasová

URL: <http://www.jib.cz>

Implementace nové verze MetaLib (v. 4) přinesla nový uživatelský komfort v podobě strukturování nalezených výsledků. Rozšířili jsme nabídku zdrojů a zavedli nové kategorie zdrojů, podstatně se zvýšilo využití Jednotné informační brány pro stahování záznamů. Zkvalitnili jsme uživatelské nápovědy i rozhraní.

Multilicenční zpřístupnění českých elektronických informačních zdrojů v roce 2007

Odpovědný pracovník: Hana Nová

V rámci řešení projektu je zajištěno pokračování služby přístupu do plnotextových databází TamTam firmy Anopress a databází České tiskové kanceláře.

VISK 9**Rozvoj CASLIN Souborného katalogu ČR**

Odpovědný pracovník: Eva Svobodová

URL: <http://skc.nkp.cz>; <http://www.caslin.cz>

Na konci roku 2007 obsahovala báze Souborného katalogu ČR 3 189 716 záznamů – z toho 137 476 záznamů seriálů. V rámci zlepšování služeb uživatelům byly upraveny interaktivní formuláře pro on-line aktualizaci dat, statistiky k MVS a byl vytvořen program, který umožňuje v reálném čase zohledňovat změny provedené v bázi NKC i v záznamech dříve dodaných do Souborného katalogu ČR. Počet knihoven přispívajících do Souborného katalogu ČR vzrostl v roce 2007 o dalších 50 knihoven.

Kooperativní tvorba a využívání souborů národních autorit

Odpovědný pracovník: Zdeněk Bartl

URL: <http://aut.nkp.cz>

Cílem je zapojit české knihovny do kooperativní tvorby a využívání souborů národních autorit a napomoci podstatně racionalizaci zpracovatelského procesu v knihovnách. K dispozici je více než 411 tisíc záznamů jmenných i věcných autorit.

Mezinárodní projekty

IFLA/UNESCO

E-learning Material for Lifelong Training of Librarians Paying Special Attention to the Needs of Developing Countries

Hlavní řešitel: Pál Vásárhelyi, Technická univerzita Budapešť, Maďarsko

Odpovědný pracovník za Národní knihovnu ČR: Adolf Knoll

Finanční podpora: IFLA/UNESCO

Národní knihovna ČR zpracovala pro e-learningový materiál IFLA, podporovaný UNESCO, modul digitalizace o několika lekcích. Práce byla příznivě hodnocena organizací IFLA.

Další projekty

Školení projektových manažerů

Odpovědný pracovník: Vít Richter

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

URL: http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=07_Pro/SkoleniProjektMan.htm

Cyklické školení poskytlo účastníkům z krajských a specializovaných knihoven komplexní přehled o problematice čerpání finančních prostředků z fondů a programů Evropské unie i základní praktické dovednosti pro přípravu a management projektů.

Čtenáři a čtení v České republice v roce 2007

Odpovědný pracovník: Vít Richter

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

URL: http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=12_Cten.htm

Národní knihovna ČR a Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i. uskutečnily v roce 2007 průzkum mezi českými čtenáři. Statistické šetření provedla agentura DEMA, a. s., týkalo se populace nad 15 let. Sběr dat byl proveden na přelomu května a června 2007.

Odstraňování škod vzniklých povodněmi 2002

Odpovědný pracovník: Jiří Polišínský

V roce 2007 pokračovalo restaurování poškozených tisků na pracovišti NK ČR a reformátování zničených periodických titulů pro Jihočeskou vědeckou knihovnu. Celkem bylo digitalizováno cca 62 000 stran.

Finanční mechanismy Evropského hospodářského prostoru a Norska

Ochrana neperiodických bohemikálních publikací 19. století ohrožených degradací papíru

Doba řešení: 30. 11. 2006–30. 4. 2011

Hlavní řešitel: Jiří Polišínský

Finanční podpora: Finanční mechanismy Evropského hospodářského prostoru a Norska

V roce 2007 proběhla náročná výběrová řízení na dodavatele a byly uzavřeny smlouvy. Vlastní činnost byla zahájena na konci 2. čtvrtletí přípravou dokumentů pro mikrofilmování a digitalizaci. Ve 3. a 4. čtvrtletí byly postupně zahajovány další navazující činnosti. V roce 2007 bylo zreformátováno celkem 100 000 stran dokumentů.

Ekonomické ukazatele, statistika, grafy

■ Základní statistické údaje o Národní knihovně ČR v roce 2007

Knihovní jednotky celkem	6 369 900
• z toho rukopisy	17 564
• mikrografické dokumenty	19 890
• audiovizuální dokumenty	39 544
• elektronické dokumenty	5 045
Počet exemplářů docházejících periodik	10 636
Počet knihovních jednotek ve volném výběru	70 388
Přírůstky knihovních jednotek ve svazcích	89 281
Úbytky knihovních jednotek ve svazcích	49
Registrovaní čtenáři	25 179
Návštěvníci v knihovně celkem	587 274
Virtuální návštěvy webové stránky	7 531 298
Výpůjčky celkem	691 719
• z toho výpůjčky periodik	46 205
Požadavky na meziknihovní služby celkem	20 438
• z toho objednané v zahraničí	7 273
Kulturní akce	228
Poskytnuté registrované informace	153 528
Semináře, odborné porady a konzultace	13 378
Vydané publikace	*31
Počet studijních míst	532
Počet počítačů pro uživatele	56
• z toho napojených na internet	34
Počet návštěvníků využívajících internet v knihovně	142 904
Plocha knihovny pro uživatele v m ²	7 214
Počet hodin pro veřejnost týdně	80
Pracovníci knihovny (přepočtený stav)	439

* V to nezapočítáno: 2 čísla 1 periodika, 1 DVD-ROM (4x ročně aktualizovaný), 3 DVD (videozáznamy), 2 CD-ROM

■ Finanční hospodaření

Činnosti státní příspěvkové organizace NK ČR byly financovány z 52 % z příspěvku na provoz poskytnutého z kapitoly Ministerstva kultury ČR (zřizovatel), z 37 % z účelových dotací poskytnutých z prostředků státního rozpočtu z kapitol MK, MŠMT, GA ČR, z EU a darů; 11 % se na celkovém financování knihovny podílí výnosy z vlastní činnosti včetně použití peněžních fondů. Ve srovnání s rokem 2006 je podíl účelových dotací na celkovém financování o 10 % vyšší, podíl příspěvku na provoz naopak o 11 % nižší; výnosy z vlastní činnosti v roce 2007 jsou o 1 % na celkovém podílu financování vyšší. Tento trend vypovídá zcela názorně o situaci, kterou popisujeme dále, tj. o získávání financí z jiných zdrojů, bohužel i na zajištění statutárních činností, které jsou základními funkcemi knihovny.

Specifickým a dlouhodobě ze strany zřizovatele neřešeným problémem NK je financování některých statutárních činností z prostředků účelových dotací hlavně z programu Veřejné informační služby knihoven (VISK). I když vedení NK na tuto systémovou chybu financování neustále upozorňuje, návrh na přesun těchto prostředků do příspěvku na provoz zůstává zatím bez odezvy ze strany MK. Z účelové dotace je tak hrazeno např. i připojení NK k internetu nebo financování důležitých, nezastupitelných digitálních knihoven – Manuscriptoria (světová cena UNESCO Jikji v roce 2005) nebo projektu Kramerius.

„Grantové“ financování má ovšem i svá úskalí: vždy je požadována finanční spoluúčast (minimálně 30 %, resp. 15 % u národních programů, až 50 % u některých programů EU), administrativně náročné nejsou jen přihlášky, ale také vyhodnocování (každý program má jiná pravidla), nezanedbatelná je i finanční nejistota počátkem roku (málokterý „grant“ je jistý již 1. ledna toho roku, pro který je přidělován). Lidské zdroje NK, schopné úspěšného získání dalších projektů, jsou v současné době takřka vyčerpány či zaměstnány stávajícími aktivitami.

Struktura a výše prostředků čerpaných v tis. Kč

Činnost/program	Neinvestiční prostředky	Investiční prostředky	Zdroj financování
Příspěvek na provoz	210 970	0	MK
Akvizice	15 000	0	MK
Veřejné informační služby knihoven	24 177	8 421	MK
Výzkum a vývoj účelové	2 940	0	MK
Výzkum a vývoj institucionální	6 146	1 930	MK
Podpora reprodukce majetku státních kulturních zařízení	21 981	61 115	MK
Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví	36 947	536	MK
Kulturní aktivity	3 148	0	MK
Odměna autorům za půjčování v knihovnách ČR (autor. zákon)	14 766	0	MK
Ostatní účelové dotace	530	0	MK
FM EHP Norska	2 761	0	MK
Rekonstrukce a revitalizace Klementina	0	8 767	MK
Celkem MK	339 366	80 769	MK
Manuscriptorium	4 350	650	MŠMT
Výzkum a vývoj institucionální	11 809	0	MŠMT
Výzkum a vývoj	454	0	GA ČR
Projekty Evropské unie	4 430	18	EU
Celkem	360 409	81 437	

MK – Ministerstvo kultury ČR – zřizovatel

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

EU – Evropská unie

GA ČR – Grantová agentura ČR

FM EHP – Finanční mechanismy Evropského hospodářského prostoru

Výnosy a náklady

Výnosy z hlavní činnosti (příspěvek na provoz, účelové dotace od všech poskytovatelů, mimořádné zdroje a vlastní výnosy NK včetně použití peněžních fondů) jsou zaúčtovány v objemu 403 864 tis. Kč.

Trend výnosů z vlastní činnosti NK je vzrůstající.

Největší podíl na vyšších tržbách činí tržby ze vstupného, prodeje publikací a jiných doprovodných materiálů k výstavám pořádaným v Galerii Klementinum. Nosnou výstavou roku 2007 byla výstava Codex gigas – Dábova bible (Tajemství největší knihy světa), kterou zhlédlo do konce roku téměř 43 tisíc návštěvníků. Tržby od registrovaných uživatelů NK jsou na stejné úrovni jako v roce 2006.

V průběhu roku se podařilo uzavřít smlouvy na krátkodobé pronájmy nemovitého majetku (do 48 hodin) a po jednání s některými nájemci zvednout i výnosy z dlouhodobých nájmu.

Jiné ostatní výnosy – tato položka výrazně pozitivně ovlivnila hospodářský výsledek. Jsou zde zaúčtovány výnosy z reklamního plnění a jednorázový příjem z prodeje reprodukčních práv.

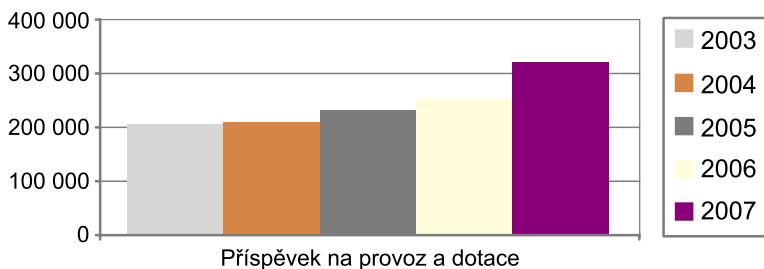
V souladu s účetními předpisy jsou zaúčtovány provozní příspěvek i neinvestiční dotace od všech poskytovatelů. V účetnictví jsou dotace i náklady k nim sledovány na oddělených analytických účtech, resp. střediscích.

V roce 2006 se podařilo uzavřít smlouvu s MŠMT o zajištění přístupu k Manuscriptoriu, což znamená bezúplatný přístup všem typům škol ke komplexním dokumentům v digitální knihovně Manuscriptorium a možnost tento zdroj využít pro výuku. Tato aktivita pokračovala i v roce 2007, na pokrytí nákladů a rozvoj této unikátní digitální knihovny získala NK z kapitoly MŠMT dotaci 5 000 tis. Kč.

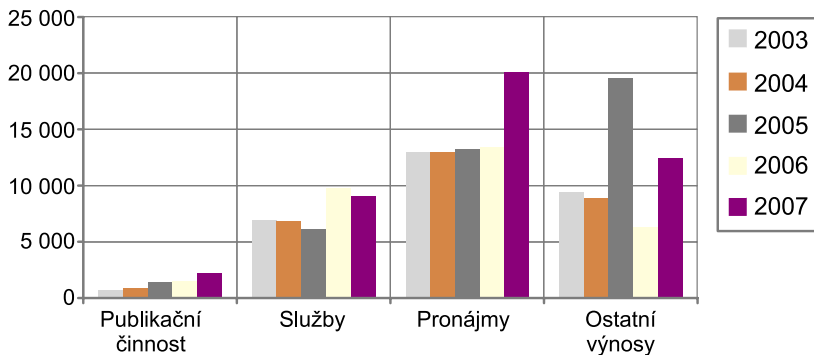
V závěru roku 2006 byl nabídnut NK k odkoupení trezorový fond knihovny Kláštera premonstrátů v Teplé sestávající z rukopisů, prvotisků a paleotypů. NK neprodleně zahájila jednání s představiteli kláštera a zástupci MK. Výsledkem byla dotace poskytnutá MK v roce 2006 i 2007 na odkoupení 1. a 2. části tohoto unikátního fondu. Jsou vytvořeny podmínky i pro to, aby zbytek trezorového fondu byl zakoupen ze státní dotace v roce 2008. Poté bude tato jedinečná knihovna umístěna v Klementinu.

Bližší popis jednotlivých projektů tvoří samostatný oddíl této výroční zprávy, viz Programy a projekty.

Příspěvek na provoz a dotace od všech poskytovatelů v tis. Kč

Trend vlastních výnosů v tis. Kč

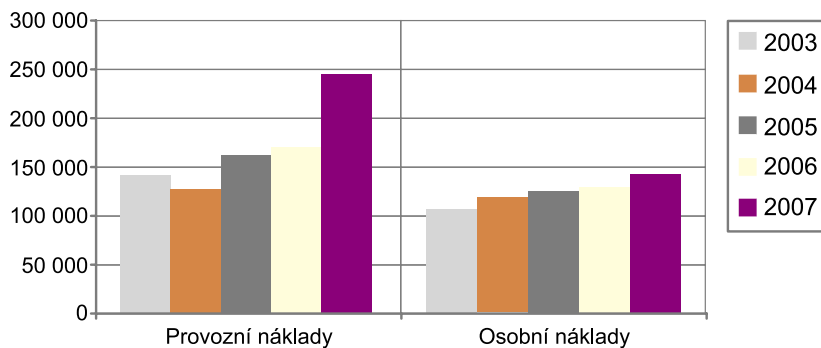

Náklady na hlavní činnost včetně daně z příjmů právnických osob dosáhly 402 957 tis. Kč.

Podíl věcných nákladů tvoří 63 %, podíl osobních nákladů (mzdové náklady, zákonné sociální pojištění a sociální náklady) 37 %.

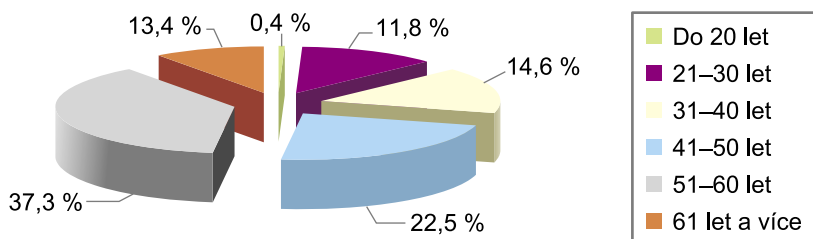
Položka	Skutečnost v tis. Kč	% k celkovým nákladům
Materiál	70 146	17,3
Energie	10 182	2,5
Opravy a údržba	27 663	6,9
Cestovné	3 062	0,8
Ostatní služby	96 498	23,9
Osobní náklady	148 933	37,0
Sociální náklady	1 900	0,5
Jiné ostatní náklady	23 376	5,8
Odpisy	17 684	4,4
Daň z příjmů právnických osob	3 513	0,9
Celkem	402 957	100,0

Trend provozních a osobních nákladů v tis. Kč

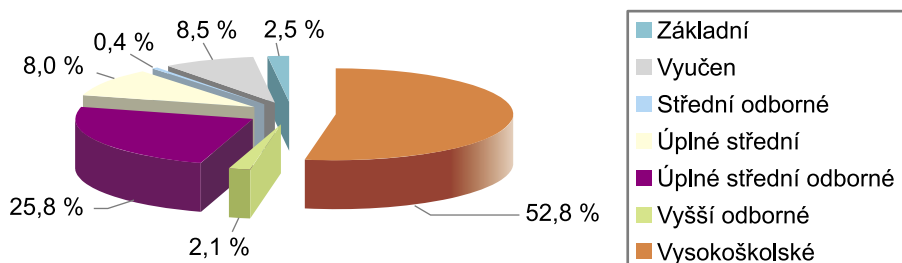

Mzdy (platy 105 836 tis. Kč a ostatní osobní náklady 3 484 tis. Kč celkem) byly vyplaceny ve výši 109 320 tis. Kč, v tom jsou též zahrnuty prostředky fondu odměn, které činí 1 131 tis. Kč. Přepočtený počet zaměstnanců byl stanoven zřizovatelem na 447, skutečný stav byl 439. Průměrný měsíční plat zaměstnance dosáhl 20 090 Kč.

Členění zaměstnanců podle věku

Členění zaměstnanců podle vzdělání

Hospodářský výsledek

Zlepšený hospodářský výsledek NK po zdanění činí celkem 938 tis. Kč. Je tvořen zlepšeným hospodářským výsledkem z hlavní činnosti ve výši 907 tis. Kč a ziskem z hospodářské činnosti 31 tis. Kč. NK uplatnila v návrhu rozpočtu na rok 2007 očekávané příjmy z prodeje nemovitého majetku ve výši 3 709 tis. Kč. Příjem z prodeje nemovitého majetku byl realizován. Úsporným a efektivním hospodařením nejen s těmito prostředky a aktivním přístupem získat vyšší vlastní výnosy byl dosažen zlepšený hospodářský výsledek.

Dary

Dárci přispěli na úhradu nákladů statutárních činností částkou 1 985 tis. Kč.

Díky finanční podpoře dárců byly zdigitalizovány některé vybrané středověké rukopisy, pořízeny umělecké kopie vzácných rukopisů, zakoupeny vzácné knihovní dokumenty, uspořádány výstavy aj.

Investice

Investice pořízené z vlastních zdrojů

Prostředky fondu reprodukce majetku v objemu 27 595 tis. Kč byly použity na pořízení a technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, z čehož 78 % tvoří výdaje vynaložené na stavební investice, 12 % výdaje na obnovu výpočetní techniky, 5 % nákup strojů a 5 % projektová dokumentace.

Investice pořízené z účelových dotací Ministerstva kultury ČR

Celkem byla čerpána dotace ve výši 80 769 tis. Kč.

Z programu *Podpora reprodukce majetku státních kulturních zařízení* byla použita investiční dotace 61 115 tis. Kč na následující akce:

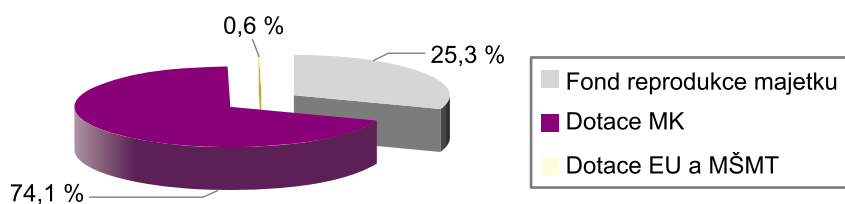
- Architektonická soutěž – novostavba
- Rekonstrukce traktu Klementina do Karlovy ulice
- Digitalizace a umělecké kopie
- Obnova majetku zničeného povodní v roce 2002 (činnost pro ostatní knihovny)
- Centrální datové úložiště

Z programu *Integrovaný systém ochrany movitého dědictví* byla poskytnuta dotace na instalaci elektronického požárního a zabezpečovacího systému v Centrálním depozitáři Hostivař.

Z účelových dotací na výzkum a vývoj (1 930 tis. Kč) a z programu VISK (8 241 tis. Kč) byla zakoupena výpočetní technika včetně centrálního datového úložiště a přístroje.

V tomto roce byly ze státního rozpočtu programu *Péče o národní kulturní poklad* uvolněny investiční prostředky na individuální dotaci pro akci *Rekonstrukce a revitalizace Klementina*. V souladu s předloženým investičním záměrem byly zahájeny přípravné práce, vynaloženo bylo 8 767 tis. Kč.

Investice dle zdroje pořízení

Statistika domácí neperiodické produkce za rok 2007

Roční výkaz o neperiodických publikacích zpracovává každoročně Národní knihovna ČR je určen pro oficiální statistické výkaznictví České republiky. Zasilán je Ministerstvu kultury ČR, které jej postupuje Českému statistickému úřadu. Vykazované údaje reprezentují knižní produkci České republiky i v zahraničí.

Tabulky výkazu informují o neperiodických publikacích vydaných v České republice. Údaje jsou zpracovány podle dané metodiky*, a to na základě **povinných výtisků**, které Národní knihovna ČR získala v roce 2007.

Tabulka I.

Tituly neperiodických publikací podle tematických skupin

Tabulka II.

Neperiodické publikace podle jazyka vydání

Tabulka III.

Neperiodické publikace – překlady z jiných jazyků

***Metodické vysvětlivky**

Výkaz je sestaven v návaznosti na Revidované doporučení týkající se produkce a distribuce knih, novin a časopisů, přijaté na 23. zasedání Generální konference UNESCO v roce 1985. Týká se všech tištěných neperiodických publikací dle zákona č. 37/95 Sb., které byly v daném roce vydány v ČR a jsou dostupné veřejnosti.

Nezahrnují se publikace pro reklamní účely, tj. např. obchodní katalogy, prospekty, obchodní, průmyslové a turistické reklamy, nabídkové publikace zboží a služeb, jízdní řády, ceníky, telefonní seznamy, programy divadelních aj. pořadů, stanovy společností, kalendáře, mapy apod.

Zahrnují se i státní publikace, tj. publikace vydané veřejnou správou aj. kromě těch, určených pouze pro zahraniční distribuci, školní učebnice, vysokoškolská skripta, přetisky částí knih nebo periodik už publikovaných, pokud mají vlastní titul, stránkování a pokud tvoří samostatné dílo, publikace, které jsou součástí série, ale které tvoří oddělenou bibliografickou jednotku, ilustrovaná díla, jako jsou soubory tisků, reprodukcí uměleckých děl, kreseb apod., pokud tvoří kompletní stránkované svazky a jsou doplněny alespoň stručným vysvětlujícím textem, obrázkové knihy pro děti, komiksy apod.

Knih je neperiodická publikace o alespoň 49 stránkách, brožura je neperiodická publikace o 5 až 48 stránkách.

Údaje byly zpracovány na základě povinných výtisků neperiodických publikací zaslaných vydavateli do Národní knihovny ČR v uvedeném roce.

Roční výkaz o neperiodických publikacích za rok 2007

Výkaz je součástí Programu statistických zjišťování na rok 2007. Zpravodajská jednotka je podle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů, povinna včas a správně poskytnout všechny požadované údaje.

Za ochranu jejich důvěrnosti odpovídá Ministerstvo kultury. Děkujeme Vám za spolupráci.

Název zpravodajské jednotky	Národní knihovna ČR
Adresa	Klementinum 190, 110 00 Praha 1
Telefon	221 663 111
Kraj	Praha
www	www.nkp.cz
Zřizovatel/zakladatel (vyplní se slovně)	Ministerstvo kultury ČR
IČO	00023221

I. TITULY NEPERIODICKÝCH PUBLIKACÍ PODLE TEMATICKÝCH SKUPIN

Tematická skupina	Znak MDT ¹⁾	Č. ř.	Tituly celkem			z toho první vydání		
			knihy	brožury	celkem	knihy	brožury	celkem
a	0	1	2	3	4	5	6	7
1. Všeobecnosti	0	0101	348	99	447	334	96	430
2. Filozofie, psychologie	1	0102	401	8	409	345	6	351
3. Náboženství, teologie	2	0103	416	72	488	360	67	427
4. Sociologie, statistika	30–31	0104	425	117	542	401	115	516
5. Politika, ekonomie	32–33	0105	730	156	886	625	155	780
6. Právo, veřejná správa, sociální zabezpečení a sociální péče, pojišťovnictví	34, 36 351–354	0106	860	87	947	716	82	798
7. Vojenství a vojenské vědy	355–359	0107	174	15	189	168	15	183
8. Školství, pedagogika, volný čas	37	0108	803	353	1 156	702	331	1 033
9. Obchod, spoje, doprava, cestovní ruch	338, 339, 654, 656	0109	353	153	506	309	148	457
10. Etnografie, kulturní antropologie (obyčeje, folklor, tradice)	39	0110	78	9	87	74	9	83
11. Filologie, jazyky, jazykověda	80–81	0111	452	35	487	381	28	409
12. Matematika	51	0112	522	69	591	428	65	493
13. Přírodní vědy	52–59	0113	604	136	740	515	134	649
14. Lékařské vědy, zdravotnictví	61	0114	584	106	690	521	97	618
15. Strojírnoství, technologie, stavebnictví, průmysl, obchod a řemesla	62 66–69	0115	778	232	1 010	668	212	880
16. Zemědělství, lesnictví, chov dobytka, lov zvěře a rybolov	63	0116	335	77	412	308	75	383
17. Domácí hospodaření	64	0117	299	38	337	264	30	294
18. Management, řízení a organizace	005	0118	427	66	493	353	56	409
19. Územní plánování, urbanismus a tvorba krajiny, architektura	70–72	0119	224	87	311	207	86	293
20. Sochařství, výtvarné umění, grafika, fotografie	73–77	0120	408	173	581	385	172	557
21. Hudba, divadlo, film apod. umění	78, 791–792	0121	253	43	296	228	43	271
22. Hry a sport	793–799	0122	233	77	310	209	67	276
23. a) Dějiny literatury a literární kritika	82	0123	229	17	246	208	16	224
b) Literární texty	821	0124	3 471	456	3 927	3 038	435	3 473
24. Geografie	91	0125	224	28	252	192	28	220
25. Historie, biografie	92–94	0126	1 539	150	1 689	1 436	146	1 582
Úhrnem	0–94	0127	15 170	2 859	18 029	13 375	2 714	16 089
z toho	školní učebnice	0128	309	60	369	216	49	265
	dětské knihy	0129	686	501	1 187	605	475	1 080
	vysokoškolská skripta a VŠ učebnice	0130	1 466	136	1 602	1 124	118	1 242
Kontrolní součet (ř. 0101–0130)		0139	32 801	6 415	39 216	28 695	6 070	34 765

¹⁾ Znak Mezinárodního desetinného třídění

II. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE PODLE JAZYKA VYDÁNÍ

Jazyk vydání	Č. ř.	Počet titulů	
a	1	2	
Celkem	0201	18 029	
v tom podle jazyka vydání	čeština	0202	15 624
	čeština a jiné jazyky	0203	958
	angličtina	0204	803
	francouzština	0205	31
	italština	0206	18
	němčina	0207	132
	polština	0208	34
	ruština	0209	34
	slovenština	0210	114
	španělština	0211	24
	vícejazyčné publikace (kromě češtiny)	0212	234
	esperanto	0213	4
	nizozemština	0214	4
	latina klasická	0215	3
	maďarština	0216	3
	staroslověnština	0217	2
	běloruština	0218	1
	japonština	0219	1
	latina novodobá a středověká	0220	1
	řečtina nová	0221	1
	srbština	0222	1
	ukrajinština	0223	1
vietnamština	0224	1	
	0225		
	0226		
Kontrolní součet (ř. 0201—0226)	0239	36 058	

Poznámka: Řádky 0213 až 0226 jsou pro případné další jazyky v tabulce neuvedené

Pozn.:

Formulář byl graficky upraven pro uveřejnění ve Výroční zprávě.

III. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE – PŘEKLADY Z JINÝCH JAZYKŮ

Jazyk originálu	Č. ř.	Počet titulů	
a	1	2	
Překlady celkem	0301	5 384	
v tom podle jazyka originálu	angličtina	0302	2 665
	francouzština	0303	285
	italština	0304	81
	němčina	0305	1 115
	polština	0306	53
	ruština	0307	66
	slovenština	0308	57
	španělština	0309	116
	více jazyků	0310	757
	nizozemština	0311	35
	švédština	0312	21
	japonština	0313	11
	norština	0314	11
	latina klasická	0315	10
	maďarština	0316	9
	finština	0317	8
	slovinština	0318	7
	čínština	0319	6
	portugalština	0320	6
	řečtina klasická	0321	6
	řečtina nová	0322	6
	dánština	0323	5
	rumunština	0324	4
	ukrajinština	0325	4
	hebrejština nová	0326	3
	hebrejština stará	0327	3
	chorvatština	0328	3
	sanskrt	0329	3
	běloruština	0330	2
	hindština	0331	2
	írština	0332	2
	islandština	0333	2
	korejština	0334	2
	srbština	0335	2
	staročeština	0336	2
	staroslověnština	0337	2
	Kontrolní součet (ř. 0301—0337)	0339	10 744
arabština klasická		1	
arménština		1	
baskitština		1	
bengálština		1	
bulharština		1	
indonézština		1	
makedonština		1	
romština		1	
skotština		1	
tibetština		1	
turečtina		1	
vietnamština		1	

Poznámka: Řádky 0311 až 0337 jsou pro případné další jazyky v tabulce neuvedené

Přírůstek domácí literatury za rok 2007

Nezahrnuje přírůstky Slovanské knihovny a Knihovnického institutu.

A. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE

Celkem	55 417 k. j.
tištěné dokumenty	53 377
netištěné dokumenty	2 040

Podíl akvizičních zdrojů na celkovém přírůstku:

	k. j.	%
povinný výtisk	46 876	84,59
nákup	2 931	5,29
dary	3 076	5,55
interní zdroj	2 465	4,45
náhrady	69	0,12
celkem	55 417	100,00

Rozbor celkového přírůstku podle určení:

I. Knihy

k. j.

a) Národní konzervační fond		21 730
z toho	povinný výtisk (PV 1)	19 881
	nákup	78
	dary	723
	náhrady	0
	interní zdroj	1 048
b) Univerzální knihovní fond		24 497
z toho	povinný výtisk (PV 2)	19 580
	nákup	1 380
	dary	2 096
	náhrady	68
	interní zdroj	1 373
c) půjčovní (Studijní) fond		1 610
z toho	nákup	1 444
	dary	156
	náhrady	1
	interní zdroj	9
d) spotřební literatura		28
z toho	nákup	21
	dary	7
	interní zdroj	0

II. Speciální dokumenty (povinný výtisk, nákup, dary)

a) Národní konzervační fond			3 847
z toho	pohlednice	1 330	
	plakáty	1 050	
	kartografické dokumenty	393	
	grafika	772	
	hudebniny	302	
b) Univerzální knihovní fond			1 665
z toho	plakáty	610	
	kartografické dokumenty	369	
	grafika	383	
	hudebniny	303	
c) fond speciálních (netištěných) dokumentů			2 040
z toho	zvukové snímky	1 240	
	elektronické publikace	790	
	videokazety	10	

B. PERIODICKÝ TISK

Celkem 9 606 titulů

			tituly
a) Národní konzervační fond			4 947
z toho	povinný výtisk (PV 1)	4 947	
b) Univerzální knihovní fond			4 603
z toho:	povinný výtisk (PV 2)	4 518	
	nákup	85	
c) spotřební tituly			56
z toho :	nákup	44	
	dary	12	

Komentář ke statistickým rozborům přírůstku domácí literatury

Akviziční činnost je zaměřena především na doplňování současné domácí produkce v plné druhové a tematické šíři, na doplňování nezbytných profilových multiplikátů a retrospektivně na doplňování bohemikálních deziderát. Získané dokumenty jsou zařazovány do Národního konzervačního fondu, Univerzálního knihovního fondu a do Studijního fondu.

Celkový objem přírůstku domácí literatury byl 55 417 knihovních jednotek (dále jen k. j.).

Povinné výtisky byly získávány na základě zákona č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích. Podle tohoto zákona má Národní knihovna ČR právo na dva povinné výtisky z každého vydání.

V roce 2007 bylo celkem evidováno 46 876 k. j. povinných výtisků neperiodických publikací, tj. 84,59 % z celkového přírůstku. Z toho byly *knihy* 39 461 k. j., *kartografické dokumenty* 752 k. j., *grafika* 1137 k. j., *plakáty* 1660 k. j., *pohlednice* 1330 k. j., *hudebniny* 559 k. j., *netištěné dokumenty* 1977 k. j.

Stále není plně respektován výše citovaný zákon, a proto pokračovaly urgencye nedodaných titulů, příp. exemplářů (osobně, telefonicky, písemně, e-mailem). Je však tolerována praxe většiny velkých vydavatelů, kteří odevzdávají povinné výtisky dávkově v kumulovaných zásilkách za delší časové období. U některých titulů tak není dodržována zákonná třicetidenní lhůta pro odevzdání, ale v běžné praxi nelze zjistit skutečný den vydání.

Pro roční statistiku o vydávaných neperiodických publikacích v ČR za rok 2007 bylo v souladu s doporučeními UNESCO na základě došlého povinného výtisku zpracováno 18 029 knižních titulů.

Nákupem bylo získáno celkem 2931 k. j. Podíl nákupu na celkovém přírůstku byl 5,29 %. Průměrné náklady na jednu nakoupenou knihovní jednotku byly 392,30 Kč. Zahrnuty jsou publikace cenově velmi rozdílné – od titulů z běžné tržní produkce až po výjimečné antikvární nabídky.

Z aktuální nabídky bylo nejvíce publikací zakoupeno pro Univerzální knihovní fond (celkem 1388 k. j., z toho pro příruční knihovny hlavních studoven a Referenčního centra 559 k. j.), pro Studijní fond (1444 k. j.). Kromě běžné knižní produkce se podařilo zakoupit pro Národní konzervační fond bohemikální dezideráta z nabídky antikvariátů (78 k. j.). V rámci finančních možností byla dalšími exempláři jednotlivých titulů posilována i bohemikální vrstva Univerzálního knihovního fondu. Pro interní potřebu pracovišť bylo zakoupeno celkem 21 k. j.

Dary starší literatury jsou stále hlavním zdrojem pro retrospektivní doplňování fondů, dary publikací z aktuální produkce nejsou běžné. Výběr byl zaměřen především na získání bohemikálních deziderát nebo na získání dalších exemplářů žádaných titulů. Celkem bylo získáno 3076 k. j. Podíl darů na celkovém přírůstku byl 5,55 %.

Nejvíce svazků bylo zařazeno do Univerzálního knihovního fondu (2126 k. j.) a do Národního konzervačního fondu (730 k. j.). Výrazně nižší počet svazků byl zařazen do Studijního fondu (156 k. j.), do fondu netištěných dokumentů (57 k. j.) a do interních příruček (7 k. j.).

Z tzv. **interních zdrojů** (fond kontrolních výtisků ISBN, rezervní fondy) bylo zařazeno do fondů celkem 2465 k. j. Výběr byl zaměřen především na bohemikální dezideráta. Do Národního konzervačního fondu bylo zařazeno 1059 k. j., do Univerzálního knihovního fondu 1391 k. j., do Studijního fondu 9 k. j., do fondu netištěných dokumentů 6 k. j. Podíl interních zdrojů na celkovém přírůstku byl 4,45 %.

Jako čtenářské **náhrady** bylo do fondů zařazeno celkem 69 k. j. (z toho 68 k. j. do Univerzálního knihovního fondu, 1 k. j. do Studijního fondu). Podíl náhrad na celkovém přírůstku byl 0,12 %.

Přírůstek zahraniční literatury za rok 2007

Nezahrnuje přírůstek Slovenské knihovny a Knihovnického institutu

A. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE

Celkem	10 831 k. j.		
tištěné dokumenty	10 702	netištěné dokumenty	129
z toho:			
výměna	3 870 (35,73 %)	mikrodokumenty	36 (0,33 %)
dary	3 310 (30,56 %)	videozáznamy	10 (0,09 %)
nákup	3 522 (32,52 %)	CD-ROM	69 (0,64 %)
		zvukové záznamy	14 (0,13 %)

Rozbor celkového přírůstku podle zemí

	Země	Výměna	Dary	Nákup	SDZ*)	CD-ROM	Celkem
1.	Německo	565	988	656	11	8	2 228
2.	USA	584	198	444	35	33	1 294
3.	Velká Británie	112	87	1 040	1	0	1 240
4.	Slovensko	63	1 017	6	0	1	1 087
5.	Rusko	645	48	188	0	3	884
6.	Polsko	336	78	0	0	6	420
7.	Francie	56	105	201	0	0	362
8.	Itálie	14	66	175	0	1	256
9.	Rakousko	118	94	26	2	0	240
10.	Španělsko	94	29	114	0	0	237
11.	Finsko	77	6	146	0	0	229
12.	Čína	137	71	0	1	0	209
13.	Srbsko	171	12	0	0	0	183
14.	Švýcarsko	0	118	53	0	2	173
15.	Rumunsko	95	10	48	0	1	154
16.	Maďarsko	92	17	1	0	1	111
17.	Belgie	4	42	57	1	2	106
18.	Nizozemsko	1	15	84	1	1	102
19.	Chorvatsko	73	18	0	0	1	92
	Kanada	53	34	5	0	0	92
20.	Brazílie	4	1	86	0	0	91
21.	Jižní Korea	71	8	0	6	0	85
22.	Japonsko	77	3	0	0	0	80
23.	Dánsko	34	33	12	0	0	79
24.	Litva	55	17	0	0	2	74
25.	Lucembursko	11	58	2	0	2	73
26.	Tchaj-wan	71	1	0	0	0	72
27.	Ukrajina	42	5	7	0	0	54
	Bulharsko	36	16	0	0	2	54
28.	Švédsko	16	18	14	0	0	48
29.	Norsko	22	5	19	0	0	46
30.	Bělorusko	38	4	0	0	2	44
31.	Slovinsko	28	7	0	0	0	35
32.	Nový Zéland	0	0	29	1	0	30
33.	Makedonie	27	0	0	0	0	27
34.	Mexiko	11	3	12	0	0	26
35.	Portugalsko	8	4	10	0	0	22
36.	Indie	0	2	13	0	0	15
37.	Peru	0	0	14	0	0	14
38.	Bosna a Hercegovina	9	3	0	0	0	12
39.	Lotyšsko	8	2	0	0	0	10
40.	Turecko	0	7	1	0	1	9
41.	Recko	0	6	2	0	0	8
	Austrálie	1	3	4	0	0	8
42.	Argentina	0	4	3	0	0	7
43.	Izrael	0	4	1	0	0	5
	Nigérie	0	0	5	0	0	5
	Bolívie	0	0	5	0	0	5
44.	Estonsko	3	1	0	0	0	4
	Arménie	0	0	4	0	0	4
	ostatní země	8	42	35	1	0	86
	celkem	3 870	3 310	3 522	60	69	10 831
	% z celkového přírůstku	35,73 %	30,56 %	32,52 %	0,55 %	0,64 %	100,00 %

*) zahrnuje mikrodokumenty, video a zvukové záznamy

Rozbor celkového přírůstku podle oborů

							k. j.	%
	Obory	Výměna	Dary	Nákup	SDZ*)	CD-ROM	Celkem	
1.	všeobecnosti	352	220	289	3	12	876	8,09 %
2.	filozofie, psychologie	143	189	223	0	0	555	5,12 %
3.	náboženství, teologie	102	120	135	0	0	357	3,30 %
4.	sociologie, statistika	122	157	143	2	5	429	3,96 %
5.	politika, ekonomie	480	529	408	10	3	1 430	13,20 %
6.	právo, veřejná správa, pojišťovnictví	96	68	144	9	3	320	2,95 %
7.	vojenství a vojenské vědy	18	10	20	0	0	48	0,44 %
8.	školařství, pedagogika, volný čas	51	33	19	1	0	104	0,96 %
9.	obchod, spoje, doprava, cestovní ruch	27	6	13	0	0	46	0,42 %
10.	etnografie, kulturní antropologie	100	33	67	0	0	200	1,85 %
11.	filologie, jazyky, jazykověda	236	58	400	0	0	694	6,41 %
12.	matematika	42	3	31	0	0	76	0,70 %
13.	přírodní vědy	180	75	68	4	25	352	3,25 %
14.	lékařské vědy, zdravotnictví	27	120	22	7	3	179	1,65 %
15.	technika, technologie, průmysl, řemesla	11	34	13	3	3	64	0,60 %
16.	zemědělství, lesnictví	12	16	1	0	1	30	0,28 %
17.	domácí hospodaření	1	6	2	0	0	9	0,08 %
18.	management, řízení a organizace	18	7	14	0	0	39	0,36 %
19.	urbanismus, architektura	55	28	62	1	0	146	1,35 %
20.	sochařství, výtvarné umění, grafika, fotografie	134	197	101	0	2	434	4,00 %
21.	hudba, divadlo, film apod. umění	139	360	425	12	0	936	8,64 %
22.	hry a sport	7	8	3	0	0	18	0,17 %
23.	literární věda	357	118	224	1	1	701	6,47 %
24.	geografie	82	255	75	3	4	419	3,87 %
25.	historie, biografie	869	401	560	0	7	1 837	16,96 %
26.	literární texty	209	259	60	4	0	532	4,92 %
	Celkem	3 870	3 310	3 522	60	69	10 831	100,00 %

*) zahrnuje mikrodokumenty, video a zvukové záznamy

Rozbor celkového přírůstku podle určení

		k. j.	%
1.	Národní konzervační fond	757	6,99 %
2.	Studovny a příručky celkem	1 391	12,84 %
	z toho:		
	Všeobecná studovna	93	
	Studovna společenských a přírodních věd	199	
	Studovna rukopisů a starých tisků	297	
	Studovna Hudebního oddělení	671	
	Studovna vědeckých pracovníků	74	
	Referenční centrum	57	
3.	Univerzální knihovní fond (včetně fondu OSN)	8 683	80,17 %

Rozbor aktivních výměnných kontaktů podle zemí

Výměnné kontakty celkem – 203 partneři v 45 zemích.

	Země	Počet partnerů
1.	Německo	41
2.	Španělsko	18
3.	Itálie	16
4.	USA	14
5.	Polsko	7
6.	Rakousko	6
	Rusko	6
	Velká Británie	6
7.	Belgie	4
	Dánsko	4
	Japonsko	4
	Maďarsko	4
	Švýcarsko	4

Počet partnerů v ostatních zemích byl menší než 4.

B. PERIODICKÝ TISK

Celkem 655 titulů

z toho	tituly	%
výměna	283	43,20 %
dary	10	1,50 %
nákup	362	55,30 %

Komentář ke statistickým rozborům přírůstku zahraniční literatury

Akviziční činnost je zaměřena především na výběrové získávání dokumentů z profilových oborů (obory společenských věd, přírodních věd, kultury a umění). Získané publikace jsou zařazovány do Národního konzervačního fondu a do Univerzálního knihovního fondu. Ve výjimečných případech jsou publikace předávány do fondu Slovanské knihovny a Knihovnického institutu.

Celkový objem přírůstku zahraniční literatury byl 10 831 knihovních jednotek (dále jen k. j.). Podíl výměny na přírůstku tištěných dokumentů byl 35,73 % (3870 k. j.), darů 30,56 % (3310 k. j.), nákupu 32,52 % (3522 k. j.). Netištěné dokumenty byly získány jak nákupem, tak darem nebo výměnou, ale vzhledem k malému objemu přírůstku (1,19 % tj. 129 k. j.) není uváděn statistický rozbor způsobu nabytí.

Podíl výměny na celkovém přírůstku se v letech 1995–2007 pohyboval mezi 35,73 % až 59,5 %, podíl darů mezi 26 % až 34,58 % a podíl nákupu mezi 13,5 % až 32,52 %.

Z celkového přírůstku – bez ohledu na způsob nabytí – bylo nejvíce publikací získáno z Německa (2228), USA (1294), Velké Británie (1240), Slovenska (1087) a Ruska (884). Údaje o dalších zemích jsou uvedeny v tabulkách.

Mezinárodní výměna publikací (i přes svůj postupný pokles) stále představuje důležitý zdroj doplňování zahraniční literatury. Samozřejmě a nedílnou součástí procesů výměny publikací je trvalé vyhodnocování efektivnosti konkrétních výměnných vztahů a vzájemné porovnávání výhodnosti a vyváženosti výměnných kont. Výměnné kontakty jsou proto proměnlivé, mění se i vnitřní obsahová skladba předmětu výměny (periodika, tituly z aktuální nakladatelské produkce, vlastní publikace, nabídky vlastních duplikátů, v některých případech i elektronické publikace). Mimořádně významná je výměna periodik, které mohou být získány i za nižší finanční náklady, než je běžné předplatné.

Aktivní výměnné kontakty byly udržovány s 203 partnery (národní knihovny, univerzity, specializované knihovny, odborné instituce) ve 45 zemích. Bližší údaje o počtu výměnných partnerů v jednotlivých zemích jsou uvedeny v tabulkách.

Nejvíce publikací bylo získáno z Ruska (645), USA (584), Německa (565), Polska (336), Srbska (171) a Číny (137). Údaje o dalších zemích jsou uvedeny v tabulkách. Kromě tištěných publikací byly získány i některé monografie a národní bibliografie na CD-ROM. Výměnou bylo získáno 283 titulů periodik, tj. 43,20 % z celkového počtu titulů.

Kromě stálých **darů**, které knihovna dlouhá léta dostává z titulu členství České republiky nebo samotné knihovny v mezinárodních organizacích, byly přijaty dary od nejrůznějších domácích i zahraničních institucí a organizací, zastupitelských úřadů, odborných pracovišť, vystavovatelů na pražském knižním veletrhu apod. Nechyběly ani dary od soukromých osob. V zásadě jsou přijímány dary, které jsou v souladu s profilem doplňování. Ideálně je skladba daru dohodnuta předem. V opačných případech je dar odmítnut a dárci je většinou doporučena jiná odpovídající knihovna, v krajních případech jsou dar nebo jeho část podle dohody redistribuovány.

Nejvíce publikací bylo získáno ze Slovenska (1017), Německa (988), USA (198) a Švýcarska (118). Údaje o dalších zemích jsou uvedeny v tabulkách. Kromě tištěných publikací byly získány i některé tituly na CD-ROM.

V důsledku mnohaletého kritického nedostatku finančních prostředků na akvizici, který je v posledních letech částečně zmírňován účelovou dotací, byl **nákup** zahraniční literatury zaměřen na zajištění skutečně nezbytných profilových titulů, na zajištění kontinuí včetně aktualizací databází na CD-ROM a na doplnění nepostradatelné referenční literatury.

Programově byly využívány veškeré nabízené slevy. Tradičně je poskytují vystavovatelé na každoročním mezinárodním pražském knižním veletrhu Svět knihy a na zahraničních mezinárodních knižních veletrzích, na příležitostných výstavách zahraničních vydavatelů. Dále se jedná o akční slevy a cílené nabídky zahraničních dodavatelů anebo vydavatelů. Díky tomu průměrná cena jedné zakoupené publikace byla, vzhledem ke skutečným tržním cenám, relativně nízká (1376,47 Kč). Průměrná cena jedné kontinuity titulu na CD-ROM byla 29 953,66 Kč. Průměrná cena jednoho monografického titulu na CD-ROM byla 2984,67 Kč.

Nejvíce publikací bylo nakoupeno z Velké Británie (1040), Německa (656), USA (444), Francie (201), Ruska (188) a Itálie (175). Údaje o dalších zemích jsou uvedeny v tabulkách. Kromě tištěných publikací byly nakoupeny i tituly na CD-ROM, zejména aktualizace nakladatelských a bibliografických databází, a on-line přístupy do elektronických zdrojů.

■ Mezinárodní agentury

ISMN

Nejdůležitější událostí uplynulého roku v systému mezinárodního standardního číslování hudebnin (ISMN) byl přechod z 10místného na 13místné číslo ISMN, které začne platit od 1. 1. 2008. Stane se tak v souladu s revizí mezinárodní normy ISO 10957. Ke změně dochází především proto, aby bylo dosaženo souladu se systémem ISBN, v němž se přešlo na 13místné číslo ISBN již od 1. 1. 2007.

Sídlem Mezinárodní agentury ISMN zůstává Berlín, agentura se však transformovala v členskou příspěvkovou organizaci, která zahájila svoji činnost 31. 10. 2006 pod názvem Internationale ISMN-Agentur e. V. Roční příspěvek České republiky se zvýšil na € 750,-.

Pro zajištění přechodu na systém 13místného čísla ISMN zorganizovala Národní agentura ISMN v ČR jednání se všemi zainteresovanými institucemi, tj. s GS1 (dříve EAN) Česká republika, knižním velkoobchodem, Svazem českých knihkupců a nakladatelů a s Národní knihovnou ČR. Všechny aktivní vydavatele jsme o změně předem informovali a uspořádali pro ně dva semináře v Národní knihovně ČR.

Do mezinárodního standardního systému číslování hudebnin (ISMN) se nově přihlásili tři hudební vydavatelé. Celkový počet účastníků systému ISMN v ČR k 31. 12. 2007 byl 61.

Správnost čísel ISMN jsme zkontrolovali u 340 titulů hudebnin. Národní agentura ISMN v ČR sama přidělila 159 čísel ISMN titulům, v nichž nebylo toto číslo uvedeno.

Národní agentura ISMN v ČR se zúčastnila 15. zasedání poradního orgánu Mezinárodní agentury ISMN, které se konalo na přelomu května a června v Oslu. Podílela se též na přípravě nové revize normy ISO 10957, která předpokládá přechod na 13místné číslo ISMN.

ISBN

Do mezinárodního systému standardního číslování knih (ISBN) se přihlásilo 163 nových vydavatelů. Celkový počet účastníků systému ISBN v ČR tak k 31. 12. 2007 dosáhl 4073.

Správnost čísel ISBN jsme ověřili u 20 789 titulů (poprvé též v knihách na CD-ROMu a DVD-ROMu, jimž se od roku 2007 v České republice též přidělují čísla ISBN). Národní agentura ISBN v ČR sama přidělila 2351 čísel ISBN knihám nakladatelů, kteří dosud nejsou účastníky systému ISBN.

Zpracovali jsme, vydali a rozeslali tištěný adresář vydavatelů účastnících se systému ISBN v ČR s dodatkem adresáře účastníků systému ISMN v ČR (stav k 31. 12. 2006). Ročenka vyšla v tištěné verzi naposledy, nadále bude k dispozici na webových stránkách Národní knihovny ČR jako průběžně aktualizovaná databáze nakladatelů (NAK). Rovněž jsme zpracovali 24 čísel elektronického periodika *O. K. – Ohlášené knihy* se 17 600 záznamy o knihách chystaných k vydání.

Pokračovaly pracovní kontakty s Mezinárodní agenturou ISBN v Londýně, s níž jednáme o novém způsobu aktualizace dat z báze českých nakladatelů pro mezinárodní adresář PIID (Publishers' International ISBN Directory). V novém formátu jsme již odeslali jednu aktualizaci dat z databáze českých nakladatelů. Odeslali jsme rovněž soupis chybných čísel ISBN přidělených v roce 2006 českými nakladateli.

Národní agentura ISBN v ČR prezentovala svoji činnost na 35. výročním zasedání Mezinárodní agentury ISBN, které se konalo v září v Buenos Aires.

Národní knihovna ČR platí Mezinárodní agentuře ISBN v Londýně roční poplatek € 1500,- za účast v systému ISBN, čímž získává mj. hlasovací právo na jejích výročních zasedáních.

ISSN

Ve spolupráci s Českým národním střediskem ISSN jsme přidělili mezinárodní standardní číslo seriálových publikací (ISSN) 75 titulům z netechnických oborů.

■ Statistiky zpracovatelských útvarů

Novodobé fondy

Tabulka zahrnuje dokumenty zpracované v Odboru zpracování fondů (domácí knihy částečně v rámci sdílené katalogizace ve spolupráci s Moravskou zemskou knihovnou v Brně a Vědeckou knihovnou v Olomouci; zahraniční knihy ve spolupráci s Odborem doplňování fondů/Oddělením zpracování zahraniční literatury), v Knihovnickém institutu, Slovanské knihovně, Hudebním oddělení a Oddělení periodik.

Knihy	50 314
Periodika	1 567
Články v českých novinách a časopisech	38 505
Grafika	3 153
Kartografické dokumenty	719
Zvukové záznamy	667
Hudebniny	1 104
Elektronické zdroje	1 164
Mikrodokumenty	213
Videodokumenty	5

Historické fondy

Tabulka zahrnuje dokumenty zpracované v Úseku historických a hudebních fondů/Oddělení rukopisů a starých tisků.

Rukopisy	442
Staré tisky	2 390
Historické mapy	452

Přírůstek záznamů do souborných katalogů a databází

Souborný katalog ČR	331 935
Soubory národních autorit	50 747
Články v českých novinách a časopisech	68 000

■ Základní statistické ukazatele v oblasti poskytování služeb NK ČR za rok 2007

1. část

Sledované položky	Hala služeb	Odd. studoven	Odd. referenčních a meziknihovních služeb	Odd. periodik	Celkem základní služby	Odd. rukopisů a st. tisků
Protokolované výpůjčky	332 915	215 113	13 713	27 834	589 575	5 148
z toho: absenční	331 395	50	1 741	2 063	335 249	0
prezenční	1 520	215 063	11 972	25 771	254 326	5 148
Registrovaní čtenáři	22 247		1 201		23 448	
z toho nové průkazy	7 394				7 394	
Čtenářské návštěvy	220 000	94 129	59 592	11 401	385 122	2 670
z toho: Klementinum	220 000	94 129	59 592	11 401	385 122	2 670
Hostivař	0	0	0	0	0	0
Návštěvníci v knihovně		5 800	41	287	6 128	950
z toho: Klementinum		5 800	41	287	6 128	950
Hostivař					0	
Registrované informace	72 413	11 394	22 687	1 908	108 402	2 840
Rešerše s využitím VT			19		19	
Objednávky podané čtenáři v Hale služeb	319 348				319 348	
z toho vyřízeno kladně	313 037				313 037	
Požadavky na meziknihovní služby			19 983		19 983	
z toho objednáno v zahraničí			7 269		7 269	
Záznamy na rezervaci výpůjček	269 719				269 719	
Upomínky přes advokátní poradnu	129				129	
Kopie pro uživatele	51 676	332 024	125 271	33 129	542 100	

2. část

Sledované položky	Hudební oddělení	Národní konzerv. fond	Odbor knihovnictví	Slovanská knihovna	Archiv NK ČR	Ostatní	NK ČR celkem
Protokolované výpůjčky	7 510	4 728	20 932	63 801	25		691 719
z toho: absenční	280	0	7 084	47 890	2		390 505
prezenční	7 230	4 728	13 848	15 911	23		301 214
Registrovaní čtenáři				1 721	14		25 183
z toho nové průkazy				491			7 885
Čtenářské návštěvy	1 602	812	5 427	16 662	18	0	412 313
z toho: Klementinum	1 602	0	5 427	16 662	0	0	411 483
Hostivař	0	812	0	0	18	0	830
Návštěvníci v knihovně	420		5 345	2 040	2	160 076	174 961
z toho: Klementinum	420		5 345	2 040		159 722	174 605
Hostivař					2	354	356
Registrované informace	5 030	445	3 213	10 385	61	23 152	153 528
Rešerše s využitím VT			5		22		46
Objednávky podané čtenáři v Hale služeb							319 348
z toho vyřízeno kladně							313 037
Požadavky na meziknihovní služby				455			20 438
z toho objednáno v zahraničí				4			7 273
Záznamy na rezervaci výpůjček				10 058			279 777
Upomínky přes advokátní poradnu				8			137
Kopie pro uživatele		1 717		36 071		53 189	633 077

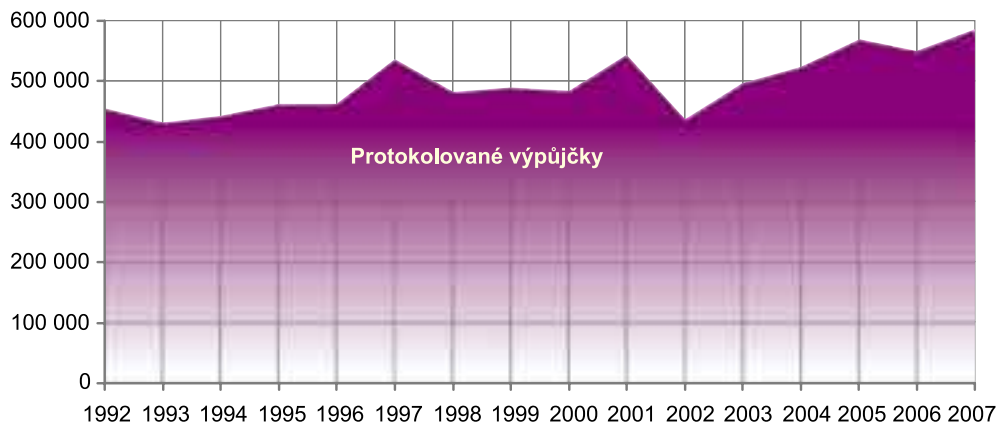
Statistické ukazatele služeb

Míra využívání knihovny je nadále velmi vysoká. Sídlo knihovny v Klementinu není pouze vyhledávaným místem pro studium, ale je stále intenzivněji využíváno jako místo pro kulturní vyžití, vzdělání a další aktivity. Zvýšila se intenzita anonymního využívání knihovny prostřednictvím jednorázových návštěv na vstupenky, její uživatelé komunikují s knihovnou prostřednictvím internetu atd. Z bezmála 320 tisíc objednávek uživatelů na expedici dokumentů ze skladišť knihovny bylo zadáno on-line více jak 90 % a z toho více jak 83 % z počítačů mimo knihovnu. Ve sledovaném roce bylo navíc dosaženo nejvyšší procentuální úspěšnosti kladného vyřízení požadavku v historii – přes 98 %. Uživatelé si zvykli na vzdálené objednávání prostřednictvím internetu i na komfort zaslání oznámení, že jsou jim požadované materiály připraveny nebo že jim brzy vyprší výpůjční lhůta. Těchto oznámení rozeslal elektronicky automatizovaný výpůjční systém více jak 44 tisíc. Proti tomu však knihovna rozeslala na 17 tisíc upomínek, většinou opět elektronicky. Všechna tato imponující čísla vypovídají o jediném: v roce 2007 se v Hale služeb realizovalo nejvíce absenčních výpůjček od roku 1990, tedy více než 330 tisíc výpůjček. V součtu s dalšími pracovišti realizovala celá knihovna více než 390 tisíc absenčních výpůjček, a to je národní knihovnou, která je ve své vlastní podstatě zejména knihovnou prezenční (viz tabulka *Základní statistické ukazatele...* a grafy 1 až 3). Počty požadavků na meziknihovní služby kolísají, ale zpravidla se drží na průměru okolo 20 tisíc ročně, z nichž je většinou nutné vyřadit ze zahraničí zhruba 7 až 8 tisíc požadavků (viz graf 7). Rovněž v oblasti reprografických služeb si udržuje knihovna vysokou výkonnost, i když zde má svoji jednoznačnou prioritu ochrana dokumentů. Určitým limitem v této oblasti je zastarávající technické vybavení jednotlivých pracovišť reprografickou a další reprodukční technikou (viz grafy 4 a 5).

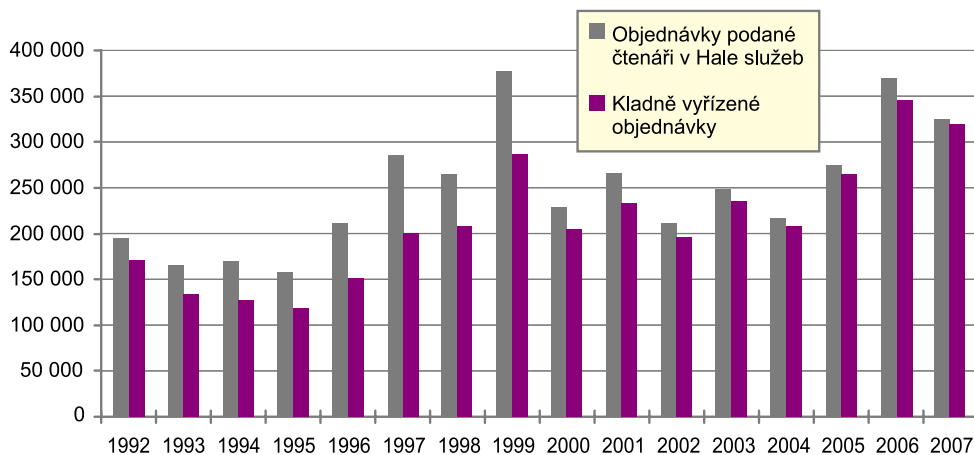
Fyzická návštěvnost knihovny se udržuje na stále vysoké úrovni. Projevuje se trend obvyklý ve světě – minimalizují se krátkodobé návštěvy knihovny s cílem objednat nebo prodloužit výpůjčku, dohledat rychle informaci v encyklopediích a slovnících – v těchto případech uživatel dává přednost internetu, resp. některé on-line službě knihovny. Naopak knihovnu vyhledává stále více lidí jako místo pro aktivní trávení času a poznání, tzn., že návštěvnost se fakticky snižuje, či spíše stagnuje, přesto je knihovna opticky mnohem plnější, protože uživatelé tráví v knihovně více času. To klade zvýšené nároky na vybavení knihovny a komfort jednotlivých míst. Na 587 tisíc návštěvníků přišlo do knihovny studovat, vzdělávat se i bavit. Již téměř 30 % z nich navštívilo výstavu, koncert, historické prostory, vybralo si ze široké nabídky vzdělávacích aktivit knihovny (viz grafy 8 a 9). Více než 7 a půl milionu návštěv proběhlo prostřednictvím webových stránek, jednotlivých portálů, bází dat nebo díky výhodám vzdáleného přístupu k licencovaným databázím. Ze všech webových stránek knihovny je navštěvována nejčastěji její hlavní doména – *nkp.cz*. Elektronický katalog je z bází dat ve správě knihovny využíván pro vyhledávání nejvíce (viz grafy 10 a 11). Boom ve využívání vykazuje WebArchiv.

Nejvyšší frekvenci fyzické návštěvnosti si udržuje stále Hala služeb, i když zde ubyli uživatelé, kteří svoji návštěvu nahradili komunikací přes síť. Zastavil se odliv návštěvníků v Referenčním centru, kde ubýlo zejména uživatelů volného přístupu na internet a dalších služeb bez vyšší přidané hodnoty knihovnické práce. Všeobecná studovna se sousední Studovnou společenských a přírodních věd, tzv. studijní zóna, se těšily trvale zvýšenému zájmu uživatelů (viz grafy 8 a 9). Přes 140 tisíc uživatelů využilo knihovnu jako místo přístupu na internet, z toho více než dvě třetiny přístupů byly realizovány prostřednictvím WiFi v hlavních čtenářských prostorách – většina připojení byla uskutečněna právě ve studijní zóně. Téměř 47 tisíc zájemců zhlédlo historické prostory, případně strávilo čas na koncertu v Zrcadlové kapli. Téměř 80 tisíc lidí navštívilo výstavu v Galerii Klementinum – přibližně 33 tisíc návštěv zaznamenala výstava návrhů na novou budovu knihovny nazvaná *Oko nad Prahou*. Výstavu *Codex gigas – Dáblova bible (Tajemství největší knihy světa)* navštívilo do konce roku 43 tisíc návštěvníků.

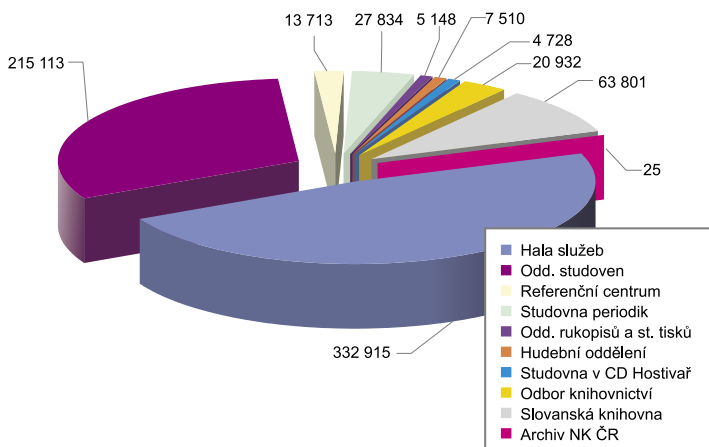
1. Výpůjčky

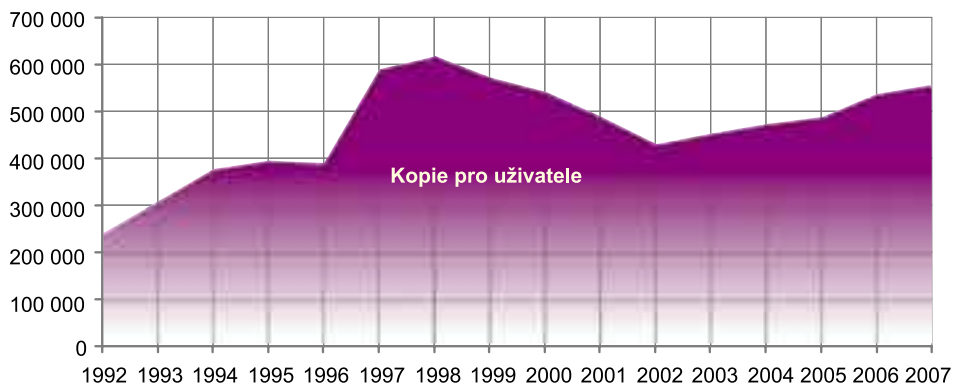
2. Objednávky

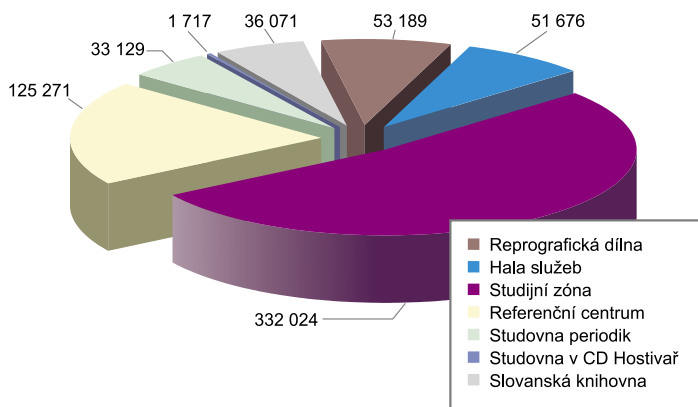
3. Protokolované výpůjčky

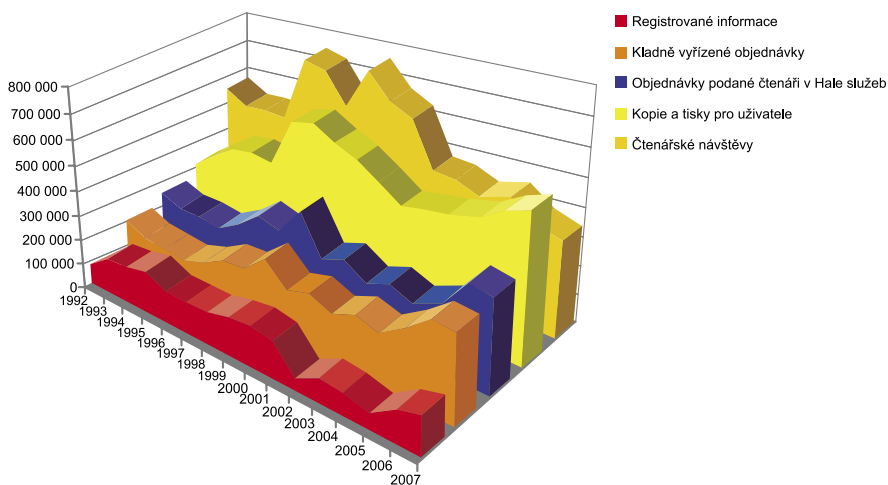
4. Kopie

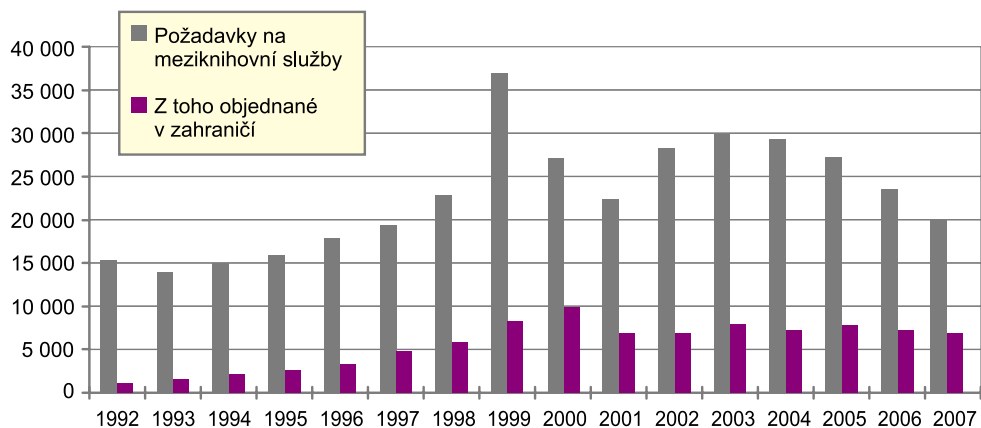
5. Kopie a tisky pro uživatele v půjčovnách a studovnách

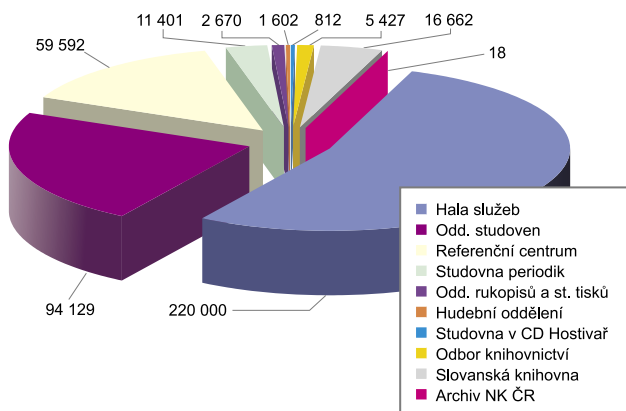
6. Základní služby 1992–2007

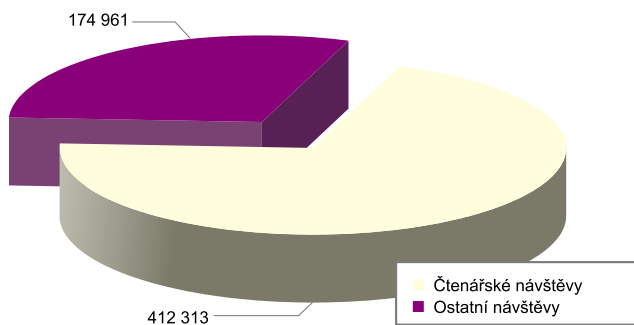
7. Meziknihovní služby

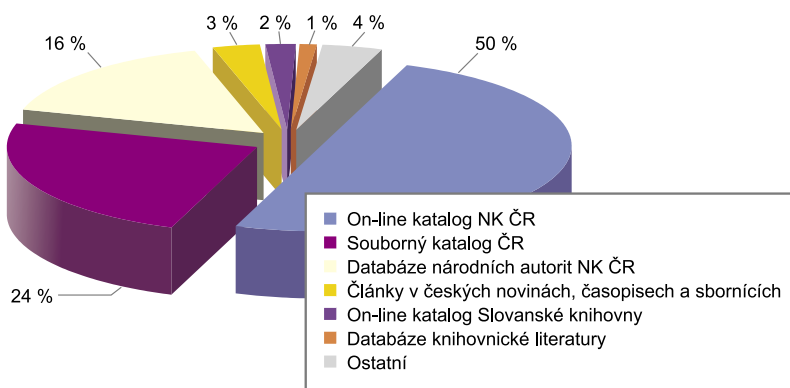
8. Návštěvnost půjčoven a studoven

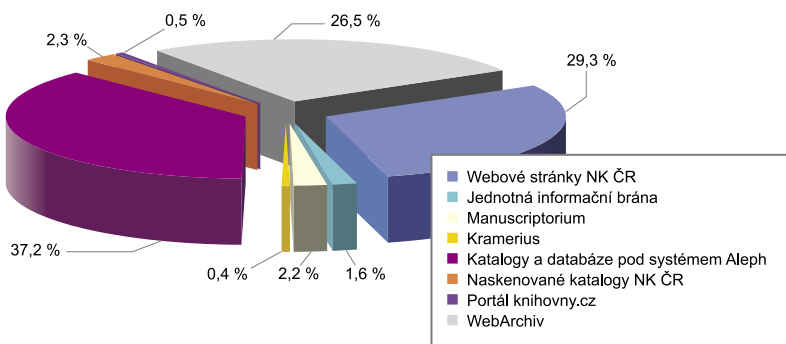
9. Návštěvnost knihovny

10. Využívání katalogů aází NK ČR

11. Procentuální podíl jednotlivých domén a portálů při využívání on-line

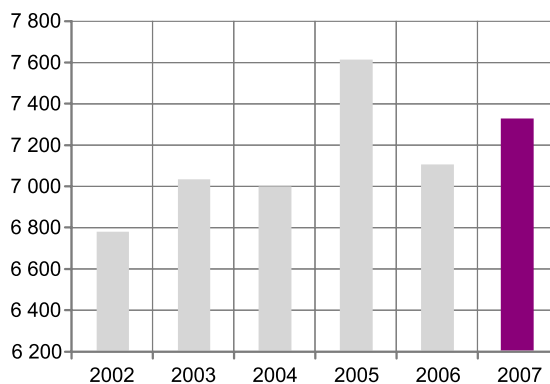

Služby

Počet registrovaných uživatelů k 31. 12. 2007	1 721
Počet čtenářských návštěv	16 662
Počet evidovaných výpůjček	63 801

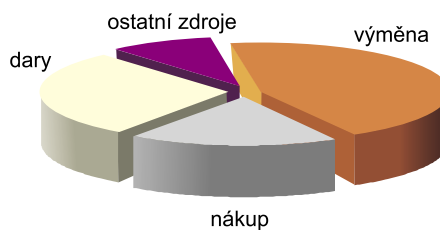
Přírůstek knihovních fondů

rok	k. j.
2002	6 795
2003	7 114
2004	7 000
2005	7 636
2006	7 103
2007	7 372

Podíl nákupu, výměny, darů a ostatních zdrojů v roce 2007

	k. j.	%
celkem	7 372	100,0
nákup	1 792	24,3
výměna	2 691	36,5
dary	2 368	32,1
ostatní zdroje	521	7,1

Struktura přírůstku v letech 2004–2007 (v %)

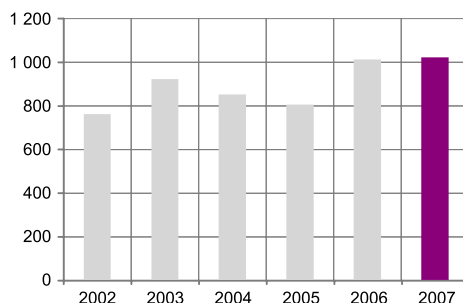
	2004	2005	2006	2007
nákup	22,5	19,6	22,5	24,3
výměna	45,9	47,6	41,5	36,5
dary	18,6	20,6	28,5	32,1
ostatní zdroje	13,0	12,2	7,6	7,1

Služby

Počet čtenářských návštěv	5 427
Počet evidovaných výpůjček	20 932

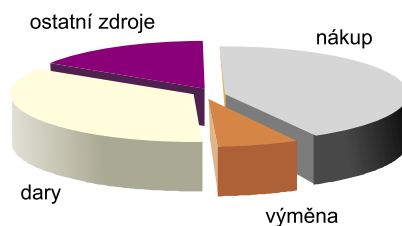
Přírůstek knihovních fondů

rok	k. j.
2002	788
2003	865
2004	824
2005	802
2006	1 041
2007	1 078

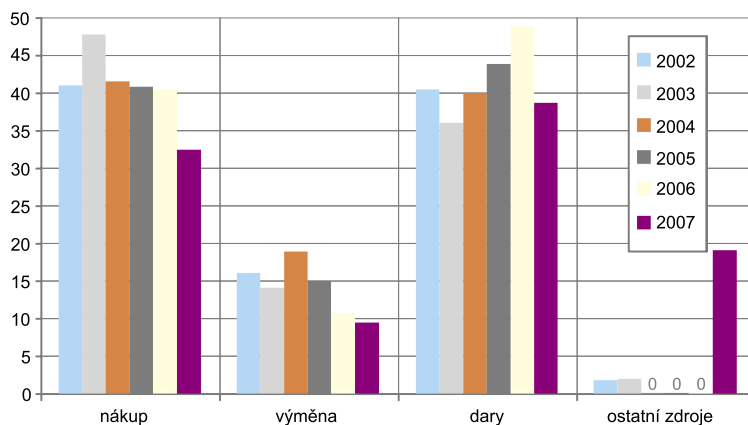
Podíl nákupu, výměny, darů a ostatních zdrojů v roce 2007

	k. j.	%
celkem	1 078	100,0
nákup	357	33,2
výměna	102	9,4
dary	411	38,2
ostatní zdroje	208	19,2

Srovnání let 2002–2007 (v %)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
nákup	41,9	48	42	41	40,3	33,2
výměna	16,1	14	18	15	10,8	9,4
dary	40,2	36	40	44	48,9	38,2
ostatní zdroje	1,8	2	0	0	0	19,2

■ Činnosti v oblasti správy a ochrany fondů

Správa knihovních fondů

Signování přírůstků UKF	43 398
Signování přírůstků NKF	37 547
Zpracování dokumentů 19. stol.	18 240
Externí vazba	16 136
Pátrání po neznámých dokumentech	1 520
Zpracování dokumentů (režifo) pro reformátování záznamu	2 948
Zpracování dokumentů (režifo) pro reformátování jednotky	27 540
Zpracování poškozených dokumentů	1 050
Odpisy knihovních fondů (svazky)	0
Expedice celkem	326 617
Expedice UKF Klementinum	193 550
Expedice UKF CDH	47 876
Expedice SF	76 389
Expedice NKF	8 468
Expedice mikrofilmy	4 074

Rok 2007 znamenal další nárůst expedice ze skladišť NK ČR. Nárůst se týká zejména bohemikální literatury bez ohledu na datum vydání nebo jazyk dokumentu. K nejvyššímu nárůstu došlo u sign. 54 F o 132 % (!) oproti roku 2004. Zvýšení lze pozorovat i u zahraniční monografické literatury (zájem o starší zahraniční periodika spíše kolísá). Výrazné zvýšení ukazují také mikrofilmy. Ty nejen chrání původní, dnes již ohrožené dokumenty, ale významně přispívají k úspoře místa ve stísněných prostorách Odboru služeb, určených pro čtenářské rezervace dokumentů. Bez mikrofilmů by bylo nutné rezervovat měsíčně o 340 svazků velkých formátů více. V následujících tabulkách jsou žlutě zvýrazněny signatury, u nichž došlo ke zvýšení expedice oproti předchozímu roku.

Nárůst expedice není jediným trendem, který je možné ze statistických výstupů vysledovat. Celkově roste pracnost i dalších činností v oblasti správy fondů. Je to dáno požadavky na automatizaci knihovnických procesů, retrokonverzí starších fondů, nároky digitalizace apod. Racionálním řešením pro pokrytí nárůstu pracnosti v této oblasti by bylo uplatnění automatizace spolu s hromadnou digitalizací dokumentů, využití technologie pro automatické skladování, příp. zavedení povinného výtisku v elektronické podobě. Pokrok v automatizaci knihovnických procesů však není možné řešit bez dostatečně dimenzovaných lidských zdrojů. Racionálnější řešení je jistě investice lidských zdrojů do procesu automatizace než prosté navýšení počtu pracovníků zajišťujících expedici, revizi apod. neustále se rozrůstajících knihovních sbírek.

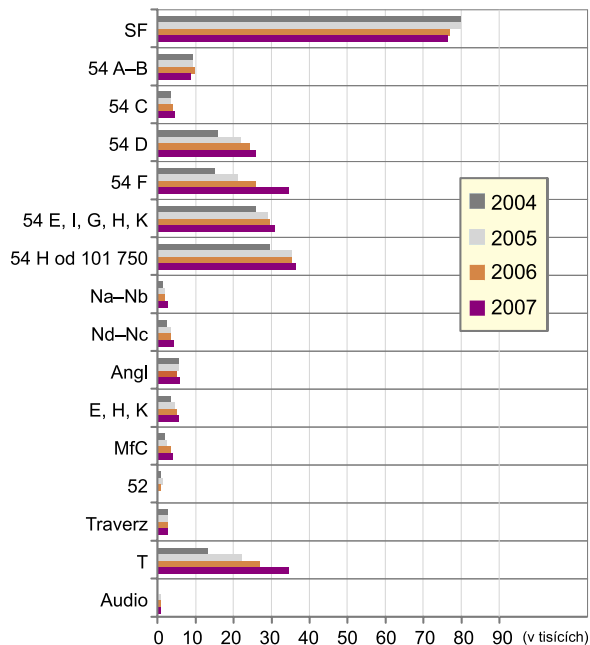
Nárůst objemu expedice v letech 2004–2007

Klementinum

	2004	2005	2006	2007
SF	79 663	79 738	76 681	76 389
54 A–B	8 689	9 130	9 248	7 949
54 C	3 371	3 351	3 482	3 868
54 D	15 653	21 206	23 875	24 530
54 F	14 718	21 076	25 766	34 204
54 E, I, G, H, K	25 512	28 788	29 054	30 472
54 H od 101 750	29 495	35 105	34 894	35 334
Na–Nb	1 091	1 323	1 714	2 618
Nd–Nc	2 125	3 081	3 315	4 285
Angl	5 004	5 023	4 958	5 372
E, H, K	3 185	4 200	4 668	5 307
MfC	1 644	2 016	3 347	4 074
52*	616	796	586	0
Traverz	2 493	2 744	2 553	2 546
T	13 276	21 768	26 767	34 290
Audio	0	349	502	37

* Signatura 52 byla koncem roku 2006 přestěhována do Centrálního depozitáře v Hostivaři (CDH) a expedice je zahrnuta v údajích za Národní konzervační fond (NKF).

Expedice knihovních fondů v Klementinu

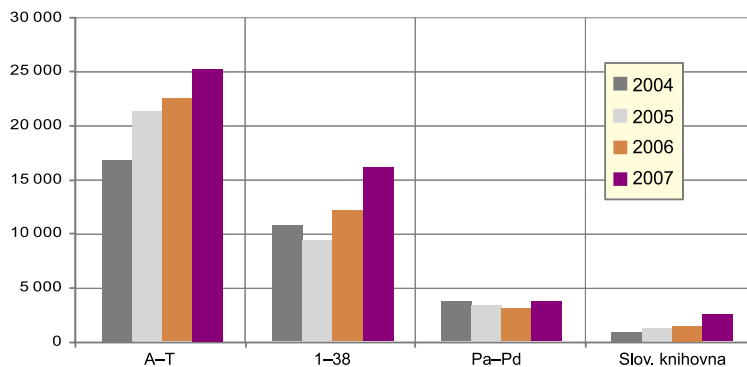

Nárůst expedice v Centrálním depozitáři v Hostivaři

CDH

	2004	2005	2006	2007
A–T	16 769	21 221	22 409	25 249
1–38	10 647	9 305	12 109	16 245
Pa–Pd	3 668	3 349	2 922	3 868
Slov. knihovna	888	1 218	1 434	2 040

Expedice knihovních fondů v CDH

Ochrana knihovních fondů

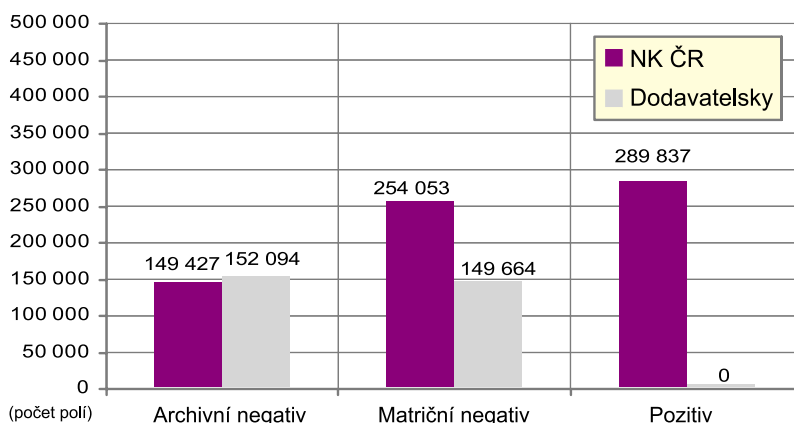
V oblasti ochrany knihovních fondů pracoviště Odboru správy a ochrany fondů (OSOF) zabezpečovala ochranné reformátování, vazbu a převazbu knihovních dokumentů, výrobu ochranných obalů, prevenci před mikrobiologickým napadením fondů, kontrolu mikroklimatických podmínek skladovacích prostor, mechanickou očistu a sušení ve víceúčelové vakuové komoře.

Reformátování ohrožených bohemikálních fondů

Mikrofilmování	Archivní negativ		Matriční negativ		Pozitiv	
	pole mikrofilmu	strany	pole mikrofilmu	strany	pole mikrofilmu	strany
CDH NK	149 427	298 854	254 053	508 106	289 837	597 674
Dodavatelsky	152 094	304 188	149 664	299 328	–	–
Celkem	301 521	603 042	403 717	807 434	289 837	597 674

Nižší objem zhotovených mikrofilmů byl dán dlouhodobou nemocností dvou pracovnic a zejména vysokou náročností při kompletaci a snímkování kriticky poškozeného velkoformátového titulu *Národní listy*.

Ochranné mikrofilmování

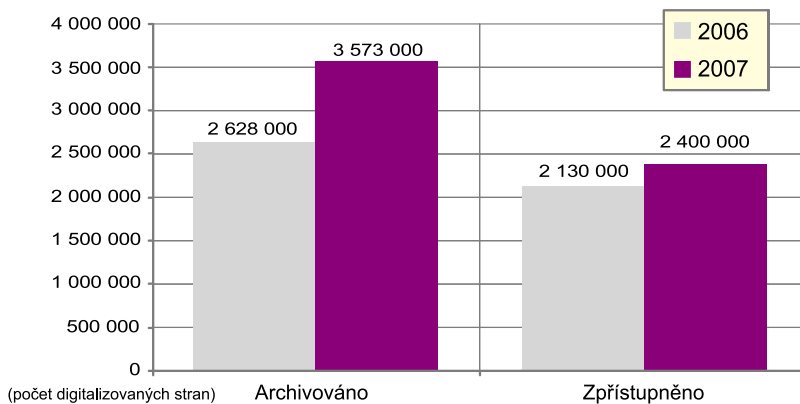

Digitalizace

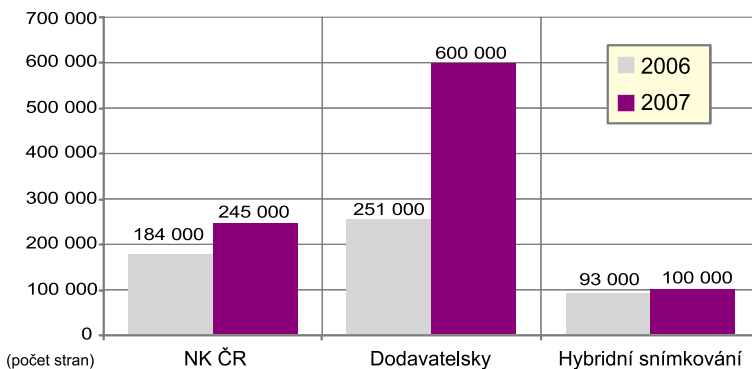
	stran
Skenování celkem	945 000
skenování mikrofilmu v NK	245 000
skenování dodavatelsky	600 000
hybridní snímkování	100 000
Tvorba metadat celkem	945 000
v NK	20 000
dodavatelsky	925 000
Archivováno	3 573 000
Zpřístupněno	2 400 000

Digitalizace se v roce 2007 zaměřovala na bohemikální dokumenty 19. století díky projektu, na jehož realizaci NK ČR získala prostředky z Finančních mechanismů Norska. Rozdíl v počtu archivovaných a zpřístupněných dokumentů byl způsoben obnovou úložiště digitálních dat a probíhajícími migracemi. S rostoucím objemem přejímaných digitálních dokumentů od dodavatelů a dalších digitalizačních pracovišť knihoven spolupracujících v rámci programu VISK 7 se postupně transformuje pracoviště NK ČR. Snižuje se objem vlastní výroby digitálních dokumentů a roste význam kontrolních operací, editace metadat, importy a exporty digitálních dokumentů apod.

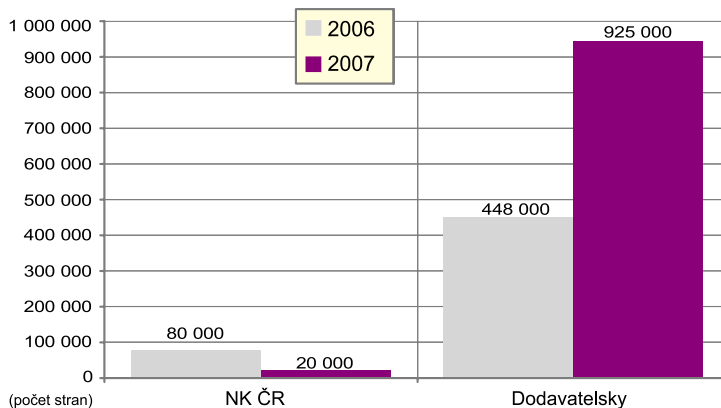
Digitální knihovna

Skenování

Tvorba metadat

Péče o knihovní fondy

mikrobiologické kontroly pro NK ČR	16
počet vyhodnocených stěrů pro NK ČR	240
mikrobiologické kontroly pro jiné instituce	4
počet vyhodnocených stěrů pro jiné instituce	28
mechanická očista (v metrech)	3 341
knihářské práce – vazba, převazba (svazky)	8 163
ostatní knihářské práce (kusy)	1 272
výroba ochranných obalů	8 457
průzkum – záznam (svazky) z počtu 24 265 svazků	747

Pracovníci Oddělení péče o novodobé fondy prováděli pravidelné klimatické a mikrobiologické kontroly, hodnotili stav v jednotlivých depozitářích a navrhovali úpravy klimatu. Avšak např. znatelné výkyvy teploty i vlhkosti, které se vyskytují v depozitáři Univerzálního knihovního fondu (UKF) ve 3. patře Klementina nelze odstranit bez značných nákladů. V Klementinu převažuje nízká relativní vlhkost, která by při vyšším znečištění knihovního fondu zamezila aktivnímu růstu plísní. Z hlediska normy ČSN ISO 11799 nejsou tyto klimatické podmínky dostatečně vhodné pro dlouhodobé uložení fondu.

V rámci výzkumného záměru *Indikace znečišťujících látek a plísňové kontaminace v ovzduší jako významný faktor pro zlepšení stavu knihovních fondů v Národní knihovně ČR* se měřila prašnost ve vybraných prostorách NK a v ochranných obalech. Naměřené hodnoty polutantů a prašnosti byly vyhodnoceny. Dále bylo provedeno měření světelných podmínek v Galerii Klementinum.

Knihovně s archivní povinností byly na požádání poskytovány konzultace z oblasti ochrany fondů. Formou služby byla realizována také mechanická očista, klimatické a mikrobiologické průzkumy a zásahy. Na základě stoupajícího zájmu byly pro tyto instituce zhotovovány ochranné obaly.

V roce 2007 byly ve víceúčelové vakuové komoře sušeny dokumenty pro knihovnu Velké lóže a Národní technické muzeum. Kromě běžných knihovních materiálů se jednalo také o ploché velkoformátové dokumenty do rozměru 90x175 cm.

Archiv Národní knihovny ČR (ANK) vznikl v roce 1990. V loňském roce mu byla po splnění podmínek daných zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě udělena Ministerstvem vnitra ČR akreditace. V síti veřejných archivů je zařazen jako archiv specializovaný. Jeho posláním je shromažďovat, zpracovávat, chránit a zpřístupňovat archivní fondy NK a jejich právních předchůdců, jakož i fondy a sbírky soukromých osob a právnických institucí, které byly knihovně předány nebo byly vytříděny z jejich vlastních fondů. Dále metodicky řídí a kontroluje spisovou službu NK.

Fondy a sbírky ANK jsou postupně zpracovávány a zpřístupňovány prostřednictvím inventářů a lístkových katalogů. V roce 2007 převzal ANK v mimoskartačním řízení 1050 evidenčních jednotek v celkovém rozsahu 0,60 bm. V řádném skartačním řízení nebyly do archivu předány žádné archiválie.

Zpracováno a inventarizováno bylo 0,88 bm archiválií. Počet evidenčních jednotek vzrostl o 1053. Počet inventárních jednotek o 136. Byly vytvořeny tři nové fondy (Kapucíni Žatec 1846–1888; Landsteiner Karl–Naaf Anton August–Rank Josef 1879–1904; Všeobecná dvorská komora Vídeň, Rakousko 1818–1835), zhotoveny čtyři inventáře (Ilumináti [1782]; Landsteiner Karl–Naaf Anton August–Rank Josef 1879–1904; Meissner Alfred, MUDr. [1782]–1885; Všeobecná dvorská komora Vídeň, Rakousko 1818–1835), dva lístkové katalogy (Kapucíni Žatec 1846–1888; Všeobecná dvorská komora Vídeň, Rakousko 1818–1835) a čtyři prozatímní inventární seznamy (Kapucíni – provincialát Praha 1831–1922; Kapucíni Žatec 1846–1888; Ministerstvo průmyslu a práce Brusel, Belgie 1920–1922; Ředitelství státních lesů Kácov 1942–1944).

Fyzický stav archivních souborů – poškozeno je zhruba 75 % archiválií. Jedná se především o poškození prachem (cca 34 %), trhliny a přelomení (cca 30 %) a křehkost a lámavost (cca 15 %).

ANK využívá Restaurátorské oddělení svého zřizovatele. V loňském roce bylo předáno několik archiválií k restaurování, prozatím ale ještě nebyly do archivu vráceny. Několik archiválií bylo na mikrobiologickém rozboru v Oddělení péče o novodobé fondy.

ANK se podílel na výstavě *Milníky na cestě k nové budově Národní knihovny – Pohled do minulosti a současnost* a spolupracoval na výstavě *Karel Fischer (1757–1844) – Příběh klementinského knihovníka a hebrejského cenzora* (zde se jednalo o poskytnutí exponátů k vyfotografování pro výstavu a publikaci, která zároveň o Fischerovi vyšla).

Pracovnice archivu v loňském roce publikovaly článek o historii návrhů na novostavbu knihovny v publikaci *Oko nad Prahou* a časopisu *Knihovna* a článek k 230. výročí zveřejnění knihovny v časopisu *Čtenář*.

V oblasti spisové služby byla archivem provedena kontrola spisové služby v NK a byly poskytnuty dvě konzultace týkající se spisových a skartačních řádů (Městská knihovna v Praze, Městská knihovna Semily).

Celkové množství uložených archiválií	
Počet fondů	50
Počet sbírek	11
Běžné metry celkem	366,67 bm

Stupeň zpracovanosti archivních souborů	
Zpracováno	63,93 %
Inventarizováno	55,73 %

■ Referát vnitřního auditu NK

Interní audit Národní knihovny ČR se v roce 2007 věnoval těmto oblastem:

1. Pokračování plnění plánu Protikorupčního programu
2. Plnění střednědobého plánu Interního auditu pro léta 2006–2009
3. Konzultační a poradenské činnosti v rámci prevence rizik.

V rámci usnesení vlády ČR č. 1199 ze dne 25. 10. 2006 byl v období únor–duben proveden Vnitřní protikorupční audit, který byl zaměřen na rizika možného výskytu korupčního jednání v NK. Výsledkem tohoto auditu byl návrh doporučení k nastavení účinných kontrolních mechanismů pro eliminaci těchto rizik. Národní knihovna tak pokračuje v tvorbě, průběžném sledování a prověřování systému finanční kontroly v NK.

V oblasti provádění interních auditů byly realizovány jak finanční, tak i výkonové a procesní audity, jejichž cílem bylo nejenom zjištění nedostatků a slabých míst v auditovaných oblastech, ale především následná prevence v rámci plnění doporučených nápravných opatření. Lze pak konstatovat, že všechna doporučení byla generálním ředitelem NK přijata.

V rámci konzultační a poradenské činnosti prevence rizik došlo v průběhu roku k doplnění mapy rizik o místa, v kterých bylo nutné posílit řídicí kontrolu vedoucích pracovníků účinnými normami i systémovou změnou některých procesů.

Podařilo se také operativně reagovat na legislativní změny v oblasti veřejných zakázek. Na jejich základě pak došlo k aktualizaci interní směrnice, která tyto veřejné zakázky v NK upravuje.

Závěrem může interní auditor potvrdit, že v období roku 2007 nebyly prostřednictvím funkční kontroly vedoucích pracovníků a provedených interních auditů zaznamenány žádné případy ne hospodárného či neefektivního nakládání s přidělenými finančními prostředky.

Révové nádvoří. Foto: Martin Zhouf

Kalendárium významných akcí

5. 1. **Tříkrálový večer**
Třetí novoroční setkání přátel NK ČR spojené s představením barokního divadla Ensemble Damian.
5. 1. **Cenu Ministerstva kultury ČR za přínos k rozvoji české kultury**
obdržel Mgr. Adolf Knoll, statutární zástupce generálního ředitele NK ČR, ředitel pro vědu, výzkum a zahraniční vztahy.
31. 1. **NK ČR předala Městské knihovně v Praze poslední vysušený svazek**
z celkového počtu 15 000 poškozených povodní v roce 2002.
1. 2. **Luhanská oblast: historie a současnost východoukrajinského regionu – patnáctý Seminář východoevropských dějin**
Uspořádala Slovanská knihovna ve spolupráci s Českou asociací ukrajinistů a Centrem pro lidská práva a demokracii společnosti Člověk v tísni při ČT, o. p. s.
2. 3. **Výroční tisková konference Národní knihovny ČR, při níž byly oficiálně vyhlášeny výsledky mezinárodní architektonické soutěže na novou budovu Národní knihovny ČR.**

*Wolfgang Tochtermann, ředitel
soutěžní komise Mezinárodní unie architektů.
Foto: Eva Hodíková*

27. 3. **PhDr. Bohdana Stoklasová se stala Pražskou knihovnicí roku 2007**
Ocenění jí udělila pražská organizace SKIP.
16. 4. **Premiér České republiky Mirek Topolánek se v Klementinu setkal s arch. Janem Kaplickým,**
vítězem mezinárodní architektonické soutěže na novou budovu Národní knihovny ČR.
17. 4. **Kolokvium Současná litevská kultura v českém prostředí**
Uspořádala Slovanská knihovna ve spolupráci s Ústavem slavistických a východoevropských studií FF UK a Velvyslanectvím Litevské republiky v ČR.
23. 4. **Dny otevřených dveří v Klementinu**
pro studenty středních škol. Zpřístupnění historických prostor prostřednictvím komentovaných prohlídek.
25. 4. **Ve znamení knihy – literární čtení věnované překladatelce a nositelce Ceny Premia Bohemica za rok 2006 Margaritě Kyurkchievě**
Uspořádala Slovanská knihovna ve spolupráci s Bulharským kulturním institutem v Praze a Obcí spisovatelů.
30. 4. **Dny otevřených dveří v Klementinu**
pro studenty středních škol. Zpřístupnění historických prostor prostřednictvím komentovaných prohlídek.
3. 5. **Setkání s makedonským básníkem Ristem Lazarovem a prezentace výboru jeho veršů o Praze a Česku Čechovábení**
Uspořádala Slovanská knihovna ve spolupráci se Společností přátel jižních Slovanů.

- 3.–6. 5. 13. mezinárodní knižní veletrh Svět knihy Praha**
Prezentace aktivit NK ČR.
- 6. 5. Zázemím Národní knihovny ČR**
Den otevřených dveří pro zájemce o zákulisí knihovnických prostor a aktivit.
- 15. 5. Přednáška arch. Jana Kaplického**
o nové budově NK ČR v Senátu Parlamentu ČR.
- 23. 5. Cena Inforum 2007**
byla udělena oborové bráně Knihovnictví a informační věda (KIV) v rámci mezinárodní konference Inforum 2007 na slavnostním večeru v Zrcadlové kapli.
- 1. 6. Kde končí svět**
Slavnostní setkání krajských vítězů soutěží dětských knihoven s pasováním rytířů Řádu krásného slova a vyhodnocení soutěže o nejlepší knihovnu pro děti Kamarádka knihovna. Partneri: Ministerstvo kultury ČR, SKIP, firma 3M Česko, s. r. o.
- 6.–7. 6. Mezinárodní odborné kolokvium Zofka Kveder (1878–1926): Recepce její tvorby ve 21. století**
Uspořádala Slovanská knihovna ve spolupráci s Ústavem slavistických a východoevropských studií FF UK a Velvyslanectvím Slovinské republiky v ČR.
- 16. 6. Pražská muzejní noc**
V rámci 4. ročníku prezentace kulturního dědictví se veřejnosti otevřely historické prostory Klementina.
- 19. 6. Rukopisy a periodika z NK ČR se staly součástí „Paměti světa“ při UNESCO**
Jde o rukopisy české reformace a sbírku ruských, ukrajinských a běloruských emigrantských periodik.
- 25. 6. Prezentace antologie *Koráb korálový: tisíc let charvátské poezie v díle stovky básníků***
(sest. Dušan Karpatský, Fori Prague, 2007)
Uspořádala Slovanská knihovna ve spolupráci s Velvyslanectvím Chorvatské republiky v ČR.
- 26. 6. Kaplického projekt nové budovy NK ČR**
získal prestižní cenu AJ/Bovis britských architektů na letní výstavě Královské akademie umění.
- 26. 6. Ministr kultury Václav Jehlička se v Klementinu setkal s arch. Janem Kaplickým.**
- 11.–13. 9. Knihovny současnosti '07 – Seč**
Společná akce Ministerstva kultury ČR, SDRUK a SKIP. NK ČR se na akci významně podílí organizátorsky a lektorsky.
- 12.–14. 9. Mezinárodní vědecká konference Dmytro Antonovyč a ukrajinské umění: organizátor vědy, vzdělanosti a muzejnictví v emigraci (konference pořádaná u příležitosti 130. výročí Antonovyčova narození)**
Uspořádala Slovanská knihovna ve spolupráci s Velvyslanectvím Ukrajiny v ČR, občanským sdružením RUTA, Českou asociací ukrajinců a Sdružením Ukrajinek v České republice.
- 14. 9. Ředitelé národních knihoven ČR a Číny, Mgr. Vlastimil Ježek a dr. Zhan Furui,**
podepsali v Pekingu memorandum o rozšíření spolupráce. Na jeho základě se výrazně obohatí knihovní fondy čínsky, respektive česky psanou literaturou.
- 24. 9. Masaryk a my**
Přednášku Zdeňka Mahlera uspořádala Společnost NK ČR ve spolupráci s Národní knihovnou ČR.

- 1. 10. Tisková konference k zahájení Týdne knihoven**
a k výsledkům průzkumu Čtení a čtenáři v ČR v roce 2007.
- 4. 10. Knihovna roku**
Udělení státní ceny Ministerstva kultury ČR
Knihovna roku 2007.
Partneři: Ministerstvo kultury ČR, SKIP.
- Z. Houšková (NK), starosta obce Bory J. Březka a knihovníci vítězné Obecní knihovny Bory P. Kříž a B. Křížová.
Foto: Eva Hodíková*
-
- 8. 10. Nadace Jistota Komeční banky a. s. předala Národní knihovně šek na 350 000 Kč**
v rámci projektu adopce rukopisů. Nadace adoptovala *Kroniku kostnického koncilu* Ulricha Richenthala.
- 10. 10. Prezentace knihy Danuše Kšicové *Od moderny k avantgardě: rusko-české paralely***
(Brno, 2007)
Uspořádala Slovanská knihovna ve spolupráci s Filozofickou fakultou Masarykovy univerzity v Brně.
- 11. 10. Pravo na imja: osobnosti biografiki (biografičeskogo metoda) v XX. veke**
Přednášku ředitele moskevské knihovny hnutí Memorial Borise I. Belenkina uspořádala Slovanská knihovna.
- 25. 10. Tisková konference k novostavbě NK ČR**
- 27. 10. Poprvé se sešel pracovní Tým Národní knihovna**
Za pomoci tří expertních skupin má posoudit důležité aspekty související s vítězným projektem nové budovy Národní knihovny ČR.
- 5. 12. Národní knihovna ČR podepsala kupní smlouvu na mimořádnou sbírku rukopisů knihovny kláštera premonstrátů v Teplé**
Na tento nákup získala NK ČR finanční dotaci ze státního rozpočtu ve výši 36 947 000 Kč.
- 5.–6. 12. Konference Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě 2007**
Partneři: SKIP, Národní archiv.
- 6. 12. Křest publikace *Codex gigas – Ďáblova bible (Tajemství největší knihy světa)***
vydané u příležitosti stejnojmenné výstavy proběhl v kavárně Knihkupectví Academia.
-
- Autoři a další spolupůrci knihy s kmotrou Yvettou Blanarovičovou.
Foto: Eva Hodíková*

Školení pro knihovníky z České republiky

Kurzy počítačové a informační gramotnosti
 Rekvalifikační knihovnický kurz
 Cyklus Digitalizace v knihovnách aneb Co musí vědět knihovník o digitalizaci
 Informační zdroje pro knihovny aneb Jak využít volné informační zdroje ve službách knihovny
 Kurz projektových manažerů
 Věcné zpracování
 Terminologický seminář
 MARC 21 (e-learningové kurzy)
 Cyklický inovační kurz pro pracovníky veřejných knihoven z oddělení pro děti
 Lektorské dovednosti (spolupořadatel SKIP)
 Práce s klientem (spolupořadatel SKIP)
 Dramatická výchova v práci s dětským čtenářem (spolupořadatel SKIP)
 Kurzy počítačové gramotnosti pro seniory

Semináře

- 12. 2.** Autorské právo (hlavní pořadatel SKIP)
- 4.–5. 4.** Regionální funkce – seminář pro knihovny pověřené regionální funkcí (Pardubice, partner: Krajská knihovna Pardubice)
- 24.–26. 4.** Knihovny a strukturální fondy EU II (Vsetín, partner: Masarykova veřejná knihovna Vsetín)
- 9.–11. 10.** Práce s romskými dětmi v knihovnách (Ostrava – hlavní pořadatel SKIP, partner: Knihovna města Ostravy)
- 4. 12.** Komiks jak ho (ještě) neznáte

Host v Klementinu

Moderátor František Novotný představuje veřejnosti každý měsíc zajímavou osobnost českého kulturního života.

V roce 2007 to byli:

Karel Tejkal, rozhlasový publicista; Václav Větvíčka, ředitel Botanické zahrady UK; Ondřej Neff, spisovatel a publicista; Vratislav Ebr, významný český knihkupec; Ivo Šmoldas, oblíbený literární glosátor; Stanislava Duřková, rozhlasová moderátorka a publicistka; Saša Vebrová, rozhlasová publicistka a producentka; Jaroslav Suchánek, televizní reportér a publicista; Jiří Tichota, významný český muzikolog, umělecký vedoucí skupiny Spirituál kvintet, hudební publicista; Jiří Drejnar, předseda Etického fóra České republiky

František Novotný a Václav Větvíčka.

Foto: Eva Hodíková

Výstavy

9. 11. 2006–15. 1. 2007

Slovo a tvar

Projekt galerie Maslarski představil bibliofilská vydání Iva Maslarského, inspirovaná poezií básníka Borise Christova. Výstava byla pořádána ve spolupráci se Slovanskou knihovnou a Bulharským kulturním institutem za podpory Velvyslanectví Bulharské republiky.

30. 11. 2006–7. 1. 2007

Robert Walser

Výstavu k 50. výročí úmrtí spisovatele R. Walsera pořádala NK ČR ve spolupráci s Velvyslanectvím Švýcarska, Archivem R. Walsera v Curychu, Ministerstvem kultury ČR a Magistrátem hl. města Prahy.

Záštitu nad výstavou převzal velvyslanec Švýcarské konfederace Jean-François Kammer.

1. 1.–28. 2. **Oton Berkopec (1906–1988): Slovinec mezi Čechy**

Výstava pořádána u příležitosti 100. výročí narození významného slovinského překladatele, literárního historika, bibliografa, pracovníka Slovanské knihovny.

Autorka: Milada K. Nedvědová.

Uspořádala Slovanská knihovna.

25. 1.–11. 3. **Tloušťici**

Prodejní výstava obrazů malířky Dagmar Hejtmánkové.

2. 2.–15. 3. **Snášeni – nesnášenliví**

Výstava antirasistických plakátů. Doprovodná akce k 9. ročníku Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů o lidských právech JEDEN SVĚT pořádaná společností Člověk v tísni při ČT a Národní knihovnou ve spolupráci s Goethe-Institutem Praha a Česko-německým fondem budoucnosti.

19. 3.–30. 4. **Naga dusza – polští literáti a výtvarníci přelomu století (1890–1918)**

Výstava přibližující existenci výjimečného polského uměleckého proudu přelomu 19. a 20. století nazývaného *Młoda Polska*.

Autorky: Tereza Svobodová a Hana Opleštilová.

Uspořádala Slovanská knihovna.

29. 3.–31. 5. **Oko nad Prahou**

Výstava soutěžních návrhů na novou budovu Národní knihovny ČR. Seznámení s průběhem a s výsledky otevřené mezinárodní architektonické soutěže, vyhlášené NK ČR v roce 2006, do níž bylo zaregistrováno 355 účastníků. Výstavu, pořádanou pod záštitou ministra kultury ČR Václava Jehličky, primátora hl. m. Prahy Pavla Béma a starosty Prahy 7 Marka Ječménka, zhlédlo celkem 33 093 návštěvníků.

Jan Kaplický a jeho tým.
Foto: Eva Hodíková

- od 2. 4. Milníky na cestě k nové budově Národní knihovny – pohled do minulosti a současnost**
Doprovodná akce k výstavě Oko nad Prahou v Galerii Klementinum, jejímž smyslem je přiblížit opakující se snahy o zajištění nového objektu pro Národní knihovnu ČR, které lze vysledovat již od druhé poloviny 19. století. Výstava je průběžně aktualizována.
- 19. 4.–16. 10. Karel Fischer (1757–1844). Příběh klementinského knihovníka a hebrejského cenzora.**
Výstava, pořádaná ve spolupráci s Židovským muzeem v Praze, reflektovala hned tři pro knihovnu významná historická výročí: 200. výročí úmrtí jejího prvního bibliotekáře Karla Rafaela Ungara, 230. výročí zveřejnění knihovny a 250. výročí narození Karla Fischera.
- 10. 5.–31. 7. Jan Gebauer: jazykovědný a literárněvědný odkaz (u příležitosti 100. výročí Gebauerova úmrtí)**
Výstava věnovaná 100. výročí úmrtí jednoho ze zakladatelů moderní české odborné slavistiky.
Autor: Jiří Vacek.
Uspořádala Slovanská knihovna.
- 15. 6.–26. 8. Setkávání**
Výstava obrazů Rudolfa Riedlbaucha a plastik Milana Váchy. Průřez tvorbou.
- 17. 7.–26. 8. Historie peněz v Číně**
Výstava pořádaná ve spolupráci s Velvyslanectvím Čínské lidové republiky představila vývoj platidel na území Číny od jejich vzniku do současnosti.
- 6. 8.–27. 9. Dmytro Antonovyč a ukrajinské umění: organizátor vědy, vzdělanosti a muzejnictví v emigraci (u příležitosti 130. výročí Antonovyčova narození)**
Doprovodná akce stejnojmenné mezinárodní vědecké konference.
Autoři: Oksana Pelenska, Anastazia Lukáčová.
Uspořádala Slovanská knihovna ve spolupráci s Českou asociací ukrajinistů, Národním archivem a Státním oblastním archivem Nymburk se sídlem v Lysé nad Labem.

20. 9. 2007–9. 3. 2008

Codex gigas – Ďáblova bible (Tajemství největší knihy světa)

NK ČR ve spolupráci s Královskou knihovnou ve Stockholmu představila unikátní literární dílo *Codex gigas*, největší známý rukopis na světě. Výstava probíhala pod záštitou velvyslankyně Švédska v ČR Catherine von Heidenstam, velvyslankyně ČR ve Švédsku Marie Chatardové, ministra zahraničních věcí Švédska Carla Bildta, předsedy vlády ČR Mirka Topolánka, ministra kultury ČR Václava Jehličky, ministra zahraničních věcí ČR Karla Schwarzenberga a primátora hl. m. Prahy Pavla Béma. Výstavu zhlédlo téměř 62 tisíc návštěvníků.

*Švédská princezna Christina paní Magnuson, generální ředitel NK ČR Vlastimil Ježek, předseda vlády ČR Mirek Topolánek na vernisáži výstavy.
Foto: Eva Hodíková*

- 2. 10.–6. 12. Svrchovaný pán Novgorod Veliký**
Výstava pořádaná u příležitosti českého vydání knihy Valentina L. Janina *Středověký Novgorod v nápisech na březové kůře* (Červený Kostelec, 2007).
Autoři: Jitka Komendová, Michal Řoutil.
Uspořádala Slovanská knihovna ve spolupráci s Ústavem slavistických a východoevropských studií FF UK a Katedrou slavistiky FF UP v Olomouci.
- 19. 10.–23. 11. 25 let Revue prostor**
Výstava pořádaná ve spolupráci s nakladatelstvím Prostor k 25. výročí jeho vzniku.
- od 20. 11. Pražské soutěže /ne/postavené**
Projekt studentů Fakulty architektury Technické univerzity v Liberci.
- 11. 12. 2007–31. 1. 2008**
Slované a islám
Autoři: Michal Téra, Michal Řoutil.
Uspořádala Slovanská knihovna.
- 15. 12. 2007–29. 2. 2008**
Česko-peruánské vztahy
Výstava, pořádaná ve spolupráci s Velvyslanectvím Peruánské republiky, mapuje vzájemné mezinárodní kontakty od roku 1922 až do současnosti.

Výstavy mimo Klementinum

Půvaby a tajemství klementinských rukopisů 13.–14. století:

- 18. 4.–8. 7. Nové Hrady**
5.–14. 10. Český Krumlov
10. 12. 2006–10. 1. 2007 Plzeň

Oko nad Prahou (redukovaná verze – finalisté):

- 19. 10.–25. 11. České Budějovice**
30. 11.–10. 12. Tábor (Videofest)

Codex gigas – Dáblova bible (Tajemství největší knihy světa):

- 22.–24. 11. Olomouc**
Prezentace výstavy na knižním veletrhu Libri Olomouc.

Bosna i Hercegovina u českim izvorima (Bosna a Hercegovina v českých pramenech)

Výstavu uspořádala Slovanská knihovna ve spolupráci s Velvyslanectvím České republiky v Bosně a Hercegovině a sarajevskou institucí Bošnjački institut – Fondacija Adila Zulfikarpašića.

Autor: Adin Ljuca.

- 20. 4.–3. 5. Sarajevo**
16. 5.–1. 6. Banja Luka
13.–22. 6. Tuzla

Výstavy se zapůjčenými rukopisy z historických fondů NK ČR

- 25. 5. Vernisáž bavorské zemské výstavy: Bavorsko – Čechy**
ve Zwieselu, Německo.
- 7. 7. Vernisáž durynské zemské výstavy: Alžběta Durynská, evropská světice**
ve Wartburgu, Německo.

Publikační činnost NK v roce 2007

I. Odborné texty z oblasti knihovnictví, informační vědy a knižní kultury

a) sborníky, příručky, studie, bibliografie, propagační materiály

Adresář knihoven muzeí a galerií ČR / sestavila Květa Hartmanová. – 1. vyd. – Praha : Národní knihovna ČR, 2007. – 239 s. ; 21 cm

ISBN 978-80-7050-536-6 (brož.)

Vydáno pro Komisi knihovníků Asociace muzeí a galerií České republiky.

Česká národní bibliografie [elektronický zdroj] = **Czech national bibliography** / Národní knihovna ČR ; [software] Albertina icome Praha s. r. o. – Bibliografická databáze. – 1994- . – Praha : Národní knihovna ČR : Albertina icome, 1994- . – Elektronické optické disky (DVD-ROM) : barev. ; 12 cm

ISSN 1210-8995

Nejúplnější zdroj bibliografických informací na DVD-ROMu aktualizovaný 4x ročně, který obsahuje databáze: České knihy, Disertace a autoreferáty, Speciální dokumenty, Jmenné autority, Články v českých novinách, časopisech a sbornících, Periodika vydávaná na území ČR.

Děčínské rukopisy ze sbírky Františka Martina Pelcla (1734–1801), nyní ve fondech Národní knihovny České republiky

/ Alena Richterová. – Praha : Národní knihovna ČR, 2007. – 319 s. : il. ; 25 cm

ISBN 978-80-7050-531-1 (brož.)

Soupis obsahuje rukopisy ze soukromé sbírky významného českého vědce F. M. Pelcla, nyní uložené ve fondech NK ČR. Je uveden odbornou studií o dějinách sbírky, osudech písemné pozůstalosti F. M. Pelcla po jeho smrti a informacemi o mnohdy složitých cestách rukopisů, které dnes patří do fondů Národní knihovny. Popisy rukopisů, které z jeho pozůstalosti přešly do knihovny Thun-Hohensteinnů na zámku v Děčíně a byly pro NK získány nákupem ve třicátých letech minulého století, nebo byly získány dodatečně z jiných zdrojů, jsou doplněny výběrovou bibliografií, rejstříky a fotografickými ukázkami nejceněnějších svazků. Publikace je určena pro knihovny spravující historické knižní fondy, instituce zabývající se dějinami vědy a dějinami knihoven, dále pro výzkum české historiografie a počátků edičního zpracování pramenů k českým dějinám.

Dokumentová komunikace : studijní texty / Beáta Sedláčková a Eva Marvanová. – 1. vyd. – Praha : Národní knihovna ČR, 2007. – 151 s. : il. ; 21 cm. – (Studijní texty)

ISBN 978-80-7050-535-9 (brož.)

Odborná monografie, která systematizujícím způsobem předkládá stav poznání v oblasti dokumentologie. Objasňuje podstatu vzniku dokumentu jako informační konzervy pro uchování informace v čase a prostoru. Součástí je komplexní typologie tradičních dokumentů a jejich informační funkce. Značná pozornost je věnována novým typům dokumentů v digitálním prostředí. Publikace je určena odborným pracovníkům v knihovnách a informačních institucích, studentům knihovnického a informačního zaměření.

Doporučení pro přepis nelatinkových písem do latinky / Národní knihovna České republiky, Pracovní skupina pro jmenné zpracování dokumentů, Rada pro katalogizační politiku. – 2., dopl. vyd. – Praha : Národní knihovna ČR, 2006. – 47 s. ; 29 cm. – (Standardizace, ISSN 1211-7366 ; č. 27)

ISBN 80-7050-509-5 (brož.)

Sešit obsahuje doporučení pro přepis některých nelatinkových písem do latinky. Doporučení se týkají přepisu různých typů cyrilice, dále arabštiny/perštiny, arménštiny, čínštiny, gruzínštiny, hebrejštiny, japonštiny, korejštiny a řečtiny. Doporučení jsou určena pro potřeby katalogizátorů.

Dotazování v přirozeném jazyce : zkušenosti s aplikací prototypu systému M-CAST v českém prostředí / Marie Balíková, Petr Strossa, Dana Vřešťalová. – 1. vyd. – Praha : Národní knihovna ČR, 2007. – 78 s.

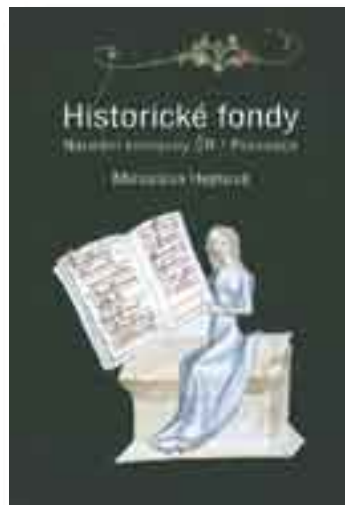
ISBN 978-80-7050-537-3 (brož.)

Publikace obsahuje tři příspěvky, které přiblíží problematiku kladení a zodpovídání dotazů v přirozeném jazyce v systému M-CAST z pohledu expertního i uživatelského. Možnost kladení dotazů v přirozeném jazyce představuje novou dimenzi ve využívání digitálních knihoven. Prototyp systému M-CAST je jedním ze systémů nabízejících tento netradiční způsob vyhledávání v databázích primárních (ale i sekundárních) informačních zdrojů. Získání správné odpovědi vede přes složitý systém analýzy dotazu a jeho porovnání s dostupnými digitálními zdroji. V řadě jazyků (francouzština, portugalština, angličtina) lze již dnes dosáhnout velmi dobrých výsledků. Čeština je vzhledem ke svému charakteru pro kladení dotazů v přirozeném jazyce velmi složitá a výzkumy v této oblasti jsou na začátku.

Historické fondy Národní knihovny ČR : průvodce / Miroslava Hejnová. – 1. vyd. – Praha : Národní knihovna ČR, 2007. – 80 s. : barev. il., faksim. ; 24 cm

ISBN 978-80-7050-483-3 (brož.)

Průvodce podává odborníkům i široké veřejnosti přehled o skladbě historického knižního fondu Oddělení rukopisů a starých tisků NK ČR a o zpřístupnění jeho jednotlivých částí prostřednictvím katalogů a speciálních soupisů.

Katalogizace ve formátu MARC 21 : pokračující zdroje : stručná instrukce a příklady / Ludmila Hercová, Jaroslava Svobodová. – 1. vyd. – Praha : Národní knihovna ČR, 2006. – 149 s. ; 29 cm
ISBN 80-7050-496-X (brož.)

Příručka je pomůckou při katalogizaci pokračujících zdrojů ve formátu MARC 21. Má usnadnit posouzení toho, které zdroje spadají do kategorie pokračujících zdrojů, a poskytnout vodítko, jak je správně katalogizovat. Příručka nenahrazuje, ale doplňuje katalogizační pravidla. Předpokládá dobrou znalost instrukce ISBD, pravidel AACR2R a bibliografického popisu včetně tvorby selekčních údajů.

Knihovní řád Národní knihovny České republiky : účinný od 3. října 2005. – Dotisk 1. vyd. – Praha : Národní knihovna ČR, 2005. – 39 s. ; 21 cm

ISBN 80-7050-475-7 (brož.)

Aktualizované vydání knihovního řádu.

Metodika tvorby a kontroly jmenných autorit ve formátu MARC 21 – korporace / Svojmila Světlíková. – 1. vyd. – Praha : Národní knihovna ČR, 2006. – 28 s. ; 29 cm. – (Standardizace, ISSN 1211-7366 ; č. 29)
ISBN 80-7050-508-7 (brož.)

Průvodce jednotlivými částmi jmenného autoritního záznamu pro korporace a akce s cílem co nejvíce sjednotit katalogizační praxi v této oblasti.

Metodika tvorby a kontroly jmenných autorit ve formátu MARC 21 – osobní jména / Jan Luffer. – 1. vyd. – Praha : Národní knihovna ČR, 2006. – 38 s. ; 29 cm. – (Standardizace, ISSN 1211-7366 ; č. 28) ISBN 80-7050-507-9 (brož.)

Metodická příručka, primárně určená pro praxi katalogizátorů zapojených do Kooperativní tvorby a využívání souboru národních autorit NK ČR.

Miscellanea oddělení rukopisů a starých tisků [Národní knihovny České republiky] = Miscellanea of the Manuscripts and Early Printed Books Department [of the National Library of the Czech Republic]. (19) 2005–2006. – 1. vyd. – Praha : Národní knihovna ČR, 2006. – 200 s. : il., faksim. ; 21 cm

ISBN 80-7050-515-X (brož.)

Odborné studie a materiály týkající se různých problematiky historických knihovnických fondů a historie knižní kultury. V tomto sborníku je obsaženo osm příspěvků, které se zabývají ručně psaným a tištěným materiálem uloženým v Národní knihovně ČR a jiných institucích.

Na rozhraní křesťanského a židovského světa : příběh hebrejského cenzora a klementinského knihovníka Karla Fischera

(1757–1844) / Iveta Cermanová, Jindřich Marek. – 1. vyd. – Praha : Národní knihovna ČR, 2007. – 190 s. : il., portréty, faksim. ; 25 cm ISBN 978-80-7050-520-5 (brož.)

Biografie dosud nepříliš známého úředníka a učenice Karla Fischera (1757–1844), jenž více než půl století pracoval v pražské c. k. Univerzitní knihovně a zastával post hebrejského cenzora pro celé Čechy. Představuje Fischerovy životní osudy, zvláštní pozornost věnuje jeho názorům na židovskou problematiku a také jeho dílu, jež se z většiny zachovalo pouze v rukopisné podobě. Systematický průzkum archivního materiálu, který autoři knihy podnikli v Národním archivu, Archivu Národní knihovny ČR a v Oddělení rukopisů a starých tisků téže instituce, přinesl objevení nečekaného množství významných a většinou dosud neznámých pramenů včetně osobní korespondence. Tyto materiály přinášejí nové poznatky k dějinám pražské univerzitní knihovny, hebrejské cenzury i českých Židů.

Národní knihovna České republiky : výroční zpráva 2006 / [odpovědná redaktorka Eva Štanská]. – Praha : Národní knihovna ČR, 2007. – 101 s. : barev. il. ; 25 cm

ISBN 978-80-7050-525-0 (brož.)

Výroční zpráva instituce informující o podstatných událostech, meznících a oblastech působení v roce 2006. Obsahuje též statistické přehledy a ukazatele.

National Library of the Czech Republic : annual report 2006 / [chief ed. Eva Štanská ; translated by Kateřina Millerová, Sean Mark Miller]. – Prague : National Library of the Czech Republic, 2007. – 67 s. : barev. il. ; 25 cm

ISBN 978-80-7050-526-7 (brož.)

Anglická verze výroční zprávy NK ČR za rok 2006.

Ohlasy Velké francouzské revoluce v hudbě : katalog pramenů ze schwarzenberské hudební sbírky v Českém Krumlově / Jiří Zálaha, Jitřenka Pešková ; redakce a komentáře Julius Hůlek = **Responses of the Great French Revolution in music : catalogue of sources from the Schwarzenberk music collection in Český Krumlov** / Jiří Zálaha, Jitřenka Pešková ; edited and commented by Julius Hůlek. – 1. vyd. – Praha : Národní knihovna ČR, 2006. – 128 s. ; noty ; 29 cm. – (Varia de musica ; 8)

ISBN 80-7050-497-8 (brož.)

Katalog hudebních pramenů z fondů Státního archivu Třeboň – pobočka Český Krumlov, Českého muzea hudby a Národní knihovny ČR je tematicky zaměřen na dobová díla reflektující Velkou francouzskou revoluci a napoleonské války. Doprovodné texty katalogu jsou jak v české, tak v anglické verzi.

Podpora informační gramotnosti ve veřejných knihovnách – cesta k budoucnosti / uspořádal Miroslav Ressler ve spolupráci se Zlatou Houškovou. – 1. vyd. – Praha : Národní knihovna ČR, 2006. – 112 s. : il. ; 21 cm

ISBN 80-7050-500-1 (brož.)

Publikace Knihovnického institutu Národní knihovny ČR, jejímž cílem je upozornit na řadu akcí, které veřejné knihovny v oblasti informační gramotnosti uskutečňují, a poukázat na promyšlený přístup k této problematice ve vysokoškolských knihovnách, předložit zájemcům o tuto problematiku důležitá data získaná z průzkumů týkajících se vzdělávání a informační gramotnosti a upozornit na zajímavé projekty probíhající v zahraničí. Tato odborná studie zveřejňuje rovněž informace konceptuálního a strategického charakteru v této oblasti. Součástí publikace je výběrová bibliografie.

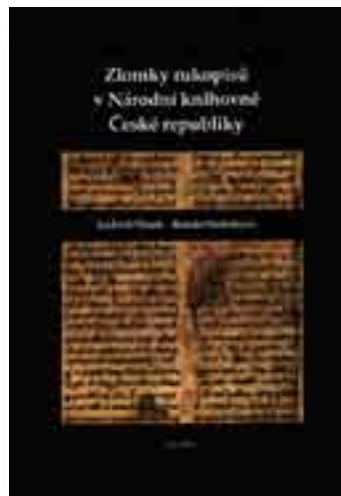
Soupis účastníků systému Mezinárodního standardního číslování knih – ISBN – v České republice s dodatkem Soupis účastníků systému Mezinárodního standardního číslování hudebnin – ISMN – v České republice : stav k 31. 12. 2006 / [Libuše Zděnková]. – 1. vyd. – Praha : Národní knihovna ČR, 2007. – 482 s.

ISBN 978-80-7050-519-9 (brož.)

Adresář českých nakladatelů a vydavatelů účastnících se systémů ISBN a ISMN. Základní část je uspořádána podle identifikátorů ISBN, resp. ISMN. Záznam dále obsahuje oficiální název a podnázev, adresu, telefon/fax/e-mail/www stránky a profesionální zaměření. Abecední rejstřík podle názvů nakladatelů/vydavatelů uvádí odkaz na identifikátor ISBN/ISMN. Určeno nakladatelům, vydavatelům, knihovnám, knihkupcům, knižním distributorům a dalším zájemcům o knižní trh. Poslední tištěné vydání, od roku 2008 v elektronické verzi.

Zlomky rukopisů v Národní knihovně České republiky / Jindřich Marek, Renáta Modráková. – 1. vyd. – Praha : Národní knihovna ČR, 2006. – 143 s., [25] s. obr. příl. : il. (převážně barev.), faksim. ; 25 cm ISBN 80-7050-499-4 (brož.)

Odborná studie vznikla na základě systematické práce při zpracování sbírky rukopisných zlomků, které představují zajímavý a zatím méně využívaný zdroj informací. Mnohé zlomky již svým významem vstoupily do povědomí široké odborné veřejnosti a tato publikace je mostem překonávajícím bariéru k zásadnějšímu využití bohatého fondu zlomků v Oddělení rukopisů a starých tisků Národní knihovny. Cennost rukopisných zlomků spočívá v tom, že nám zprostředkovávají povědomí o rukopisné produkci minulých věků, zejména nejstaršího období středověku.

Živelní pohromy a havárie – prevence a plánování : stručný manuál [elektronický zdroj] / IFLA ; zpracoval John McIlwaine ; redigoval a do češtiny přeložil Miroslav Ressler ve spolupráci s Františkou Vrbenskou. – Praha : Národní knihovna ČR, 2007. – Dostupný z: http://knihovnam.nkp.cz/docs/IFLA_zivelni_pohromy.pdf

Elektronický manuál dlouhodobého klíčového programu IFLA zaměřeného na ochranu a konzervaci knihovních fondů.

b) periodika

Knihovna. – Praha : Národní knihovna ČR, 2005- . – sv. ; 25 cm

ISSN 1801-3252

Roč. 17, č. 1, 2 (2006)

Odborný časopis pro obory knihovnictví a informační věda s přesahem do hraničních oborů. Periodicita 2x ročně.

Knihovna plus [elektronický zdroj]. – Praha : Národní knihovna ČR, 2005- . – Dostupný z: <http://knihovna.nkp.cz>
ISSN 1801-5948
Roč. 2, č. 1, 2 (2006)
Periodicita 2x ročně.

O. K. : ohlášené knihy [elektronický zdroj]. – Praha : Národní knihovna ČR, 2005- . – Dostupný z: <http://sigma.nkp.cz/web/ok.htm>
ISSN 1801-6391
Roč. 15, č. 1–24 (2007)
Ohlášené knihy Národní agentury ISBN v ČR, Národní agentury ISMN v ČR, Agentury CIP.
Expresní informace určené knihovnám, nakladatelům, knihkupcům a distributorům.
Periodicita 24x ročně.

Přirůtky odborné literatury ve fondu Slovanské knihovny [elektronický zdroj]. – Praha : Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, 2005- . – Dostupný z: http://www.nkp.cz/slk_novinky
ISSN 1802-3797
Roč. 17 (33), č. 1–4 (2007)
Periodicita 4x ročně.

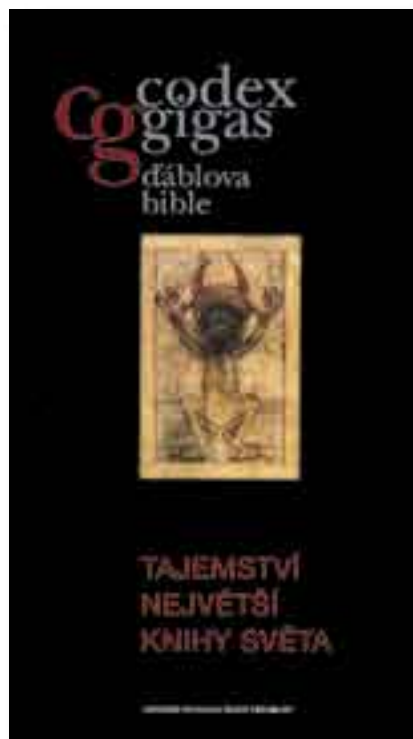
II. Mimořádné publikace (příležitostné tisky, katalogy k výstavám)

Codex gigas – Ďáblova bible : tajemství největší knihy světa / Kamil Boldan ... [et al.]. – 1. vyd. – Praha : Národní knihovna ČR, 2007. – 121 s. : il. (převážně barev.), portréty, faksim. ; 34 cm
ISBN 978-80-7050-532-8 (brož.)

U příležitosti stejnojmenné výstavy v Galerii Klementinum byla vydána publikace s bohatým obrazovým materiálem, která seznamuje českou veřejnost s unikátní knihou (tzv. knihovnou v knize), zapůjčenou po dobu trvání výstavy ze Švédska. Mapuje složitou cestu tohoto kodexu stoletími (z Čech, kde vznikl – z Podlažic u Chrudimi, přes Kutnou Horu, Břevnov, Broumov, Pražský hrad, až do Švédska) a zaměřuje se také na unikátní obsah kodexu, který v sobě skrývá např. i Kosmovu kroniku nebo penitenciál – seznam hříchů spolu s příslušnými způsoby pokání a další unikátní rukopisy. Publikace obsahuje rovněž část zabývající se obecně vznikem rukopisů ve středověku.

Codex gigas – The Devil's Bible : the secrets of the world's largest book / Kamil Boldan ... [et al. ; translation Kateřina Millerová, Sean Mark Miller]. – 1st ed. – Prague : National Library of the Czech Republic, 2007. – 121 s. : il. (převážně barev.), portréty, faksim. ; 34 cm
ISBN 978-80-7050-533-5 (brož.)

Anglická verze publikace *Codex gigas – Ďáblova bible : tajemství největší knihy světa*.

Divoké víno 1964–2007 : antologie / [napsal, vybral a uspořádal Ludvík Hess]. – V Praze : Slovart : Národní knihovna ČR, 2007. – 495 s. : il., portréty ; 29 cm
ISBN 978-80-7209-897-2 (Slovart : váz.). – ISBN 978-80-7050-518-2 (Národní knihovna ČR : váz.). – ISBN 978-80-7050-000-2 (chyb.)

V letech 1964–1972 vydávali studenti gymnázia Na Zámečku v pražské Libni literární časopis

Divoké víno. Za sedm let zde publikovalo 360 autorů většinou básničky a prózu, ale i překlady, fotografie, kreslený humor a grafiku. V roce 2002 začal časopis opět vycházet jako *www.divokevino.cz*. Antologie Divokého vína mapuje časopis od jeho vzniku do roku 2007. Ve 27 kapitolách jsou vzpomínky editora a šéfredaktora Ludvíka Hesse na historiky šedesátých let a počátky let sedmdesátých proloženy konfrontací mladické tvorby významných českých básníků a umělců se současnou tvorbou.

The eye above Prague : a library for the third millennium / [Jan Kaplický ; translation Kateřina Hilská]. – 1st ed. – Prague : National Library of the Czech Republic, 2007. – 28 s. : barev. il. ; 12 cm
ISBN 978-80-7050-529-8 (brož.)

Anglická verze informační brožury *Okno nad Prahou : knihovna pro třetí tisíciletí*.

The eye above Prague : a library for the third millennium / [texts K. Hekrdlová ... et al. ; translation Kateřina Hilská]. – 1st ed. – Prague : National Library of the Czech Republic, 2007. – 76 s. : barev. il., portréty, plány ; 21 x 30 cm
ISBN 978-80-7050-524-3 (brož.)

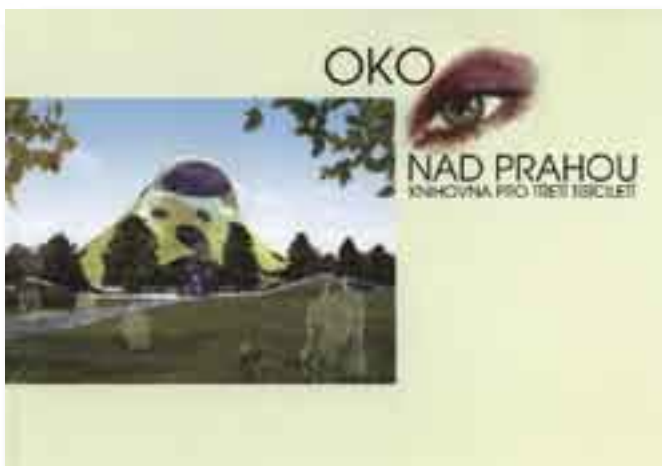
Anglická verze velké obrazové publikace *Okno nad Prahou : knihovna pro třetí tisíciletí*.

Okno nad Prahou : knihovna pro třetí tisíciletí / [Jan Kaplický]. – 1. vyd. – V Praze : Národní knihovna ČR, 2007. – 28 s. : barev. il. ; 12 cm
ISBN 978-80-7050-528-1 (brož.)

Informační brožura představuje vítězný projekt firmy Future Systems na novou budovu Národní knihovny ČR.

Okno nad Prahou : knihovna pro třetí tisíciletí / [textová část Kateřina Hekrdlová ... et al.]. – 1. vyd. – Praha : Národní knihovna ČR, 2007. – 76 s. : barev. il., portréty, plány ; 21 x 30 cm
ISBN 978-80-7050-523-6 (brož.)

Publikace vydaná u příležitosti konání výstavy *Okno nad Prahou* v pražské Galerii Klementinum prezentující výsledky mezinárodní architektonické soutěže na novou budovu Národní knihovny České republiky. Obsahuje předmluvy významných osobností současného kulturního a politického života k danému tématu, popisuje složitou historickou cestu k nové budově Národní knihovny, historii Letenské pláně ve vztahu k její nové dominantě, představuje vítězný projekt Jana Kaplického a jeho tým Future Systems a dalších sedm nejlépe hodnocených projektů. Seznamuje s osobnostmi mezinárodní poroty a jejím komentářem k projektům finalistů.

Semafor služeb v nové budově Národní knihovny ČR / [autoři úvodu Vlastimil Ježek, Bohdana Stoklasová]. – 2., aktualiz. vyd. – Praha : Národní knihovna ČR, 2007. – 20 s. : barev. il.

ISBN 978-80-7050-541-0 (brož.)

Informační brožurka o přípravě koncepce nové budovy Národní knihovny ČR. Charakterizuje jednotlivé knihovní zóny a shrnuje vývoj přípravných prací od roku 2004 až do období před vyhlášením vítězného architektonického návrhu.

Velislavova bible = Velislai biblia picta = Velislaus Bible / Zdeněk Uhlíř. – Praha : Národní knihovna ČR, 2007. – 38 s. : barev. il., faksim. ; 23 cm + 1 CD-ROM

ISBN 978-80-7050-516-8 (brož.)

Barevná obrazová publikace podává základní charakteristiku Velislavovy bible. Tento obrazový rukopis vznikl kolem poloviny 14. století z podnětu Velislava, kterého lze s největší pravděpodobností ztotožnit s pražským kanovníkem téhož jména, notářem krále Jana Lucemburského. Obsahem rukopisu jsou biblické knihy a navíc cyklus o českých patronech sv. Václavu a sv. Ludmile. Důležitá je právě osoba objednavatele – Velislava – a její myšlenkový svět. Zajisté určovala stěžejní ideu cyklu. České dějiny jsou v něm zapojeny jednak do procesu dějin spásy, jednak do kontextu *translatio regni*, tj. přenesení království z Moravy do Čech. Základní Velislavovou ideou byla snaha o evropskou, tj. univerzální velikost. Na doprovodném CD-ROMu pak zájemci najdou celý rukopis v digitální podobě.

III. Publikace Slovanské knihovny

Edvard Kocbek (1904–1981) : sborník příspěvků z mezinárodního kolokvia věnovaného dílu a odkazu slovinského básníka, prozaika, esejisty a filozofa Edvarda Kocbeka : (Praha, 10. března 2005, Národní knihovna České republiky) / sestavily Jasna Honzak Jahič, Alenka Jensterle-Doležalová. – 1. vyd. – Praha : Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, 2007. – 141 s. ; 21 cm. – (Publikace Slovanské knihovny ; 53)

ISBN 978-80-7050-517-5 (brož.)

Sborník příspěvků z mezinárodního odborného kolokvia věnovaného dílu a odkazu slovinského básníka, prozaika, esejisty a filozofa Edvarda Kocbeka, které se konalo dne 10. března 2005 v Praze. Příspěvky českých i zahraničních badatelů mapují celou širokou paletu činností, jimž se Kocbek věnoval a přibližují tak souhrnně jeho dílo současnému zájemci.

Europeica – Slavica – Baltica : Jiřímu Marvanovi k 70. narozeninám / sestavily Helena Petáková a Hana Opleštilová. – 1. vyd. – Praha : Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, 2007. – 327 s. ; 21 cm. – (Publikace Slovanské knihovny ; 56)

ISBN 978-80-7050-521-2 (brož.)

Sborník příspěvků vydaný u příležitosti životního jubilea významného českého slavisty prof. Jiřího Marvana. Ačkoliv tématem větší části statí je slovanská jazykověda, přesto kniha jako celek pokrývá komplexně celou šíři Marvanových odborných aktivit a přibližuje výsledky jeho dlouholetého výzkumu. Základ knihy tvoří výběr z příspěvků přednesených na symposiu „Balto-slavica na prahu století“, které v dubnu 2006 pořádala Slovanská knihovna a Ústav slavistických a východoevropských studií Filozofické fakulty UK. Kniha je doplněna kompletní bibliografií Marvanových prací.

Letopis' bytija i byta : Marina Cvetajeva v Čechii : 1922–1925 / Galina Vanečkova. – Izd. 1-oje. – Praga : Nacional'naja biblioteka Češskoj respubliky, Slavjanskaja biblioteka ; [Moskva] : Dom-muzej Mariny Cvetajevov, 2006. – 320 s., [12] l. obr. příl. : il., portréty, faksim. ; 20 cm. – (Publikace Slovanské knihovny ; 43)

ISBN 80-7050-501-X (brož.)

Podrobná kronika pobytu M. Cvetajevové v Čechách v letech 1922 až 1925 přibližuje okolnosti vzniku vrcholných děl této básnířky a popisuje její životní postoje a složité poměry za ruské emigrace v Čechách. Autorka titulu je předsedkyní pražské Společnosti Mariny Cvetajevové. Kniha doprovází biografické medailonky osob, s nimiž byla M. Cvetajevová v kontaktu, soupis míst, na nichž v Československu žila, seznam

básní napsaných během československého pobytu, bibliografie knih M. Cvetajevové, vydaných v daném období a jmenný rejstřík. Kronika je doplněna bohatým obrazovým materiálem. Text je v ruštině.

Prague perspectives (II) : a new generation of Czech East European studies / edited by Lukáš Babka and Petr Roubal. – 1st ed. – Prague : National Library of the Czech Republic, Slavonic Library, 2007. – 329 s. ; 21 cm. – (Publikace Slovanské knihovny ; 57)
ISBN 978-80-7050-534-2 (brož.)

Druhý svazek volné publikační řady vydávané ve spolupráci Slovanské knihovny a občanského sdružení Prague Perspectives orientovaný na nejmladší, teprve nastupující badatele na poli východoevropské problematiky. Záměrem vydavatele bylo především představit zahraničnímu badateli, který neovládá češtinu, co nejpestřejší škálu témat, jimž se česká odborná veřejnost věnuje, ale také napomoci prezentaci autorů před zahraničním publikem. Ačkoliv kniha svým obsahem postihuje škálu témat a zájmů pouze výběrově, přesto poukazuje, díky své pestrosti, na skutečnost zvýšeného zájmu o slavistická (v tomto případě především historická) bádání ze strany nejmladší české badatelské generace.

IV. Ostatní

Codex gigas – Ďáblova bible [videozáznam] : **tajemství největší knihy světa** / [odborný dohled Kamil Boldan, Dušan Foltýn ; scénář a režie Naďa Kverková]. – Praha : Národní knihovna ČR, c2007. – 1 DVD-video (48 min.) : zvuk., barev. ; 12 cm
Vydáno také ve verzi s anglickými titulky.

Codex gigas 2008 [grafika] / foto Ivan Král, Královská knihovna ve Stockholmu ; grafická úprava Pavel Helísek. – Praha : Národní knihovna ČR, 2007. – 1 kalendář (14 l.) : barev. ; 64 x 33 cm
Reprezentativní nástěnný kalendář.

České knihovny 2008 [grafika]. – [Praha : Národní knihovna ČR, 2007]. – 1 kalendář (29 l.) : barev. ; 15 x 30 cm
Stolní kalendář s fotografiemi knihoven v České republice.

Jak se zrodilo Oko nad Prahou [videozáznam] : **23. října 2006 – 2. března 2007** / [scénář a režie Naďa Kverková]. – Praha : Národní knihovna ČR, c2007. – 1 DVD-video (68 min.) : zvuk., barev. ; 12 cm
Dokument o Národní knihovně ČR, její historii, současnosti a zejména o průběhu Mezinárodní architektonické soutěže na novou budovu NK ČR. Film prezentuje vítězné návrhy včetně projektu Jana Kaplického a v krátkých medailonech představuje jednotlivé členy poroty, kteří hovoří o svých zážitcích a zkušenostech získaných během soutěže.

Jan Kaplický, Future Systems, Velká Británie [grafika] : **model vítězného návrhu mezinárodní architektonické soutěže na novou budovu Národní knihovny České republiky** / foto Ivan Král. – Praha : [Národní knihovna ČR], 2007. – 1 pohlednice : barev. ; 13 x 18 cm

Klementinum [grafika] : **Národní knihovna ČR : Barokní knihovní sál s glóby a nástrojnými freskami od Jana Hiebla ...** / foto Ivan Král. – Praha : Národní knihovna ČR, [2007]. – 1 pohlednice : barev. ; 18 x 13 cm

Klementinum [grafika] / Vojtěch Kubašta. – [Praha : Národní knihovna ČR, 2007]. – 1 l. : barev. ; 30 x 37 cm.
Reprezentativní grafický list s pohledem na areál Klementina, vhodný k zarámování.

Mezinárodní architektonická soutěž Nová budova Národní knihovny České republiky v Praze [elektronický zdroj] : **katalog soutěžních návrhů = International architectural competition The new building of the National Library of the Czech Republic : catalogue of the competition designs.** – Praha : Národní knihovna ČR, 2007. – 1 CD-ROM : barev. ; 12 cm
ISBN 978-80-7050-530-4

Katalog obsahuje modely nebo vyobrazení soutěžních návrhů zaslaných do Mezinárodní architektonické soutěže na novou budovu NK ČR. Uvádí výsledky 1. a 2. kola soutěže. Text je v češtině a angličtině.

■ Dárci

Národní knihovna ČR děkuje nejen všem uvedeným dárcům, ale i dalším občanům, kteří knihovnu obdarovali anonymně.

Knižní dary

A

ABEBE – Richard Guryča
Praha, Česko

ACKERMANN GEMEINDE
Mnichov, Německo

ALBERTINA ICOMÉ PRAHA, s. r. o.
Praha, Česko

AMERICKÉ CENTRUM
Praha, Česko

Angelova Angela, Petkova Liljana
Sofie, Bulharsko

ARCHITEKT OA, s. r. o.
Praha, Česko

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
MINISTERSTVA VNITRA ČR
Praha, Česko

Arnswald M.
Darmstadt, Německo

AUSTRALIAN FEDERATION OF UKRAINIAN
ORGANISATIONS
Essendon, Austrálie

Ausz Mariusz
Lublin, Polsko

Avdonin A. N.
Jekatěrinburg, Rusko

Azrikan Dina
Highland Park, USA

B

Babka Lukáš
Praha, Česko

Báčvarov Janko
Sofie, Bulharsko

Barsová Ludmila Grigorjevna
Sankt-Petěrburg, Rusko

Bárta Daniel
Praha, Česko

Basat Emil
Sofie, Bulharsko

Bäumler Harald
Amberg, Německo

Begunov Ju. K.
Sankt-Petěrburg, Rusko

Berdičevskij Jakov
Berlín, Německo

Bielik Peter
Bratislava, Slovensko

Blažek Petr
Praha, Česko

Bojko Alla
Kyjev, Ukrajina

Borůvková Anna
Praha, Česko

Brunclíková Hana
Praha, Česko

Budínská A.
Praha, Česko

Bužga Jaroslav
Praha, Česko

C

CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS
Cambridge, Velká Británie

Capaldo Mario
Řím, Itálie

Capová Hana
Praha, Česko

CENTER FOR INTERNATIONAL-CULTURAL
STUDIES
Teherán, Írán

CENTRALNA NARODNA BIBLIOTEKA
Cetinje, Černá Hora

CENTRO INTERNAZIONALE STUDI
DI ESTETICA
Palermo, Itálie

CENTRUM CELOŽIVOTNÍHO
VZDĚLÁVÁNÍ S KNIHOVNOU
MANŽELŮ TOMANOVÝCH
Rožmitál pod Třemšínem, Česko

CENTRUM INFORMAČNÍCH
A KNIHOVNICKÝCH SLUŽEB VYSOKÉ
ŠKOLY EKONOMICKÉ
Praha, Česko

LE COMMISSARIAT GÉNÉRAL AUX
RELATIONS INTERNATIONALES DE
LA COMMUNAUTÉ FRANÇAISE DE BELGIQUE
Brusel, Belgie

Č

Čaban Mykola
Dněpropetrovsk, Ukrajina

Čolič Milan
Praha, Česko

Čvrljak Krešimir
Záhřeb, Chorvatsko

D

Dąbrowski Dariusz
Vratislav, Polsko

Daňhelová Lenka
Praha, Česko

Danylenko Ljudmila I.
Kyjev, Ukrajina

Darevyč Darija
Toronto, Kanada

Davydov M. A.
Moskva, Rusko

Day Ivana P.
Praha, Česko

Demko Alexander
Greenwich, USA

DEUTSCHE FORSCHUNGSGEMEINSCHAFT
Bonn, Německo

Dientsbierová Jiřina
Praha, Česko

DIVADELNÍ FAKULTA AKADEMIE MÚZICKÝCH
UMĚNÍ
Praha, Česko

Dogan Mattei
Paříž, Francie

Dönninghaus S.
Freiburg, Německo

Dubský Jakub
Horní Podluží, Česko

Dubský Jakub
Varnsdorf, Česko

Dudko Vol'ha
Praha, Česko

Dušek Václav
Praha, Česko

Dvořáčková Vlasta
Praha, Česko

Džogović Alija
Peć, Srbsko

E

ECONOMIA, a. s.
Praha, Česko

EDITIO BÄRENREITER PRAHA
Praha, Česko

F

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ UNIVERZITY
KARLOVY
Praha, Česko

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD UNIVERZITY
KARLOVY
Praha, Česko

FAKULTNÍ NEMOCNICE S POLIKLINIKOU
OSTRAVA
Ostrava, Česko

Fedor-Freybergh Peter G.
Bratislava, Slovensko

Ferenčuhová Bohumila
Bratislava, Slovensko

Filípek Václav
Ústí nad Labem, Česko

FILOZOFICKÁ FAKULTA SOFIJSKÉ UNIVERZITY
Sofie, Bulharsko

FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY
KARLOVY
Praha, Česko

FILOZOFICKÁ FAKULTA UK – HISTORICKÝ
KABINET
Praha, Česko

FILOZOFSKI FAKULTET ZADAR
Zadar, Chorvatsko

Fleishman Lazar
Stanford, USA

FRITZ THYSSEN STIFTUNG
Kolín nad Rýnem, Německo

G

GAUKE, GmbH
Lütjenburg, Německo

Genis Vladimír
Moskva, Rusko

Georgiev Nikola
Sofie, Bulharsko

GOETHE-INSTITUT PRAG
Praha, Česko

Goněk Vladimír
Brno, Česko

THE GOOD ROAD, Ltd.
Londýn, Velká Británie

GOSUDARSTVENNYJ ARCHIV ROSSIJSKOJ
FEDERACII
Moskva, Rusko

GOSUDARSTVENNYJ MUZEJ-ZAPOVEDNIK
M. A. ŠOLOCHOVA
Vešenskaja, Ukrajina

Gottliebová Ivana
Praha, Česko

Griethuysen van Jan
Haag, Nizozemsko

Grigorov Dobromir
Praha, Česko

Gromova Natal'ja
Moskva, Rusko

H

Hála Vlastimil
Praha, Česko

Havel Ondřej
Praha, Česko

Hermann-Schneider Hildegard
Innsbruck, Rakousko

HISTORICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČR
Praha, Česko

Hladký Ladislav
Brno, Česko

Holovac'kyj Ivan
Lvov, Ukrajina

Horvat Aleksandra
Záhřeb, Chorvatsko

Hoření Zdeněk
Praha, Česko

Hoskovec Jiří
Praha, Česko

Hrabáková Marta
Praha, Česko

Hradil Radomil
Praha, Česko

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI
I UMJETNOSTI
Záhřeb, Chorvatsko

Hřibek Jan
Praha, Česko

Hübl Dušan
Praha, Česko

CH

CHINA NATIONAL PUBLICATIONS
IMPORT AND EXPORT CORPORATION
Peking, Čína

Chinová Zdenka
Praha, Česko

Christova Ina
Sofie, Bulharsko

I

Iberl (Šarfova) Katerina
Říčany, Česko

Ilić Aleksandar
Bělehrad, Srbsko

Il'jina Olga
Sankt-Petěrburg, Rusko

INSTITUT BOHUSLAVA MARTINŮ
Praha, Česko

INSTITUT UMĚNÍ – DIVADELNÍ ÚSTAV
Praha, Česko

INSTITUT ZA HRVATSKI JEZIK
I JEZIKOSLOVLJE
Záhřeb, Chorvatsko

INTERNATIONAL CIVIL AVIATION
ORGANIZATION
Montreal, Kanada

Ivanauskaitė Jurga
Vilnius, Litva

Ivanevyč Lilia
Chmel'nyč'kyj, Ukrajina

Ivanova Diana
Plovdiv, Bulharsko

Ivantyšinová Tatiana
Bratislava, Slovensko

Ivasjuk Oksana
Černivci, Ukrajina

Ivčenko Larisa
Kyjev, Ukrajina

J

Jambor Ján
Prešov, Slovensko

Jangirov Jašit
Moskva, Rusko

Janowicz Sokrat
Krynki, Polsko

Jasná Jana
Praha, Česko

JELECKIJ GOSUDARSTVENNYJ
UNIVERSITET IM. I. A. BUNINA
Jelec, Rusko

Jireček Ladislav
Praha, Česko

Jiříková Magdaléna
Praha, Česko

Jujeczka Stanislaw
Varšava, Polsko

K

Kaiser Stefan Ikarus
Linec, Rakousko

Karag'ozov Panajot
Sofie, Bulharsko

KATEDRA SLAVISTIKY FILOZOFICKÉ
FAKULTY OSTRAVSKÉ UNIVERZITY
Ostrava, Česko

Kazda Jaromír
Praha, Česko

Kindlerová Rita
Praha, Česko

Klinghammer Rudolf
Kolín nad Rýnem, Německo

KNIHOVNA CHORVATSKÉ
AKADEMIE VĚD
Záhřeb, Chorvatsko

KNIHOVNA JIŘÍHO MAHENA
Brno, Česko

KNIHOVNA NÁRODNÍHO MUZEA
Praha, Česko

KNIHOVNA VÁCLAVA ČTVRTKA
V JIČÍNĚ
Jičín, Česko

Knoll Adolf
Praha, Česko

Köln Herman
Praha, Česko

Kondratická Jarmila
FRANCOUZSKÝ INSTITUT V PRAZE
Praha, Česko

KONFEDERÁCIA OBČANOV Z ČIERNEJ
LISTINY
Bratislava, Slovensko

Kopčák Bohdan
Prešov, Slovensko

Kopřivová Anastasia
Praha, Česko

KOREAN OVERSEAS INFORMATION SERVICE
Soul, Korea

Kostlánová Vlasta
Praha, Česko

Kostohryzová Marie
Praha, Česko

Kovalev Michail V.
Saratov, Rusko

Kramaričová A.
Praha, Česko

Kratochvíl František
Česko

Kraus Jiří
Praha, Česko

Kril' Mychajlo
Lvov, Ukrajina

Krines Jan
Praha, Česko

Krušel'nyč'ka Larysa
Lvov, Ukrajina

Kšicová Danuše
Brno, Česko

Kučera Martin
Praha, Česko

Kuliková Alice
Bratislava, Slovensko

Kuzmová Dagmar
Praha, Česko

KWANG HWA PUBLISHING, Co.
Tchaj-pej, Tchaj-wan

L

LEGACY PRINT
Moskva, Rusko

Legowicz Helena
Karviná, Česko

Lehárová Daniela
Praha, Česko

Lenkova Cveta
Sofie, Bulharsko

LEVNÉ KNIHY KMA
Praha, Česko

LITOPYS UPA
Toronto, Kanada

Ljuca Adin
Praha, Česko

L`VIVS`KA NAUKOVA BIBLIOTEKA IM.
V. STEFANYKA
Lvov, Ukrajina

M

Maaloufová Béatrice
Praha, Česko

MAĎARSKÁ AKADEMIE VĚD
Budapešť, Maďarsko

Magid Sergej
Praha, Česko

Malevič Oleg
Sankt-Petěrburg, Rusko

Malicki Jan
Katovice, Polsko

Malkovská Naděžda
Praha, Česko

Mandažieva Eli
Praha, Česko

Manzurenko Vitalij
Kyjev, Ukrajina

Maraghal i Mira Pasqual
Barcelona, Španělsko

Marčenko O. V.
Moskva, Rusko

Markovič Martin
Praha, Česko

Martynjuk Chrystyna
Ivano-Frankivsk, Ukrajina

Marvan Jiří
Říčany, Česko

MASARYKŮV ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČR
Praha, Česko

Mastalir Linda
Toronto, Kanada

MATICA HRVATSKA
Záhřeb, Chorvatsko

MEDIACOP, s. r. o.
Praha, Česko

Melmuk Petr
Praha, Česko

MĚSTSKÁ KNIHOVNA BENEŠOV
Benešov, Česko

MĚSTSKÁ KNIHOVNA ČELÁKOVICE
Čelákovice, Česko

MĚSTSKÁ KNIHOVNA HRANICE
Hranice, Česko

MĚSTSKÁ KNIHOVNA LITVÍNOV
Litvínov, Česko

MĚSTSKÁ KNIHOVNA PACOV
Pacov, Česko

MĚSTSKÁ KNIHOVNA TÁBOR
Tábor, Česko

MEŽDUNARODNOJE OBŠČESTVO
„MEMORIAL“
Moskva, Rusko

Mihurko Poniž Katja
Lublaň, Slovinsko

MINISTERSTVO KULTURY ČR
Praha, Česko

MINISTERSTVO KULTURY CHORVATSKÉ
REPUBLIKY
Záhřeb, Chorvatsko

MINISTERSTVO VNITRA ČR
Praha, Česko

Mnich Roman
Siedlce, Polsko

Moserová-Davidová Jaroslava
Praha, Česko

Mrázková Monika
Praha, Česko

Múdrá Darina
Bratislava, Slovensko

Müller Jaroslav
Praha, Česko

N

NACIONAL`NA BIBLIOTEKA UKRAJINY
Kyjev, Ukrajina

NACIONALNA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA
Záhřeb, Chorvatsko

NACIONAL`NYJ MUZEJ U L`VOVI IMENI
A. ŠEPTYC`KOHO
Kyjev, Ukrajina

Nad`jarnych N. S.
Moskva, Rusko

NAKLADATELSTVÍ DOKOŘÁN
Praha, Česko

NAKLADATELSTVÍ RUSSKIJ JAZYK
Moskva, Rusko

NAKLADATELSTVÍ VOZVRAŠČENIJE
Moskva, Rusko

Nápravník Ivan
Praha, Česko

Nastalska Joanna
Lublin, Polsko

Nemec Ignashev Diane
Northfield, USA

NEMOCNICE S POLIKLINIKOU
HAVÍŘOV
Havířov, Česko

NEMOCNICE VE FRÝDKU-MÍSTKU
Frýdek-Místek, Česko

Niubò Marc
Praha, Česko

Novák Radek
Praha, Česko

Novikov Jurij
Vilnius, Litva

Novikova L. S.
Moskva, Rusko

NYÍREGYHÁZA FÖISKOLA
UKRÁN ÉS RUSZIN
FILOLÓGIAI TANSZÉK
Nyíregyháza, Maďarsko

O

ORTUS MUSIKVERLAG
Beeskow, Německo

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA
Ostrava, Česko

Otčenášek Jaroslav
Nový Bor, Česko

P

PAMÁTNÍK NÁRODNÍHO PÍSEMNICTVÍ
Praha, Česko

Panuš Bernard
Praha, Česko

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Praha, Česko

Pasemko Ivan
Charkov, Ukrajina

Pelikán Jan
Praha, Česko

Pešková Michaela
Plzeň, Česko

Petrášková Zuzana
Praha, Česko

Polka Pavel
Praha, Česko

POLSKÝ INSTITUT
Praha, Česko

Poročkina Irina Makarovna
Sankt-Petěrburg, Rusko

PRÁVNICKÁ KNIHOVNA ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY V PLZNI
Plzeň, Česko

PRIOR
Bukurešť, Rumunsko

Pugh Stefan
St. Andrews, Velká Británie

Pylyp'juk Vasyl'
Lvov, Ukrajina

R

Raclavská Jana
Ostrava, Česko

Raskin Dmitrij I.
Nižnij Novgorod, Rusko

RHEINISCHE ADALBERT STIFTER
GEMEINSCHAFT
Leverkusen, Německo

Richterek Oldřich
Hradec Králové, Česko

Roman Michal
Prešov, Slovensko

Romaniv-Triska Oksana
Lvov, Ukrajina

ROSSIJSKAJA GOSUDARSTVENNAJA
BIBLIOTEKA
Moskva, Rusko

Rostova Olga
Moskva, Rusko

Rothkegel Martin
Hamburg, Německo

Rumanovskaja Jelena
Jeruzalém, Izrael

RUSKÉ STŘEDISKO VĚDY A KULTURY
Praha, Česko

RUSSKAJA EMIGRACIJA

Sankt-Petěrburg, Rusko

Rychetská Miroslava

Praha, Česko

Ř

Řeháková Michaela

Praha, Česko

Řezníček Ladislav

Praha, Česko (Oslo, Norsko)

Řoutil Michal

Praha, Česko

S

Savel'jev A. A., Savel'jeva N. V.

Sankt-Petěrburg, Rusko

Savický Ivan

Praha, Česko

SDRUŽENÍ PŘÁTEL POLSKÉ KNIHY

Český Těšín, Česko

Sedakova Ol'ga

Moskva, Rusko

SEVEROČESKÁ VĚDECKÁ KNIHOVNA

Ústí nad Labem, Česko

Schwarz Valda

Praha, Česko

Sirka Josyf

Toronto, Kanada

Skalná Jarmila Marie

Palo Alto, USA

SLOVANSKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČR

Praha, Česko

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ KNIŽNICA

Martin, Slovensko

Smolka Josef

Praha, Česko

SOFIJSKI UNIVERSITET SV. KLIMENT

OCHRIDSKI

Sofie, Bulharsko

SOKA GAKKAI INTERNATIONAL

Tokio, Japonsko

Sokolinskij Jevgenij K.

Sankt-Petěrburg, Rusko

Sokolová Františka

Praha, Česko

Sokolová Jolanta

Praha, Česko

THE SPECTATOR

Londýn, Velká Británie

SPOLEČNOST FRANZE KAFKY

Praha, Česko

SPOLEČNOST

KULTURNÍ TÝDENÍK A2

Praha, Česko

STAROSLOVENSKI INSTITUT

Záhřeb, Chorvatsko

STÁTNÍ TECHNICKÁ KNIHOVNA

Praha, Česko

Stefanov Dimităr

Sofie, Bulharsko

Sternwald Jiří

Praha, Česko

Stojanova Ganka

Sofie, Bulharsko

Stojčić Đ.

Bělehrad, Srbsko

SURGUTSKAJA CENTRALIZOVANNAJA

BIBLIOTEKA

Surgut, Rusko

Surmačová Anna

Praha, Česko

SVAZ ČESKÝCH KNIHKUPCŮ

A NAKLADATELŮ

Praha, Česko

Svobodová Zuzana

Praha, Česko

Szymikowski Dariusz

Gdaňsk, Polsko

Š

Šálek Petr

Praha, Česko

Šedivá Terezie

Praha, Česko

Šimková Božena

Praha, Česko

Šipková Jana

Praha, Česko

Škalda Martin

Praha, Česko

Šnýdrová Jana

Praha, Česko

Špirudová Jana

Praha, Česko

ŠTÁTNA VEDECKÁ KNIŽNICA
Prešov, Slovensko

Štědroň Bohumír
Hradec Králové, Česko

Štěpán Jan
Praha, Česko

Šutov V. N.
Moskva, Rusko

Švarc Natal'ja
Sankt-Petěrburg, Rusko

Švestka Martin
Praha, Česko

T

Tafatová Věra
Praha, Česko

TECHNICKO-HOSPODÁRSKA SPRÁVA
ÚSTAVOV SPOLOČENSKÝCH VIED SAV
Bratislava, Slovensko

Těšíková Jaroslava
Praha, Česko

Tichá Charlotta
Nučice u Prahy, Česko

Timkovič I. V.
Prešov, Slovensko

Tkačenko Leonid
Sankt-Petěrburg, Rusko

Tomský Alexander
Praha, Česko

Trač Ihor
Cvikov, Německo

Trifonova Jordanka
Sofie, Bulharsko

Trošev Konstantin
Varna, Bulharsko

Truchlá Klára
Praha, Česko

U

UKRAJINS'KYJ PIS'MENNYK
Kyjev, Ukrajina

UNIVERZITA ZADAR
Zadar, Chorvatsko

UNIVERZITNÁ KNIŽNICA V BRATISLAVE
Bratislava, Slovensko

UNIVERZITNÍ KNIHOVNA
Sofie, Bulharsko

UNIVERZITNÍ KNIHOVNA UNIVERZITY
PARDUBICE
Pardubice, Česko

ÚŘAD DOKUMENTACE A VYŠETŘOVÁNÍ
ZLOČINŮ KOMUNISMU
Praha, Česko

ÚŘAD PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ
Praha, Česko

ÚSTAV DĚJIN UMĚNÍ AKADEMIE VĚD ČR
Praha, Česko

ÚSTAV HUDEBNÍ VĚDY FILOZOFICKÉ
FAKULTY UK
Praha, Česko

ÚSTAV MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ, v. v. i.
Praha, Česko

ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝCH
A POTRAVINÁŘSKÝCH INFORMACÍ
Praha, Česko

ÚSTŘEDNÍ TECHNICKÁ KNIHOVNA
DOPRAVY
Praha, Česko

V

Vaněčková Milada
Praha, Česko

Vekiški Boris
Praha, Česko

VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY
V BOSNĚ A HERCEGOVINĚ
Sarajevo, Bosna a Hercegovina

VELVYSLANECTVÍ LOTYŠSKÉ
REPUBLIKY V ČR
Praha, Česko

VELVYSLANECTVÍ
PORTUGALSKA V ČR
Praha, Česko

Venulejová Sylvie
Praha, Česko

Veselá Iva
Praha, Česko

VICE VERSA VERTRIEB
Berlín, Německo

Vodvářková Tereza
Mníšek pod Brdy, Česko

VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV
Bratislava, Slovensko

Vostrá Ingrid
Praha, Česko

W

Wionzek Karl-Heinz
Düsseldorf, Německo

WOODROW WILSON INTERNATIONAL
CENTER FOR SCHOLARS
Washington, USA

WYDAWNICTWO SIGMA-NOT
Varšava, Polsko

Y

YONSEI UNIVERSITY
Yonsei, Korea

Z

ZASTOUPENÍ FRANCOUZSKÉHO
SPOLEČENSTVÍ A VALONSKÉHO REGIONU
BELGIE
Praha, Česko

Zima Peter V.
Klagenfurt, Rakousko

Ž

Žebrová Jarmila
Děčín, Česko

Žele A.
Lublaň, Slovinsko

Finanční dary

Athlyn-Fitz James
Oakville, Kanada

BUDĚJOVICKÝ BUDVAR, n. p.
České Budějovice, Česko

DOM-MUZEJ MARINY CVETAJEVOJ
Moskva, Rusko

FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY
V LUBLANI
Lublaň, Slovinsko

Kneeley Jean-Marie, Kneeley Richard
Paoli, USA

Knollová Světlana
Praha, Česko

Kolářová Eva
Praha, Česko

KRÁLOVSKÝ PIVOVAR KRUŠOVICE, a. s.
Krušovice, Česko

MĚSTO NOVÉ HRADY
Nové Hradky, Česko

NADACE KOMERČNÍ BANKY, a. s. – JISTOTA
Praha, Česko

NADACE PRECIOSA
Jablonec nad Nisou, Česko

NADAČNÍ ÚSTAV REGIONÁLNÍ
SPOLUPRÁCE, o. p. s.
Olomouc, Česko

Romaniv Severin
Praha, Česko

Růžičková Štěpánka
Praha, Česko

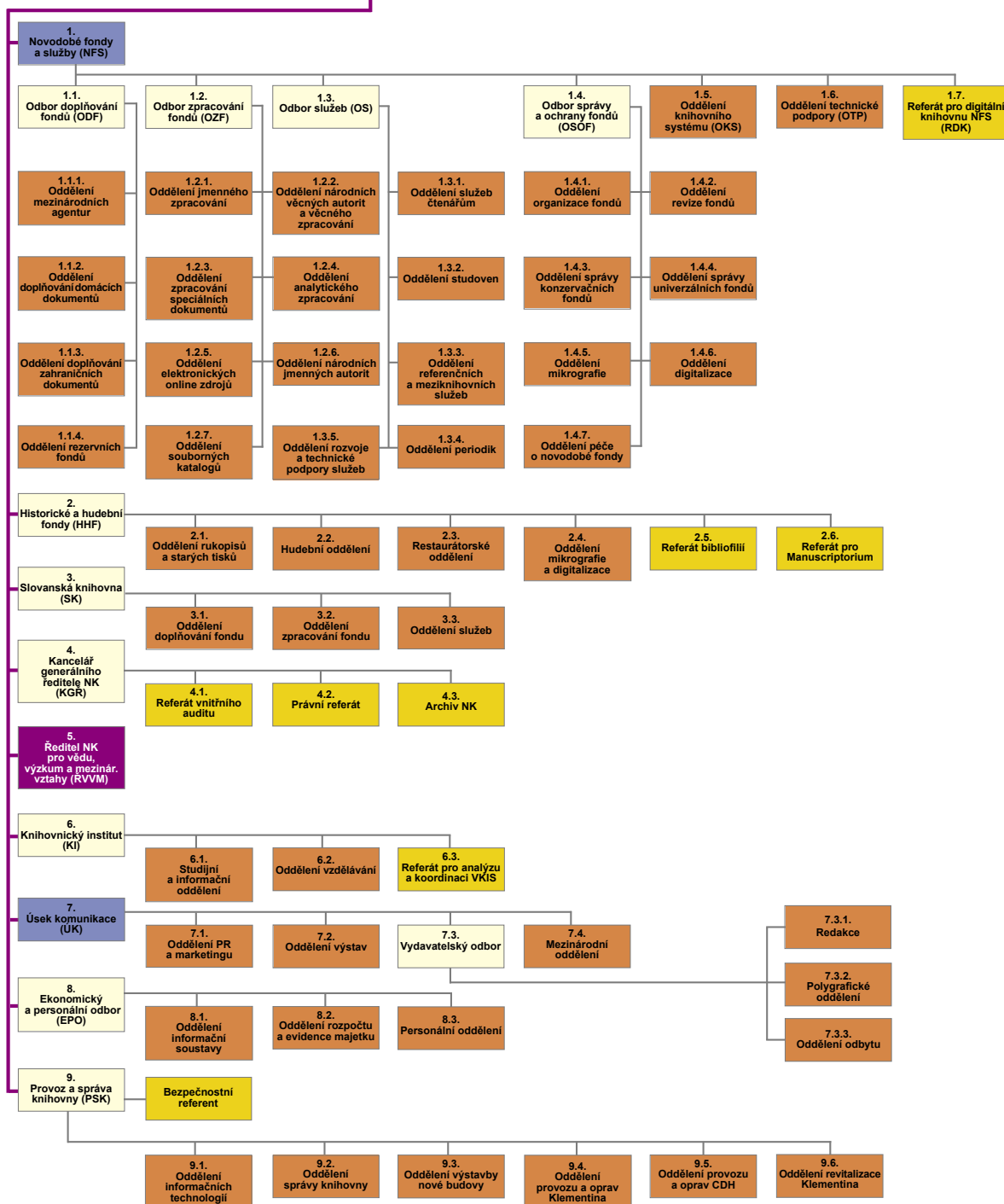
SPOLEČNOST NÁRODNÍ KNIHOVNY ČR
Praha, Česko

Truchlá Klára
Praha, Česko

ŽIDOVSKÉ MUZEUM V PRAZE
Praha, Česko

Organizační struktura k 31. 12. 2007

Generální ředitel NK

Zaměstnanci

Anděrová Ivana	Dolívka Karel	Hekrdlová Kateřina
Andresová Ivana	Dostál Aleš	Heltzelová Hana
Andrle Jan	Dostál Miloš	Hemola Hanuš
Auská Blanka	Dostálková Eva	Heřmanová Tamara
Babka Lukáš	Doubková Anna	Himalová Jana
Baďura František	Dřevíková Jana	Hlinomazová Zora
Bachmanová Helena	Duricová Zuzana	Hodíková Eva
Balchev Nikolay	Dvořáková Andrea	Hoch Ivo
Balíková Marie	Dvořáková Helena	Hochmalová Zuzana
Bareš David	Dvořáková Jana	Holá Eva
Bartáková Areti	Dvořáková Jana	Holá Jiřina
Bartl Zdeněk	Dvořáková Stanislava	Holancová Eva
Bartůňková Eva	Dykast Pavel	Holanová Denisa
Baušteinová Jindřiška	Eichlerová Hana	Holec Aleš
Benda Ludvík	Fenciková Daniela	Holečková Petra
Benešová Lucie	Fialková Iva	Holubová Zdenka
Benešová Ludmila	Fibichová Irena	Holý Jaromír
Bernard Jan	Fidlerová Radana	Hora Michal
Bernovská Radka	Fišarová Božena	Horníčková Miluše
Bezoušková Martina	Fišer Jaroslav	Horský Miroslav
Bicanová Hana	Fišerová Jaroslava	Hortová Jarmila
Bláhová Barbora	Fojtíková Jana	Houdková Tamara
Blažíková Jana	Foltýn Tomáš	Houšková Zlata
Blažková Irena	Formánková Jana	Hrabáková Marta
Bohdalová Hedvika	Forstová Eva	Hrdlička Josef
Boldan Kamil	Frajerová Ludmila	Hrdličková Helena
Borková Hana	Francl Jan	Hrochová Jaroslava
Borovičková Helena	Frankičová Anka	Hrušková Monika
Borozan Elefteria	Frolíková Eva	Hůlek Julius
Borská Věra	Frydrychová Ester	Huňová Jana
Bosáková Zdenka	Fuková Květuše	Hutař Jan
Broum Jan	Fülleová Zdenka	Hybšová Jindřiška
Brůžová Monika	Gajdoštková Naděžda	Chalupníčková Petruška
Bubeníčková Darina	Ganická Jana	Chlubna František
Burešová Irena	Garncarzová Marcela	Chocholová Jitka
Burianová Zora	Geislerová Jitka	Chomiaková Ladislava
Celbová Ludmila	Govedarica Nada	Churaň Martin
Cetkovská Šárka	Gregorová Dagmar	Chvátalová Blanka
Cignerová Natálie	Gruber Lukáš	Chýlová Petra
Clayová Jane	Hájek Josef	Ilgnerová Romana
Coufal Libor	Hajná Kateřina	Janiš Dan
Čvachová Hana	Halásková Jana	Jankovcová Alena
Čadek Drahomír	Handlová Radomíra	Jankovcová Ivana
Čápková Viera	Harvanová Valentína	Janoušková Alena
Čermáková Kristina	Haváčková Tatiana	Járová Jana
Černá Bohumila	Havelková Vlasta	Jasná Jana
Čížek Antonín	Hazuka Pavel	Javoríková Petra
Diasová Alena	Hedvíková Květa	Jebavá Helena
Dlouhá Marta	Hejlová Marie	Jechumtál Karel
Dohnal František	Hejnová Lenka	Jeřábek Antonín
Doležal Radek	Hejnová Miroslava	Ježek Vlastimil
Doležalová Helena	Hejzlarová Julie	Ježková Zuzana

Jindrová Jiskra
 Jindrová Milena
 Jindřichová Irena
 Jiráťová Zdenka
 Jirsová Leopolda
 Jílek Jan
 Joska Luděk
 Juřicová Jitka
 Kacerovská Dita
 Kadlecová Věra
 Kalivodová Veronika
 Kantorová Alena
 Kantová Klára
 Kapsa Václav
 Kárná Milena
 Kasalová Jaroslava
 Kaucá Eva
 Kestřánková Světlana
 Kindl Daniel
 Kindlerová Anežka
 Kindlová Ivana
 Klečka Ladislav
 Klímová Milena
 Kločková Lenka
 Klusáčková Františka
 Knoll Adolf
 Knollová Světlana
 Koháčková Jarmila
 Kohoutová Ludmila
 Kolářová Eva
 Kolářová Helena
 Konečná Alexandra
 Koničková Natálie
 Kopečná Zuzana
 Kopp Petr
 Kopřiva Jiří
 Koscelníková Radka
 Kostarová Kateřina
 Kostlánová Vlasta
 Košťálová Karolína
 Kotrba Pavel
 Kotrč Vladimír
 Koudelková Zuzana
 Koutníková Hana
 Kovářová Hana
 Kozáková Alena
 Král Jiří
 Králíková Dagmar
 Krásenská Nina
 Krásný Miloš
 Kratochvílová Zuzana
 Krebs Jiří
 Krejčí Jana
 Krejčí Markéta
 Krinková Helena
 Kroneislová Jana
 Křesalová Alena
 Kříž Karel
 Kříž Martin
 Křížová Alena
 Kubalová Hana
 Kubalová Taťána
 Kubásková Eva
 Kubátová Ludmila
 Kubišťová Hana
 Kubišťová Jarmila
 Kulíková Lenka
 Kulíková Zdenka
 Kulová Zuzana
 Kunštát Pavel
 Kunštát Zdeněk
 Kůsová Stanislava
 Kvasničková Alena
 Langová Lili
 Lapáčková Kateřina
 Látal Petr
 Látalová Jana
 Léharová Daniela
 Lehovec Ondřej
 Leitnerová Gabriela
 Lichtenbergová Edit
 Ljubka Ivan
 Ljubková Irena
 Ljuca Adin
 Luffer Jan
 Luhan Jiří
 Luhan Jiří
 Luhanová Radmila
 Lukáčová Anastázia
 Lukavec Jan
 Lukavský Jan
 Macenauer Pavel
 Macková Eva
 Magid Sergej
 Magidová Marija
 Magúthová Jiřina
 Mach Libor
 Machalová Romana
 Machotka Jaroslav
 Machová Anna
 Machová Kateřina
 Malíková Zdeňka
 Mamolatová-Vrbová Iva
 Manoušková Zdenka
 Marečková Helena
 Marek Jindřich
 Marešová Jana
 Marková Bohuslava
 Marvanová Eva
 Maříková Kateřina
 Matějovič Jan
 Matouš Jaroslav
 Matušík Zdeněk
 Matušková René
 Mehlová Hana
 Měchurová Zdenka
 Mevaldová Radka
 Michajlov Jiří
 Mikšovská Nataša
 Miláček Ivo
 Militká Jana
 Mirošovská Eva
 Mirošovský Ivo
 Mišáková Petra
 Mičochová Božena
 Mlejová Hana
 Mlýnková Kateřina
 Modráková Renáta
 Molitorisová Denisa
 Motis Vratislav
 Mrázková Monika
 Musatová Helena
 Myslivec Marek
 Navrátilová Eva
 Nedvědová Milada
 Nedvídková Marie
 Nejedlý Tomáš
 Němečková Zora
 Nemeškalová Hana
 Nepovímová Miloslava
 Nerglová Anna
 Niubò Marc
 Nová Hana
 Novák Daniel
 Nováková Jana
 Nováková Kateřina
 Nováková Ludmila
 Nováková Zuzana
 Novotná Drahomíra
 Novotná Zdenka
 Novotný Jan
 Novotný Jaroslav
 Nykodýmova Irena
 Ohlídalová Martina
 Ondroušek Zdeněk
 Opleštilová Hana
 Paličková Tereza
 Palkovičová Jana
 Panenková Jitka
 Pánková Ludmila
 Pašková Jaromíra
 Pavelková Vlasta
 Pechalová Zdenka
 Peisertová Hana
 Pejsová Jitka

Pelant Vojtěch
 Peldřimovská Lenka
 Pelešková Alena
 Pěnkavová Hana
 Pešková Libuše
 Petišková Dagmar
 Petrášková Zuzana
 Petřík Ivan
 Piherová Libuše
 Pilař Jindřich
 Pilát Václav
 Pilíková Irena
 Pillerová Vladana
 Pilná Věra
 Píplová Petra
 Plechšmídová Marie

Plesníková Hana
 Plíhalová Helena
 Podhájecká Taťjana
 Podhajska Vladimíra
 Podhradská Narcisa
 Pochylá Marie
 Pokorná Ludmila
 Poláková Dana
 Poláková Renata
 Polednová Zuzana
 Polífková Eva
 Polišínský Jiří
 Poljaková Anežka
 Pospíchalová Dana
 Pospíšilová Jana
 Pospíšilová Jindřiška

Poulová Eva
 Prášková Alena
 Preisler Josef
 Prchalová Jitka
 Procházka Jaroslav
 Procházka Rudolf
 Procházková Hana
 Procházková Jarmila
 Procházková Veronika
 Prosecká Zdenka
 Provazníková Radka
 Průková Věra
 Příbramský František
 Příbyl Jaromír
 Příbylová Jarmila
 Příbylová Monika

Všeobecná studovna Národní knihovny. Foto: Ivan Král

Ptáčková Vladimíra
 Radneva Maria
 Rákocy Veronika
 Ressler Miroslav
 Rezek František
 Richter Vít
 Richterová Alena
 Rohanová Lucie
 Rohrová Dana
 Rumlenová Anděla
 Růžička Jiří
 Růžičková Dagmar
 Růžičková Štěpánka
 Rychetská Miroslava
 Ředinová Milena
 Řeháková Michaela
 Saková Magda
 Salava Miroslav
 Saltuari Tomáš
 Sedláčková Jaroslava
 Sekrtová Jana
 Servítová Magdalena
 Setničková Alena
 Schwarz Valda
 Síbek Tomáš
 Skákalová Věra
 Skálová Ludmila
 Skříčková Eva
 Skřivanová Hana
 Slačáková Harasimowicz M. M.
 Sládek Karel
 Slonková Hana
 Sobotka Jan
 Sokolová Eva
 Sokolová Františka
 Sokolová Jolanta
 Součková Magda
 Sova Milan
 Srbková Ivana
 Stankiewicz Jerzy
 Stankiewiczová Dana
 Staňková Alena
 Staňková Dagmar
 Stárková Jana
 Steindlerová Eva
 Steinerová Kateřina
 Stejskalová Pavlína
 Stočková Bohdana
 Stoklasová Bohdana
 Stuchlíková Eva
 Suchánková Alena
 Suchánková Věra
 Svatoňová Hana
 Světlíková Svojmila
 Svobodová Eva
 Svobodová Jaroslava
 Svobodová Milada
 Svobodová Tereza
 Svobodová Vlasta
 Syrovátková Helena
 Szymanská Olga
 Šádková Lucie
 Šaffek Martin
 Šamberger Jan
 Šebrle Petr
 Šedivá Terezie
 Šejnová Hana
 Šestáková Hana
 Ševců Ivana
 Ševčíková Veronika
 Šicha Vojtěch
 Šimáček Marek
 Šindlerová Hana
 Šlégr Pavel
 Šlégrová Dagmar
 Šmidtová Jana
 Šnejdarová Dina
 Šnýdr Mirko
 Špačková Alena
 Štágllová Vlasta
 Štanská Eva
 Šťastná Petra
 Štěpánová Bedřiška
 Štěpánová Pavla
 Štěpničková Jiřina
 Štochlová Helena
 Štorová Jana
 Šulc Jaroslav
 Šulcová Lucie
 Šváblová Jaroslava
 Švamberková Miluše
 Švecová Alena
 Švejda Jan
 Švrčulová Olga
 Táborská Helena
 Tadiálová Elisabeth
 Tafatová Věra
 Tamchynová Helena
 Tichá Ivana
 Tichá Roza
 Tichý Zdeněk
 Tkáčová Anna
 Tomášková Linda
 Tomašovičová Květa
 Trajkovová Libuše
 Truhlář Klára
 Trytová Hana
 Tylich Pavel
 Uhlíř Zdeněk
 Ulverová Radana
 Urbánková Blanka
 Vacek Jiří
 Vacková Ludmila
 Vácha Martin
 Váchová Hana
 Vajnerová Hana
 Válková Lenka
 Vančatová Běla
 Vaňková Milena
 Vaňová Eva
 Vasilík Michal
 Vašková Jana
 Vávrová Petra
 Vavřík Petr
 Vejražková Jana
 Venulejová Sylvie
 Vicieníková Jana
 Vínecká Alena
 Vítková Kateřina
 Vítová Lydia
 Vocilka Ondřej
 Vodička Jiří
 Vonásková Věra
 Vondráčková Michaela
 Vostrá Ingrid
 Vostrovská Vladislava
 Votípka Karel
 Vozková Markéta
 Vrba Martin
 Vrbenská Františka
 Vrbický Jiří
 Vrbičanová Libuše
 Vřešťálová Dana
 Vyorálová Danuše
 Vyskočilová Zdenka
 Wagnerová Helena
 Wágnerová Kateřina
 Wolfová Pavlína
 Zahořík Radovan
 Zahradníčková Hana
 Zálešáková Jana
 Zámečnicková Gabriela
 Závíška Michal
 Zděnková Libuše
 Zeinertová Olga
 Zemánková Ladislava
 Žalkovský Václav
 Žampachová Blanka
 Žampachová Květa
 Žemličková Anna
 Žežulka Vladimír
 Žvátorová Veronika

Zkratky

AACR2R	Anglo-American Cataloguing Rules. Second edition. 1988 Revision
ALEPH	Automated Library Expandable Program of Hebrew University
AV ČR, v. v. i.	Akademie věd České republiky
bm	běžný metr
BOZP	bezpečnost a ochrana zdraví při práci
CASLIN	Czech and Slovak Library Information Network
CD-ROM	Compact Disc-Read Only Memory
CENL	Conference of European National Librarians
CIP	Cataloguing in Publication
CWDM	Coarse Wavelength Division Multiplexing – optická technologie
DILIA, o. s.	Divadelní, literární, audiovizuální agentura
DPE	Digital Preservation Europe – projekt
DRAMBORA	Digital Repository Audit Method Based on Risk Assessment
DTD	Document Type Definition – definiční soubor aplikace jazyka typu SGML
DVD	Digital Versatile Disc
DVD-ROM	Digital Versatile Disc-Read Only Memory
EDL	European Digital Library
ELIS	Encyclopedia of Library and Information Science – on-line encyklopedie
ENRICH	European Networking Resources and Information concerning Cultural Heritage – projekt
EU	Evropská unie
FC disk	Fibre Channel Disc
FF UK	Filozofická fakulta Univerzity Karlovy
FF UP	Filozofická fakulta Univerzity Palackého
HW	hardware
IFLA	International Federation of Library Associations and Institutions
ISBD	International Standard Book Description
ISBN	International Standard Book Numbering
ISMN	International Standard Music Numbering
ISSN	International Standard Serial Numbering
ISTA	Information Science and Technology Abstracts Plus – databáze
k. j.	knihovní jednotka
LISA	Library and Information Science Abstracts – databáze
MARC	Machine Readable Cataloguing
MASTER	Manuscript Access Through Standards for Electronic Records – formát
M-CAST	Multilingual Content Aggregation System
METS	Metadata Encoding and Transmission Standard
MK ČR	Ministerstvo kultury České republiky
MŠMT ČR	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
MVS	meziknihovní výpůjční služba
NK ČR	Národní knihovna ČR
NKC	On-line katalog Národní knihovny ČR
NKF	Národní konzervační fond
OAI	Open Archives Initiative
OCLC	Online Computer Library Center
OCR	Optical Character Recognition
OOA-S	Ochranná organizace autorská – sdružení
PIKaDo	Pflege und Information Kategorisierte Dokumente
RFID	Radio-frequency identification – technologie
RISM	Répertoire International des Sources Musicales
RSS	Really Simple Syndication/Rich Site Summary
SATA disk	Serial ATA disc, tj. Serial Advanced Technology Attachment
SDRUK	Sdružení knihoven ČR
SF	Studijní fond
SFX	nástroj typu link server
SKIP	Svaz knihovníků a informačních pracovníků
sv.	svazek
SW	software
TB	terabyte
TEI	Text Encoding Initiative
TEL–ME–MOR	The European Library: Modular Extensions for Mediating Online Resources – projekt
UIA	Union Internationale des Architectes/International Union of Architects
UKF	Univerzální knihovní fond
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNIMARC	Unified Machine Readable Cataloguing
VISK	Veřejné informační služby knihoven – program
XML	Extensible Markup Language

Důležité údaje a spojení

Adresa: Klementinum 190, 110 00 Praha 1

Telefon: 221 663 + linka příslušného oddělení
221 663 111 (ústředna)
221 663 262, fax 221 663 261, přímá linka 222 220 358 (Sekretariát ředitele)
221 663 212, fax 221 663 277 (Odd. PR a marketingu)

Internet: <http://www.nkp.cz>
<http://www.klementinum.cz>

E-mail: sekret.ur@nkp.cz (Sekretariát ředitele)
public.ur@nkp.cz (Odd. PR a marketingu)
hanus.hemola@nkp.cz (vedoucí Odboru služeb)

Oddělení souborných katalogů

Telefon: 221 663 206
E-mail: skc@nkp.cz

Slovanská knihovna

Telefon: 221 663 356
Fax: 221 663 176
Internet: <http://www.nkp.cz/slk>
E-mail: sluzby.sk@nkp.cz

Centrální depozitář Hostivař

Adresa: Národní knihovna ČR, Centrální depozitář, Sodomkova 2/1146, 102 00 Praha 10
Telefon: 281 013 111 (ústředna)
281 013 309 (Odbor správy a ochrany knihovnických fondů)
281 013 316 (Vydavatelský odbor)

Archiv Národní knihovny

Telefon: 281 013 315
E-mail: katerina.hekrdlova@nkp.cz

Darovací konto Národní knihovny ČR

123-85535-011/0100
Komerční banka, Staroměstské nám. 24, Praha 1

Obsah

Události roku	3
Oko nad Prahou	3
Pohled na vítězný návrh novostavby Národní knihovny ČR z hlediska provozu.....	8
Revitalizace Klementina: Národní knihovna své historické sídlo neopustí.....	15
Významné akvizice.....	18
Zápis dvou sbírek Národní knihovny do „Paměti světa“ UNESCO	21
Codex gigas – Dábova bible (Tajemství největší knihy světa).....	23
Manuscriptorium do škol	24
ENRICH	25
Oborová brána pro knihovnictví a informační vědu	26
Sociologický průzkum Četba a čtenáři v ČR v roce 2007	27
Centrální digitální repozitář	27
Čeština není v největším světovém souborném katalogu WorldCat Popelkou	30
Hlavní činnosti	31
Doplňování knihovních fondů.....	31
Zpracování knihovních fondů.....	31
Služby	33
Slovanská knihovna	34
Knihovnický institut	35
Programy a projekty	36
Výzkumné záměry.....	36
Programové projekty výzkumu a vývoje.....	37
Ostatní projekty mimo oblast výzkumu a vývoje	40
Ekonomické ukazatele, statistika, grafy	44
Základní statistické údaje o Národní knihovně ČR v roce 2007.....	44
Finanční hospodaření	45
Odbor doplňování fondů	50
<i>Statistika domácí neperiodické produkce za rok 2007</i>	50
<i>Přírůstek domácí literatury za rok 2007</i>	53
<i>Přírůstek zahraniční literatury za rok 2007</i>	56
Mezinárodní agentury	60
Statistiky zpracovatelských útvarů	61
Základní statistické ukazatele v oblasti poskytování služeb NK ČR za rok 2007	62
Slovanská knihovna	69
Knihovna knihovnické literatury.....	70
Činnosti v oblasti správy a ochrany fondů	71
<i>Správa knihovních fondů</i>	71
<i>Ochrana knihovních fondů</i>	73
Archiv NK	76
Referát vnitřního auditu NK.....	77
Kalendárium významných akcí	78
Publikační činnost NK v roce 2007	85
Dárci	93
Organizační struktura k 31. 12. 2007	102
Zaměstnanci	103
Zkratky	107
Důležité údaje a spojení	108

Národní knihovna České republiky
Výroční zpráva 2007

Odpovědná redaktorka: Eva Štanská

Redakční zpracování: Milena Ředinová, Jana Vašková, Petra Chýlová

Návrh obálky a grafický návrh: Martin Zhouf

Sazba: Alena Křesalová

Fotografie: Future Systems, Eva Hodíková, Tomáš Hruža, Radek Janata,
Ivan Král, Naďa Kverková, Martin Zhouf

Tisk: Decibel Production, s. r. o.

Vydala Národní knihovna České republiky
Praha 2008

Neprodejné

Distribuce:

Národní knihovna ČR – Centrální depozitář Hostivař

Oddělení odbytu

Sodomkova 2/1146

102 00 Praha 10

tel.: 281 013 230

e-mail: ivo.mirosovsky@nkp.cz